

PAUL RASSINIER

MINCIUNA LUI ULISE

Traducere și adaptare din franceză Daniel Dimitriu

“ Zică lumea ce-o vrea! Lăsați-vă murdăriți, condamnați, încarcerați.
Lăsați-vă spânzurați, dar publicați-vă gândurile. E un drept, nu o datorie !
Adevărul aparține tuturor... A vorbi-i deja bine,
a scrie-i și mai bine! A tipări-i excelent...
Dacă gândirea voastră-i la înălțime, toată lumea profită.
Dacă este rea, va fi corectată și tot se va profita de ea.
Dar abuzul ?... Nu există prostie mai mare decât acest cuvânt.
Cei ce l-au inventat sunt cei care abuzează de presă, tipărind
te miri ce, mințind, calomniind, refuzând
dreptul la răspuns... ”
Paul-Louis COURRIER

“ Scrie ca și cum ai fi singur pe lume,
fără teamă de prejudecățile oamenilor ”.
LA METTRIE

**Librairie Roumaine Antitotalitaire
PARIS— 2000**

Aviz de librărie și de luare aminte

În foarte multe librării, cititorului care cere anumite cărți i se răspunde invariabil : “ epuizată ”, “epuizate ”, “ necunoscută ”, “ nu există ”. În realitate cărțile respective sunt disponibile.

Care sunt rațiunile acestui abandon, ale acestei înfrângeri ? Certificăm faptul fără să răspundem aici. Dacă această carte se va epuiza cu adevărat, editorii ei se angajează să dea un aviz public. Până atunci, oricine o cere, oricine o caută, trebuie să o poată obține.

Cel ce caută adevărul trebuie să știe un lucru teribil : într-o bună zi îl va găsi !

Lui Albert LONDRES
Omagiu postum.

Și lui JEAN-PAUL
Care trebuie să știe că tatăl
său nu a scris din ură!

Cu o mare abundență de detalii și cu mai mult sau mai puțin talent, un anumit număr de “supraviețuitori”¹ au zugrăvit, după “Eliberare”², tabloul ororilor din lagărele de concentrare hitleriste. Din aceste scrieri nu lipsește nici imaginația romanțierului, nici lirismul excesiv al poetului, nici părtinirea interesată a politicianului sau ura fățișă a foștilor prizonieri.

Cele petrecute în lagărele germane de concentrare trebuie expuse și explicate în mod corect, obiectiv, fără exagerare nici părtinire, astfel ca istoricii și sociologii de mâine să poată întocmi cronică fidelă celor petrecute la Auschwitz, Birkenau, Maidanek, Treblinka, Dachau și în alte locuri!

P. R.

¹. S-a abuzat și se abuzează de acest termen. Toți cei care au trecut prin fostele lagăre germane sunt martori “supraviețuitori”! Nici mai mult, nici mai puțin! Se insinuează astfel că nemții se pretau (după cum “o știe toată lumea”), la crime nemaivăzute. Acest după cum “o știe toată lumea” uneori este exprimat, alteori nu. Pentru un public îndoctrinat și condiționat este suficientă o simplă aluzie. Mulți dintre acești “supraviețuitori” nu ezită să vorbească despre “camerele de gazare”. Vom vorbi și noi la momentul potrivit. (NT).

². Când un francez vorbește de “Eliberare” (*Libération*), el are în vedere sfârșitul ocupației hitleriste în Franța. Ocuparea Franței a avut loc în urma campaniei din mai-iunie 1940. “Eliberarea” începe la 6 iunie 1944, prin debarcarea din Normandia și se încheie în ianuarie 1945, când armata germană este respinsă de pe întreg teritoriul francez. Parisul a fost “eliberat” în zilele de 21-23 august 1944, ceea ce face ca *libération*-ul francez să corespundă cronologic cu cele petrecute la 23 August 1944 la București și apoi în întreaga Românie. După “eliberarea” României de la 23 August 1944, după cum se știe, au apărut mulți viteji. Tot așa și în Franța! Aceleași cauze produc pretutindeni aceleași efecte! “Eliberarea” României, la 23 August 1944, a însemnat pentru români prima zi de sclavie, dintr-o robie ce a durat patruzeci și cinci de ani. Eliberarea Franței a însemnat schimbarea unui ocupant vizibil, știut de toți, cu unul anonim și invizibil. Efectele acestei servitudini, nu au întârziat să se producă: pierderea imensului imperiu colonial, invadarea teritoriului național de către fostele popoare colonizate, pierderea, golirea de substanță a libertăților și drepturilor cetățenești. În acest context trebuie privită abundența literatură concentraționară de după “eliberare”, ca și obiectivul acestei cărți: demascarea exagerărilor și a neadevărurilor cu privire la universul concentraționar german. Exagerări și neadevăruri la care s-au pretat mulți dintre cei ce și-au publicat “memoriile” sau “amintirile” după catastrofa militară germano-europeană din 1945. (NT).

Prefață la ediția românească

De mai multe ori publicată și de mai multe ori epuizată, această carte continuă să fie extrem de rară. Inițial, ea a fost publicată pe banii autorului, apoi de către editori pe cât de curajoși pe atât de lipsiți de mijloacele necesare unei difuziuni normale.

În ciuda tirajelor modeste și a difuziunii precare, această carte a devenit o obsesie pentru directorii și jandarmii de opinie publică, ce nu au întârziat să o cenzureze prin toate mijloacele : percheziții polițienești în librării și biblioteci, înscenări judiciare, atentate teroriste³ și alte presiuni oculte.

În anii șaptezeci, nimeni nu mai vorbea de Minciuna lui Ulysse și de Rassinier. Un “librar-gropar”, adică o persoană specializată în cumpărarea de cărți în vederea distrugerii lor, cumpăra sistematic orice exemplar disponibil. O făcea chipurile pentru o librărie canadiană... Ulterior s-a aflat : cărțile erau distruse imediat, la Paris. Nici gând de expediere în Canada.

În aprilie 1979 faimoasa editură La Vieille Taupe, care se va implica peste ani în publicarea Miturilor fondatoare ale lui Israel⁴, de Roger Garaudy, publică o nouă ediție a Minciunii lui Ulysse. Librarul-gropar, căruia i s-a adus la cunoștință acest lucru, s-a comportat astfel încât toată lumea a înțeles jocul lui : nu a mai cumpărat nici un exemplar! El care cumpărase până atunci tot, de data aceasta nu

³ . Cu peste douăzeci de ani în urmă, exista, la Paris, *Librăria franceza*, numărul 27, rue de l'Abbée Grégoire, ard. VI, care a făcut obiectul mai multor atentate teroriste. Vitrina și interiorul erau adesea devastate. Patronul librăriei, Jean-Gilles Maliarakis, grec de origine, lucra cu o carabină alături. În repetate rânduri a fost rănit și s-a apărât. Trăgea cu gloanțe de cauciuc. Cine erau teroriștii ? Milițiile semiclandestine jidovești, *Betar*, *Tagar* și altele, despre care vom afla într-o zi că activează și-n România ! Librăria mi s-a părut excelentă, răspundea unora din preocupările mele. Am cunoscut și alte librării care, de-a lungul anilor, au fost vizitate de teroriști : librăria *Ogmios*, 10, rue des Pyramides, librăria *La Joyeuse Garde*, undeva prin arondismentul XIV, apoi la Toulon, librăria *La Vieille Taupe*, rue d'Ulm, librăria *La Licorne Bleue*, librăria *Aldo Ferraglia* din Lausanne și altele : în Spania, în Italia, Olanda, Belgia, Luxemburg, în Germania... Publicul occidental ignoră unele din cele petrecute, în anii comunismului, la Est de Cortina de Fier. Există însă o elită care știe tot ! Noi, cei de la Est de Cortină, ignorăm cele petrecute la Vest. Avem impresia că acolo se mănâncă și atât, că toată lumea-i în vacanță, că dolari cresc pe crengi, ca frunzele... Elita noastră pare să se confunde cu șerpișorii încălziți de Constantin Noica, la sânul lui ecumenic. Ajunși crocodili în căutare de loji și demnități masonice pe măsura dinților ce le-au crescut, aceștia nu vor putea deschide cartea de față, scrisă de un socialist de acum 50 de ani, fără să-i apuce isteria ipocrită și cretină a “antisemitismului”. Spiritualicește vorbind, acești venerabili indivizi sunt ratați până-n rădăcina ADN-ului lor. Am cunoscut profesori plini de la Universitatea București care nu puteau părăsi “orașul lumină” fără să vadă pe viu cartierul Pigalle, renumit în materie de curve, lesbiene, homosexuali... Nici aceștia nu vor putea rumega *Minciuna lui Ulise*. Cartea își va găsi însă cititori, își va găsi chiar prieteni. Unii o vor apăra cu arma, ca Jean-Gilles, grecul din Paris. Ideile nu se apără cu penița ci cu arma, cu propria carieră, cu propriul sânge. Atât prețuiește o idee, cât suntem dispuși să sacrificăm pentru ea. Salvarea neamului nostru în primejdie, ca și a rasei albe, în general, trece prin înțelegerea acestui adevăr simplu, pe care strămoșii noștri analfabeți îl purtau în ADN-ul lor. La acest nivel am fost reduși, de la acest nivel vom renaște. (NT).

⁴ . În 1995, și apoi 1996, cartea a apărut sub titlul *Miturile fondatoare ale politicii israeliene*. Persoanele inițiate în această afacere știu că titlul ei inițial era mai scurt : *Miturile fondatoare ale lui Israel*. Numai la insistențele alarmiste ale avocatului său, care prevedea o catastrofă judiciară și care nu s-a înșelat prea mult, Garaudy a schimbat titlul, făcându-se că vorbește nu de Israel ci numai de politica lui. (NT).

mai cumpără nimic. S-a văzut astfel că nu cumpăra decât pentru a distruge, pentru ca această carte să dispară din circuit, să fie uitată.

A șaptea ediție franceză a Minciunii lui Ulysse avea să fie realizată în 1987, a opta în 1998, ambele de către aceeași editură La Vieille Taupe.

La peste patruzeci de ani de la prima ei apariție, Minciuna lui Ulysse rămâne o carte de actualitate. Lucrul este de mirare, mai ales în epoca noastră, în care literatura și ziaristica franceză au devenit monopolul celor ce n-au reșit nici măcar să-și treacă examenul de bacalaureat...

Traducerea de față s-a făcut după ultima ediție franceză (1998), îngrijită și prefațată de Pierre Guillaume, fondatorul editurii La Vieille Taupe. S-au păstrat unele note lămuritoare, aparținând editorului francez, semnalate prin sigla (NVT), notă Vieille Taupe. Notele autorului sunt semnalate prin (NA) iar cele ale traducătorului prin (NT). Intrucât textul este destinat difuzării prin INTERNET, într-o ediție viitoare, ne propunem să răspundem eventualelor întrebări, nelămuriri și precizări ce ar putea fi formulate între timp de către cititori.

*

* *

Cititorul se va întreba ce legătură poate să existe între amintirile unui fost deținut în lagărele de concentrare germane și aventura sau epopeea lui Ulise, eroul lui Homer, cel ce a încântat cu poveștile lui, intrate de mult în mitologie, atâtea generații de copii mai tineri și mai vârstnici! O astfel de legătură există. Se va înțelege.

De-a lungul celor zece ani de război sub zidurile Troiei, și ai celorlalți zece de peregrinări reale și imaginare, Ulise a văzut și a cunoscut multe lucruri, fapte, evenimente. Intors acasă, în țara sa, Itaka, a povestit mai mult decât a văzut ! Mult mai mult. Unii îl consideră părintele minciunii, onoare pe care de fapt nu o merită. E normal să-l ascuți, până la un punct. De la acel punct însă începe anormalul. La ce bun să lărgim peste poate limitele acestui anormal ?

Cei ce se întorc dintr-un război lung și greu, sau dintr-o detenție lungă și nemeritată, au tendința firească, omenească, de a exagera cele văzute, făptuite, suportate... Nu mai puțin, cei ce-i așteaptă acasă, familiile, prietenii, cunoscuții, consătenii, concetățenii manifestă tendința inversă, de a crede totul, de a închide ochii... A suferit atâta săracul, lasă-l să se ușureze ! Toate astea într-o lume normală, căci există întorși și întorși din războaie și detenții...

Părinții și bunicii noștri, întorși din Războiul Antisovietic, și din prizonieratul siberian, nu au avut parte de primirea unei lumi normale. Lumea din care plecaseră la războiul sfânt, țara ce-și petrecuse feciorii cu flori la război sucombase, fusese trădată, căzuse victimă unei conspirații din care făcea parte chiar regele ei. Un rege, în orice țară și în orice vreme, are multe puteri. Dar și răspunderi ! Ca un părinte într-o familie. Părintele încarnează puterea lui Dumnezeu în familie. Soția, copiii, bătrânii contează pe această putere, fără de care familia pierde — cum se întâmplă când părintele-și înecă mințile în alcool. Ne putem însă pierde mințile nu numai din alcool, ci și din alte droguri. Intrând

în conspirația care avea să dea România pe mâna dușmanului, Mihai de Hohenzollern s-a purtat ca un astfel de părinte, care și-a pierdut mințile. Prin gestul lui nesocotit a dat foc întregii țări, întregului neam românesc.

Trei sute de mii de români pieriseră în cei trei ani de război antisovietic. Ca la un joc de noroc, ca la o partidă de poker, Mihai de Hohenzollern s-a gândit să-și salveze coroana mizând alți trei sute de mii de români, de data asta pe mâna lui Stalin. Nu-l interesa decât coroana, jucăria lui preferată. Țara noastră, necazurile noastre, nu însemnau pentru el nimic. Ce putea să-i spună lui România ? Lui, nevrednicul nepot al celui ce venise cu traista-n băț și se făcuse rege. Fiul zănatecului de privea lumea prin mițva Lupească.

Primul dintre Români care aveau să fie sacrificați noii pasiențe regale a fost chiar comandantul armatei, Mareșalul Ion Antonescu. O crimă unică în istorie, căci nu s-a mai văzut nici odată ca un șef de armată în plin război să fie predat dușmanului de chiar regele lui, de chiar guvernul țării lui. Mareșalului i s-a făcut un proces jidovesc și a fost împușcat. Toți judecătorii, toți procurorii, toți călăii erau jidani, căci nu s-a putut găsi un român care să ridice degetul contra Mareșalului. Războiul nostru contra Rusiei Sovietice era și contra Jidanilor, căci Rusia pravoslavnică de altă dată încăpuse pe mâna acestora. Nicolae al II-lea, ultimul ei țar, fusese asasinat mișelește, împreună cu soția lui, cu copiii lui, cu ultimii prieteni și cu ultimii slujitori credincioși. Cei ce comandaseră ca și cei ce executaseră crima rituală fără precedent erau cu toții jidani. Iată cu cine s-a înhăitat Mihai întâiul la 23 August 1944 !

A urmat ceea ce nu se putea să nu urmeze ! A urmat pervertirea sufletului românesc, pocirea noastră spirituală, talmudizarea noastră. Pocire și pervertire metodică. Metodă veche, de mult pusă la punct, expusă în cartea fundamentală, în “ cartea sfântă ” a neamului ucigașilor lui Dumnezeu, în Talmud. Talmudul este o carte îndreptată contra tuturor neamurilor pământului, nu numai contra noastră. Religia jidovească se poate reduce la un singur și unic principiu, nu religios ci politic, economic, de posesiune : întreaga lume este a lor ! Dumnezeu le-ar fi dat întreaga planetă în veșnică stăpânire, cu tot ce este pe ea ! Ca să se știe : cu bogățiile mărilor și oceanelor, cu bogățiile văzduhului, cu măruntaiele pământului, cu animalele toate și cu toți “ goimi ”. Aceștia de pe urmă, “ goi ” la singular, “ goim ” la plural, “ goimi ” pentru cei ce vor să autohtonizeze termenul, aceștia de pe urmă suntem noi : toate neamurile pământului, albi, negri, galbeni sau roșii, toți, absolut toți, mai puțin ei ! Noi, adică toate neamurile pământului am fi, după ei, niște arătări cu chip de om, niște animale cu chip de om. Ei pot dispune de noi așa cum doresc. Cum se dispune de câine, de vacă, de oaie sau de porc. Ne pot mulge, ne pot tunde, ne pot tăia și afuma, ne pot duce la abator, ne pot mânca cu sos sau cu usturoi... În acest sens trebuie înțelese faimoasele lor zece porunci. “ Iubește-ți aproapele ” este o poruncă pe care neamurile pământului au practicat-o de când lumea. Jidanii însă nu au practicat-o decât între ei, căci un “ goi ”, adică un animal cu chip de om, nu are cum să fie aproapele lor.

Cu astfel de oameni s-a întovărășit, în slujba unor astfel de creaturi s-a pus regele Mihai la 23 August 1944. 23 Augustul nostru s-a petrecut cam la fel peste tot în Europa. În Italia cu un an mai înainte, în Franța cam în aceeași perioadă cu noi, în Bulgaria puțin după noi, în Ungaria câteva luni mai târziu, etc. De aceea, așa numita “ eliberare ” de la 23 August s-a produs peste tot în Europa în același fel, cu sau fără cismă sovietică. Sovietice, americane, franco-africane sau anglo-asiatice cisme și tunurile ce ocupau (nu eliberau) Europa părinților și bunicilor noștri erau mai curând jidovești. Cei doi “ Mari ” își împărțiseră zonele de influ-

ență. La noi se practica defascizarea și democratizarea: de atunci suntem cei mai defascizanți și demo(c)ralizanți : culegem căpșunile spaniolilor cu absolvenții de la Drept și Politehnică, spălăm blidele Occidentului cu specialiști în limbi clasice, întindem mâna și limba de s-a speriat America, cea cu fundul mare de nu-și mai mai poate astâmpăra bucele fără un ocean sau două între ele...

Popor de mare cultură și civilizație, Germanii s-au dovedit mai slabi decât dușmanii lor la capitolul război și distrugere. La sfârșitul războiului, Germania fusese transformată într-o imensă grămadă de moloz. Invingătorii au trecut imediat la talmudizarea celor ce-și apăraseră libertatea și dreptul la viață. La viața lor proprie, nu la o viață de “ goi ”. Bine înțeles, au început mai întâi și mai ales cu nemții. Procesele rituale, staliniste, jidovești sau talmudice continuă și astăzi, nu numai în Germania. Nurembergul nu s-a terminat. De șaiszeci de ani, planeta Pământ traversează galaxia Nuremberg. Procesul Mareșalului Antonescu este o pagină din acest Nuremberg intercontinental ce cuprinde milioane și milioane de pagini. Toți deținuții politici din România, toți țărani condamnați pentru a fi refuzat “ colectivul ”, tot Gulagul sovietic, toți persecuțații din China și Indo-China au fost de fapt victimele unor procese sau abuzuri sioniste, talmudice, nurembergiene. Tocmai de aceea prizonierii de război din URSS au fost ținuti cu forța, ani mulți și lungi, în Gulagul sovietic. Cei mai mulți au pierit acolo. Cei care s-au întors au intrat automat în altă închisoare, în propria lor țară încăpută pe mâinile dușmanului. Adică ale Jidanului, ale Anei Pauker și celorlalți cu care nu e cazul să ne murdărim memoria la tot pasul. Mulți au murit aici, în închisorile noastre, păziți și uciși de faliții noștri. Nu au fost lăsați să se întoarcă la casele lor decât aceia care prezentau suficiente garanții de îndobitocire, de supușenie, de uitare de sine, de abandon, de memorie ștearsă, de minte pervertită, talmudizată. Politrucii, comisarii politici, maeștri talmudiști cum au fost Jdanov, Ehrenburg, Lavrenti Beria, Chișinevski, Leonte Răutu, Ana Pauker, Nikolsky, Jean-Paul Sartre, Merleau-Ponty, Aragon, redactorii Vocii Americii, ai Europei libere și mulți alți s-au pus peste tot la treabă. Nu au fost lăsați să vorbească public decât acei supraviețuitori ai războiului care se lăsaseră pociți. Aceștia au fost pudrați, parfumați, îngrășați și aduși să povestească generațiilor noi ce și cum ! Ne-au spus minciuni peste minciuni. Noi ne-am făcut că le credem, zicându-ne, după proverb : pân-om trece puntea... Au trecut ani, mulți ani... Ei ne-au mințit, noi ne-am făcut că-i credem. Tot făcându-ne că-i credem, mulți am sfârșit prin a-i crede cumva, într-un fel...

Că nu e fum fără foc, și-au zis treizeci sau patruzeci de ani mai târziu fii și nepoții celor de la Stalingrad, sau de la Cotul Donului. Dușmanul știa asta, căci părintele minciunii fură ouăle fără să trezească găina. Păcăliții am fost noi, cei care am crezut că-i păcălim pe ei, făcându-ne că-i credem. Cine umblă cu mierea sfârșește prin a se îndulci, prin a stima, și iubi albina. Dar cine umblă cu minciuna, cine mănăcă viața toată căcat și numai căcat⁵ ? Acela sfârșește prin a nu

⁵ . Să ni se ierte cuvântul ! Păcatul nu constă în a-l spune, ci în a-l oculta. Da. Mirosim a căcat, suntem considerați un neam de căcat pentru că suportăm, pentru că persistăm în a mânca căcatul de la 23 August 1944. Cu sosurile ulterioare, care s-au pus pe el, inclusiv keceapul de după 22 decembrie 1989 ! Să și-l mănăce, cu keceap cu tot Majestatea lui, Regele Căcat. În ce ne privește, nu există altă soluție decât reînodarea firului acolo unde a fost tăiat, la 23 August 1944. Să nu se creadă că este o utopic. Deloc. Dușmanii o știu. De aceea vociferează și se agită trepădușii de pretutindeni când e vorba de reabilitarea Mareșalului. Cine ne împiedică să luăm în mână o bucată de cretă și să scriem pe toate gardurile și pe toate zidurile : Trăiască Mareșalul Antonescu. Trăiască Războiul Sfânt al părinților și al bunicilor noștri. Bine înțeles, nu vom învia pe Mareșal, nu vom reînvia trecutul. Il vom asuma însă. Ne vom afirma ca Români demni de înaintașii noștri, nu ca

mai putea ieși din el, prin a nu mai putea face diferența între adevăr și minciună, prin a-și pierde mințile.

Să lăsăm de o parte minciunile gogonate cu care suntem drogați de o viață. Cine nu poate trăi fără ele, n-are decât să-și trăiască în continuare moartea dăruită de dușman. Noi n-am avut parte de viață normală nici măcar o singură zi. Cei născuți în 1935, cazul lui Paul Goma, eminent scriitor și Român, au trăit totuși nouă ani de viață normală. Nu ușoară, dimpotrivă, dar normală, românească, în luptă cu dușmanul părinților și al strămoșilor lor. Dar cei născuți în 1955, în 1965, în 1975... Toți acești Români sunt condamnați să asculte la infinit sirenele Ulișilor de azi, minciunile Noii Ordini Mondiale ? E cazul oare să închidem ochii la infinit, să normalizăm, să legitimăm minciuna !

Cum adică să o normalzăm, să ne dăm singuri pumni, să legitimăm noi minciuna lor ? Asta și așteaptă lichelele Talmudului, gardienii și profitorii minciunii holocaustice. Guvernul României, Președintele Iliescu nu au spus totul când, în urmă cu doi ani, s-a iscat controversa în legătură cu dacă a fost sau nu holocaust în România.

Nu numai că nu a fost în România, dar nu a fost niciunde. Dacă pe ici pe colo, anumiți indivizi au fost luați din când în când de guler și puși în situația de a-și asuma responsabilitatea pentru crimele comise, asta nu înseamnă holocaust. Țștia murdăresc și focul. Au fost luați de guler în calitate de teroriști, criminali, profitori, mincinoși, nu în calitate de Evrei sau de Jidani. Ceea ce au făcut ei în Rusia cu poporul rus, în Ungaria cu poporul maghiar, în România cu noi, în America cu Pieile Roșii, în Africa cu Negri, în Germania cu Nemții, în Palestina cu Palestinienii, astea sunt holocausturile despre care vrem să vorbim. De când lumea și pământul s-au infiltrat peste tot, ca lăcustele hrăpărețe, în toate țările. Praf și pulbere s-a ales de țara care a comis eroarea de a le acorda ospitalitate. Nu poate nimeni să le spună nimic. Țștia dau lecții până și lui Dumnezeu ! Când vorbește omul despre ei trebuie să ridice mâna, să se scoale picioare. Să le ceară voie să-și spună păsul. Nu domnilor sioniști, chestia s-a fumat, nu mai ține. S-a săturat lumea de minciunile și de crimele voastre fără număr, fără seamăn. Suntem alături de Palestinieni, de Irakieni, de Afgani. Lupta lor e lupta noastră. Palestinienii și Irakienii sunt Semiți. Nu aveți monopolul semitismului, cum nici noi nu-l avem pe acela al latinității, nici Polonezii sau Ucrainenii pe acela al slavismului. Puteți face spume la gură, să urlați și să strigați ca apucații. Nu ne veți impresiona mai mult decât pe Palestinienii lui Arrafat, care vă vor da, mai devreme sau mai târziu, lecția pe care o meritați. Faceți-vă mici, mici de tot. Băgați-vă în gaură de șarpe. Nu călcați omenirea pe bătăture. Se apropie centenarul lui 1907. Ne-am putea aminti anumite lucruri. Nu aveți monopolul adevărului, nici pe al binelui, nici pe al frumosului, nici pe al memoriei. Poate pe al aurului... Vom vedea cum îl veți scuipa când vă va rămâne-n gât, ca lui Cresus...

Diverse organizații de terorism intelectual au încercat să interzică această carte în Franța. Astăzi nu se mai pot interzice cărți. Cărțile se pot fabrica azi în orice casă, pot călători prin INTERNET, s-a terminat cu cenzura de stil vechi.

niște bieți mâncători de rahat preparat și ambalat ba la Moscova, ba la Paris, ba la Washington, ba mai nou direct la Tel Aviv. Vom începe să ne stimăm pe noi înșine. Ne vor stima și cei care azi ne scuipă. Problema noastră națională nu este intrarea în Europa. Asta-i problema clasei politice vândute, a " itelectualilor " ce-și masturbează creieruții cerșind ajutoare Occidentului...Problema fundamentală a României și a Neamului Românesc este intrarea în lume, revenirea printre oameni ! (NT).

Cartea de față recunoaște suferințele și morții din lagărele germane de concentrare, dar stabilește alte responsabilități decât cele de la Nuremberg. În asta constă importanța ei pentru noi. Nu ne putem apăra în mod eficace contra calomniei de holocaust colportate contra noastră altfel decât solidar cu popoarele din Europa, implicate și ele, la vremea respectivă, în cel de al II-lea Război mondial. Nu pentru că am avea ceva de ascuns împreună cu acestea. Dimpotrivă. Avem de scos împreună unul și același adevăr la lumină. Să terminăm cu Transilvania de Nord, unde Ungurii ar fi făcut și ar fi dres... N-aveau ce să facă, nici ce să dregă. La Auschwitz, unde și-au trimis Jidani cu mai multă sprinteneală decât noi, nu era nici urmă de camere de gazare. În ciuda bombardamentelor și a războiului, uneori s-a trăit acolo mai bine decât în chibuțul românesc al Anei Pauker, Gheorghiu-Dej și Ceaușescu. Poate de aceea Horthy a fost lăsat să moară de bătrânețe. Mareșalul Antonescu însă, care i-a căutat între coarne și i-a protejat s-a trezit în fața plutonului de execuție. Asta-i mulțamul lor din totdeauna. Poruncă talmudică !

Să nu ne fie teamă de epitetele pe care le vor arunca contra acestei cărți. D-nii Shafir, Ioanid sau Wiesel fac de mult spume la gură când aud de Paul Rassinier, de Robert Faurisson, de Butz, Plantin, Reynouard... Știu ei ceva. Li putem asigura că nu vor scăpa de ceea ce se tem. Bombele, bombardierele Americii și toată Talpa Iadului nu pot nimic contra adevărului.

Adevărul este că în lagărele germane a existat o mafie, o nomenclatură. Nu zice nimeni că această mafie sau nomenclatură a fost exclusiv jidovească. Ceea ce se știe sigur este că adesea a fost comunistă. Urmează să cercetăm de aproape ce și cum, lagăr după lagăr. Mitul de la Auschwitz, cartea lui Wilhelm Stäglisch, ar putea fi o excelentă introducere în problemă. Ce păcat că istoricii din România o ignoră cu desăvârșire ! Ignoranță pe cât de doctă, pe atât de vinovată. Ignorând sau făcându-se că ignoră mișcarea de revizuire a minciunilor iudeo-sovieto-americe impuse lumii după război, istoricii în chestiune se descalifică pe plan profesional ca și pe plan moral. Neamul românesc trebuie să înțeleagă asta și să nu mai plătească din sudoarea lui călăii adevărului ce-i pocesc copii, viitorul și chiar trecutul... Când Românii vor înțelege asta se va termina cu Institutele de Istorie Recentă, cu laboratoarele holocaustice din gimnazii, licee și universități. Să ungem cu untură sau cu margarină Institutul de Istorie Recentă. Poate-l vor mânca lighioanele și vom scăpa de el. Va fi o ușurare nu numai pentru bugetul național...

Propunem Guvernului de la București să deschidă o dezbatere publică pe tema holocaustului. De ce să-i punem lui Elie Wiesel în mână și pâinea și cuțitul ? Căci despre pâine și cuțit este vorba. Odată ce ne vor fi pus în cărcă această minciună, această insultă, această calomnie vom fi puși la plată. Plătește Elveția, plătește Franța, plătește America, plătește Suedia, plătește Germania, de ce să nu plătim și noi ? Nu avem bani ? Asta nu-i o problemă ! Ne vor împrumuta ei.

Românesc, aservit sau vândut profitorilor minciunii, Guvernul de la București trebuie să ia inițiativa unei largi dezbateri naționale pe tema holocaustului. E vorba de credibilitatea lui românească. Altfel vom crede că întreaga comedie cu comunicatele oficiale repetate și apoi dezmințite nu a avut decât scopul pregătirii terenului în vederea formării comisiei de hahami și comisari ai holocaustului în frunte cu licheaua internațională Elie Wiesel, securistul pocăit Radu Ioanid și alte comitete și comiții ce trăiesc pe holocaust ca viermele pe frunză. Dezbaterea va trebui să fie cu adevărat democratică. Asta înseamnă invitarea la Televiziunea Română și la universitățile noastre a lui Robert Faurisson și David Irving, a lui

Ernest Zundel, actualmente închis fără proces în Canada totalitară, a lui Jean Plantin, a lui Philippe Brenneisen, a lui Rene-Louis Berclaz, a lui Vincent Reynouard, Pierre Guillaume, Sophie Crépeux, Maria Poumier, Roger Garaudy, a unui reprezentant din partea Librăriei Românești Antitotalitare din Paris, singura instituție românească ce se ocupă de această problemă de douăzeci de ani și mai bine. Numai dușmanii adevărului și profitorii minciunii se pot teme de o dezbatere liberă pe tema holocaustului. Poporul românesc, ca și celelalte popoare libere sau aservite, așteaptă această dezbatere. Nimeni nu va accepta bolboroselile mistico-holocaustice ale bandei lui Elie Wiesel, care de șaiszeci de ani încoace numai asta face : masturbație holocaustică ! Desigur, el poate și e bine să participe la dezbatere, dacă e în stare ! A sosit vremea să deschidem geamurile, să primenim atmosfera, să-i ascultăm și pe cei ce contestă existența camerelor de gazare. Or fi având motivele lor. Să îi ascultăm ! Cui îi este frică de o dezbatere liberă înseamnă că are ceva de ascuns. Să rămână în ascunzătoarea lui cât va dori. Dezbaterea trebuie să fie liberă. Nimeni nu este obligat să participe. Participanții însă trebuie să dea dovadă de un minim de politețe și de bună creștere, să asculte și alte puncte de vedere. Cine crede că va putea impune cu forța ideea existenței camerelor de gazare se înșală. Propunem, pentru început o serie de dezbateri triumphiulare : profesorul Robert Faurisson din Vichy, Ernst Zundel din închisoarea lui canadiană și Elie Wiesel din fruntea comandării holocaustice. Un alt triumphiular ar putea fi acela al profesorului elvețian Jurgen Graf (actualmente în exil, nu spunem unde), al istoricului englez David Irving și al istoricului american Arthur Robert Butz. Un al treilea triumphiular ar putea fi acela al profesorului octogenar elvețian Gaston-Armand Amaudruz, al cercetătorului și etnologului Serge Thion și al directorului Librăriei Românești Antitotalitare, profesorul George Piscoci-Dănescu. Apostolii holocaustului ca Radu Ioanid, Michael Shafir, Nicolae Tertulian și alții vor putea participa și dezbate liber, alături de ceilalți sau între ei. Ascultând și pe unii și pe alții, opinia publică își va putea face o idee mai justă. Adevărul nu va avea decât de câștigat. Dacă adevărul nu interesează, cum din păcate par să stea lucrurile, trebuie ca asta să se știe.

Va trebui să strigăm la răscruce de drumuri, să scriem pe ziduri și pe garduri obligativitatea dogmei holocaustice. Nu contează că a existat sau nu. Important e să credem. Să ne facem, respectiv, că credem, cum ne-am făcut de-a lungul celor patruzeci și cinci de ani de comunism. Crezul creștin și dogmele Bisericii au fost stabilite cândva de Părinții Bisericii. Care sinod ecumenico-holocaustic a stabilit dogma camerelor de gazare ? În cadrul sinoadelor lor ecumenice, Părinții Bisericii se rugau mai întâi, apoi dezbăteau aprig, și doar la sfârșit se impunea concluzia pe care apoi o acceptau cu toții, ca fiind inspirată de Sfântul Duh.

Să nu ni se spună că astea se știu foarte bine, că nu ar fi nevoie de nici o dezbatere. Cartea de față infirmă o astfel de aserțiune. Nu este singura carte de acest fel. Cei ce vor să știe, cei ce vor să participe la această dezbatere așa cum are ea loc astăzi să caute pe INTERNET, să caute și-n alte locuri, peste tot. Vor sfârși prin a găsi. Cine caută, găsește !

Există oameni, există instituții puternice și interese nemărturisite care se opun adevărului. Tocmai de aceea dezbaterea se impune, tocmai de aceea inițiativa ei trebuie luată de chiar Guvernul României. Așa ceva nu se rezolvă prin decret, tovarășe președinte Ion Iliescu. Adevărul nu intră în puterea Domniei sau Tovărășiei Voastre, căci el nu poate fi nici naționalizat, nici etatizat, nici caritatizat, nici feneizat. Poporul român nu va accepta dictatul lui Elie Wiesel și consorțiilor lui. În 1940, când cu Dictatul de la Viena, de bine de rău era prezentă o delegație

românească. Dl Elie Wiesel cu cine discută dintre români ? Cine sunt aceia care se pregătesc să ne acuze de crima de holocaust, despre care în țara asta nu s-a vorbit până în anii din urmă. Asta-i una din condițiile intrării în Europa, nu-i așa ! Nici acolo nu a ținut minciuna, jumătate din populație a mirosit șopârilța... Mai devreme sau mai târziu, apostolii minciunii vor fi luați de guler. Unii vor plăti și oalele sparte de alții, cum s-a mai întâmplat.

Poporul român este în drept să ceară în mod solemn despăgubiri pentru zecile de ani de propagandă materialisto-talmudică din școli și din universități. Nu a fost oră, nu a fost minut de “ Socialism științific ”, de “ Materialism istoric ”, de “ Materialism dialectic ”, de “ Economie politică ”, “ de Istoria PCR ” sau de “ Istoria PC (b)US ” care să nu fie oră sau minut de talmudism. Listele Jidanilor care ne-au infectat creierii și școlile trebuie puse la zi. Formulate și cerute despăgubiri juste. În numele poporului român. Cerute cui ? Mai întâi celor care au participat personal la această operă de tăiere cerebrală împrejur, și care-și rumegă pensiile binemeritate... Apoi celor în numele cărora și cu ajutorul cărora au practicat minciuna iudeo-comunistă. Înaintea acestora ar trebui luați de guler foștii demnitari, politicienii, grangurii din PCR, foștii judecători care au pronunțat mile-nii de condamnări, foștii comandanți de penitenciare, de lagăre de concentrare și de exterminare. Aceștia sunt cei care s-au grăbit să-l pună pe Ceaușescu la zid : nu cumva să spună ce nu trebuie, în cazul unui proces adevărat, nu cumva să deschidă ochii Românilor, să-i incite la dezbatere... Cerem dezbatere publică pe tema holocaustului. Cerem poporului român să deschidă ochii, să facă un efort și să înțeleagă că nu-i lucru ușor să uciți fără urme șase milioane de oameni ? Că-i imposibil să-i arzi fără urme ? Că nemții aveau altceva mai bun de făcut cu energia enormă necesară pentru cremațiunea unui singur cadavru. Dar pentru cremațiunea a șase milioane de cadavre ? Timpul necesar cremațiunii unui cadavru este chiar și astăzi de aproximativ două ore în mai toate crematoriile din Europa. Dar atunci, în plin război, la nivelul tehnic de acum șaiszeci de ani ? Nu-i greu de priceput că un crematoriu uman nu poate funcționa fără încetare. Că trebuie lăsat să se răcească, altfel în scurtă vreme se topește cu totul. Nu-i greu de priceput că substanțele toxice și acidul cianhidric în special (HCN) nu pot fi manipulate oricum. Trebuie conducte și instalații speciale, supape de mare precizie, dispozitive pentru realizarea unei neutralizări rapide și totale... Astea nu se pot face pe ascuns, toate astea lasă urme... Urmele însă sunt inexistente ! Martorul care vine și povestește, pe bani, o minciună mai mult sau mai puțin gogonată, respectiv mai mult sau mai puțin credibilă — asta nu-i o urmă ! El poate fi ascultat. Povestea lui însă trebuie riguros verificată, reconstituită juridicește, nu crezută dogmatic : Cred într-Unul Dumnezeu / Tatăl Aotțiitorul, /Făcătorul tuturor / Văzutelor și nevăzutelor ...Cei ce pretind așa ceva, cei ce-și bat joc de Adevăr, de Părinții și de Trecutul nostru, de Istoria noastră — ei bine, acestora trebuie să le declarăm război fără cruțare. Nu avem nevoie de bombardierele mincinoasei Americi. E suficient ca dintr-o clasă de treizeci de copii să se găsească unul care să scrie din când în când cu creta albă pe tabla neagră :

Holocaustu-i minciună !
 Ascultați și luați aminte,
 Oameni buni,
 Ascultați vestea cea bună :
 Holocaustu-i minciună !

Profesorilor trebuie să li se spele creierii de ce-au suferit până acum. Vor fi șocați să găsească un astfel de mesaj pe tablă și nu vor avea încotro. Se vor pune pe citit, pe documentat. Vor citi și alte cărți, nu numai aiurelile iudeo-sioniste și liberalo-marxiste pe care-și dau examenul ridicole, și gradele dezonorante ! Părinții trebuie să-și apere copiii, să nu permită școlii să-i murdărească în continuare. Patruzeci și cinci de ani de murdărie și de jeg talmudo-comunist în școli ajunge !

Elevi, studenți, nu vă lăsați murdăriți de minciuna holocaustică. Chiuliți de la aceste ore, ridiculizați-i pe cei ce se pretează la o așa murdărie, scrieți cu creta pe garduri, pe ziduri, peste tot ! Deschideți ochii voi înșivă și ajutați-vă și profesorii să-i deschidă pe ai lor. Profesorii voștri au nevoie de acest impuls, de ajutorul vostru. S-au învățat de mult să inghită orbește orice. Informația lor se reduce se reduce la lectura unor foi mizerabile, de multe ori numai la cursurile mincinoase din facultăți.

În ce privește Invățământul dogmatic holocaustic este de prevăzut că majoritatea profesorilor ce-l vor preda vor înghiți textele furnizate prin grija Comisarului holocaustic Elie Wiesel precum credincioșii împărășania. Părinți, profesori adevărați, frați și surori mai mari, să punem toți umărul pentru a face să eșueze această nouă tentativă de îndoctrinare. Am suportat cu toții îndoctrinarea comunistă. Ne amintim cu toții interminabilele ședințe de înaltă răspundere revoluționară, sângele vărsat de clasa muncitoare... Destul ! Nu trebuie să suportăm alte minciuni pentru copiii noștri. Ei trebuie să crească liber ! De oriunde ar veni ea minciuna, din Europa sau din America, din Israel sau de aiurea, tot minciună rămâne. Facem appel solemn la înțeleptul Bulă să reintre în câmpul muncii, să pună mâna pe problema holocaustului. Să o ia cât știe el de serios în mână. Facem același apel solemn către vechii redactori de la Radio Erevan și către toți foști ascultători ai Șopârlițelor vestice. Să punem cu toții umărul, fiecare după puterea lui, pentru a demasca minciuna și calomnia holocaustului. De nu vom face asta azi, acum, fără zăbavă nici odihnă, copiii și nepoții noștri vor deveni și mai sclavi decât am fost noi. Căci vom fi puși la plată ! Vom plăti cu pădurile, cu resursele pământului și apelor, cu munca noastră mai ales. Dacă nu deschidem ochii, dacă nu punem fiecare mâna pe cretă pentru a scrie pe fiecare zid că holocaustul este o minciună, asta ne așteaptă.

Iată de ce trebuie să-i luăm de guler pe apostolii holocaustului, să-i scuturăm cu energia de pe vremuri a părinților și a bunicilor noștri, care știau ei ce știau ! Să-i luăm de guler și să-i punem la plată. Pentru toate blestemățiile făcute de acei Jidani care între timp au șters-o în Israel, unii cu miliarde frumoase, inclusiv după revoluția din decembrie 1989.

Paul Rassinier nu a luptat pe front contra bolșevicilor. Dimpotrivă, a luat arma în mână contra Nemților. Ca patriot francez ce era, ca socialist sincer, nu putea suporta ideea unei Franțe învinse. Luptând contra Nemților a ajuns prizonierul acestora. A fost internat în lagărul de la Buchenwald, apoi în lagărul de la Dora-Nordhausen. Ar fi putut muri acolo, căci viața deportaților din lagărele germane nu era ușoară, deși nu se compara cu viața celor din Gulagul stalinist. Paul Rassinier a supraviețuit. A mai trăit douăzeci și doi de ani după război. A scris mult în acești ani.

Nu putem și nici nu e cazul să încercăm a rezuma sau a expune aici opera istorică a lui Paul Rasinier. Dacă totuși ni s-ar cere să facem acest lucru, pentru un om care este grăbit, care are multe pe cap, care știe bine că nu-i ajung zilele vieții spre a citi toate câte se scriu, atunci ar trebui să o facem. E datoria de onoare

și obligația ingrătă a oricărui traducător, a oricărui editor și chiar a unui librar căruia nu-i este indiferent prestigiul breaslei. Am face-o nu într-un cuvânt, nici în două... În trei însă ne-am încumeta. Da, în trei cuvinte se poate exprima esența mesajului, a scrierilor istorice ale lui Paul Rassinier. Rassinier ne anunță “ **Vestea cea bună** ” !

În urmă cu două mii de ani, Mântuitorul ne anunța și el “ Vestea cea bună ”. Vestea cea bună a lui Cristos era Evanghelia ! Vestea bună în raport cu ce ? Cu ceva rău, altfel n-ar fi avut nici un sens Vestea cea bună. Mântuitorul ne anunța Vestea cea bună în raport cu talmudismul farisienilor, care la vremea respectivă se clocea deja de mai bine de cinci secole. Dușmanii Vestei celei bune nu au suportat afrontul. Căci lumina risipește bezna iadului, adevărul usucă minciuna, calea iese din rătăcire, viața trece peste moarte !

Mulți dintre cei ce vor citi aceste rânduri vor fi sceptici. Se vor ridica în apărarea lui Cristos. Ca și cum o a doua Vestea bună după două mii de ani ar fi un mesaj criminal, anticreștin. Orice veste bună, cu adevărat bună o confirmă, se integrează și se topește în Vestea cea bună a lui Cristos, în Evanghelic. Tot ce-i Adevăr, tot ce este Cale, tot ce este Viață este Vestea Bună. În umilință și în modestie, mulțumind lui Dumnezeu că ne-a ajutat s-o înțelegem, și în mare mila lui ne-a dat puterea și curajul să o repetăm pentru alții, o spunem cu voce tare, în primul rând pentru slujitorii și fideliile lui Cristos, apoi și pentru cei care n-au ajuns încă la El, în speranța că aceasta îi va ajuta să ajungă. Bucurați-vă oameni buni ! Bucurați-vă și slăviți-l pe Domnului nostru Isus Cristos. După șaizeci de ani de minciună, ascultați Vestea cea bună : Camerele de gazare nu au existat și nu există decât în penitenciarele Americii. Cine nu crede, urmașii lui Toma necredinciosul, să facă precum Toma. Să pună degetul pe rană, pe urmele cuielor. Să vadă ! Să le cadă solzii de pe lumina ochilor. Adevărul să-i lumineze și să strige la rândul lor și altora Vestea cea bună a zilelor noastre. Citiți oameni buni, documentați-vă. Nu credeți pe nimeni pe cuvânt. Verificați totul la bani mărunți ! Pune-ți degetul peste tot. Nu e o rușine să fi necredincios, ca Toma. În fiecare dintre noi zace câte un Toma. Să-i trezim ! Să-i trezim și vom fi liberi. Liberi prin adevăr. Ne vom mântui prin adevăr. Căci adevărul ne arată Calea, calea de urmat. Adevărul trezește din morți, cu atât mai mult din amorțeală. După șaizeci de ani de minciuni, bucurați-vă și vă veseliți, oameni buni ! În lagărele germane de concentrare nu au existat niciodată camere de gazare.

Să ne bucurăm ! Să ne bucurăm de Vestea cea bună ! Să o verificăm însă, mai întâi. Să fim siguri de ea, căci nu tembelizoarele Iadului nici Biserica încăpută pe mâna Ecumenicului Satana, nici Americanii, nici Jidovii, nici Iliescu, nimeni nu ne poate scuti de gestul lui Toma. Fiecare să pună mâna lui, să citească cu ochii lui, să gândească cu mintea lui.

Cel ce a scris această carte a trecut pe acolo, vine de acolo, din lagărele germane. Rassinier vorbește însă altfel decât cei care ne-au legănat urechile până acum. Rassinier explică de ce majoritatea scrierilor despre lagărele germane de concentrare sunt pline de minciuni. Autorii falselor mărturii care au acreditat minciuna camerelor de gazare au de ascuns. crimele lor. Ei sunt cei care i-au împins în groapă pe camarazii lor de suferință, ei și nu germanii, nu soldații SS. Cine sunt acești “ ei ”. Acești “ ei ” au fost deținuți ca și ceilalți, mai exact ar fi putut rămâne simpli deținuți, ca și ceilalți. Ei s-au constituit însă în bandă organizată în interiorul fiecărui lagăr de concentrare. S-au constituit într-o adevărată mafie. Furau alimente. Furau tot ce se putea fura. Vindeau tot ce se putea vinde. După război, de șaizeci de ani vând minciuni, vând floricele de porumb și porumbei din

tablă în poartă la Auschwitz. Oameni naivi se duc cu autobuzul, cu trenul, cu avionul până acolo și se închină ! Se închină și insultă crucea lui Cristos ! Căci nu poate fi Cristos unde-i umbră de minciună.

Minciuna, acum vor s-o bage pe gât copiilor noștri, la școală. Șaizeci de ani de minciuni comuniste n-au făcut decât să prepare calea minciunii sioniste. Mămicile copiilor trebuie să prepare ghiozdanul noilor mințiți, așa cum mămicile noastre ne călcau cândva și ne puneau la gât cravata roșie de pionier. Să ne amintim, încă nu s-a scos lege contra amintirilor. Eram copii, credeam multe. Cântam bucuria. Bucuria cui ? Nu ne întrebam. Nu știam ce înseamnă Minciuna lui Ulise :

Am cravata mea, sunt pionier !
Și mă mândresc cu ea, sunt pionier !
Flutură în vânt, zălog de legământ,
Intâiul meu cuvânt, de pionier !
Flutură în vânt, zălog de legământ,
Intâiul meu cuvânt de pionier...

Anii au trecut, noi am crescut. Am crescut mari, sau așa credeam. Poate chiar eram mari. Mari ce ? Poate că mari proști ! Nu eram noi acei tineri UTM-iști sau tineri comuniști care cântam din răspuțeri să ne audă și Dracu din Iad și Dumnezeu din Cer :

Leagăn n-am avut prea cald,
Ne-am născut în bătălie.
Când Partidul în asalt,
Ne-a dat inima lui vie.
Tineret, mândria Țării,
Hai la luptă-nsuflețită
Hai puterea primăverii
Să-năltămn,
nălțăm neconținut ,
Glasul nostru, cântu nostru...
Pân-la Petrea-n Maglavid...

Schimbam câte-un cuvânt și ne credeam deștepți. Poate că chiar eram, da nu cine știe ce ! Înțelesesem minciuna. N-aveam însă curajul să o scuipăm, să o călcăm în picioare, să ne dezicem de ea. Eram niște mici carieriști. Așteptam repartiția ministerială. Să luăm negație, să ne punem pile, să ne facem asistenți la Fac ! Fiecare la Fac-ul lui. După atâtea examene, zece pe linie, omenește vorbind aveam și dreptul, pe undeva. Dreptul la ce ? Dreptul la a minții pe alții. Facultățile de Filosofie din țară, ca și cele de Medicină, Drept, Istorie și altele erau pline de astfel de “ băieți deștepți ” care au rămas atât, nimic mai mult ! Anii au trecut, foști studenți sunt profesori plini, decani, rectori, dar tot băieți deștepți, flăcăi cu părul alb. Care se duc la Paris și-și cheltuiesc monedele agonisite cu greu să vadă printr-o gaură jidovească cum se gluglutează la Paris... în lupanare. Cei de la Filosofie pocesc și siluesc în continuare spiritele. Neterminații mămicăi Călina Mare, cu biberonul ei de Materialism dialectic, borțunii lui Valentin, cu filosofia de nedepășit a iepocii, tăiații împrejur la creier ai lui “ Lambi ” sau Radu Florian de li se-mbăloșa substanța cenușie ca aia a vacii la menopauză. Ei săracii care la douăzeci și cinci de ani erau deja la andropauză, nu mintală ci umană... Anii au

trecut și vor trece încă. Să nu ne lăudăm cu ce-am construit în anii aștia, să nu credem că avem vreun drept la pensie. N-am construit nimic. Nici măcar n-am dărâmat. Țara se dărâmasese înaintea noastră. Tot trecând printre dărâmături, printre ruine, am început să ne confundăm cu ele. Ne uităm unii la alții precum cărămizile din Brezoianu. Vă mai amintiți, era în 4 martie. Anul Apelului Goma, primul de pe listă. Al doilea era Ion Ladea, doctorul, acupunctorul, ginerele lui Grigore Popa, rezidentul de la Jilava și de la Aiud, de pe Plevnei 24, la Etajul I, cu flori și viță sălbatică la fereastră. Pândeam securiștii printre frunzele de viță. Noi îi priveam printre ele, ei ne confundau cu ele, ne făceau una cu ele. Venea acolo lume bună : Petre Țuțea, Noica, Anton Dumitriu, Sergiu Al. George... Cine o să vină să ne vadă pe noi ? Noi care am aflat de Jilava și Pitești după '89. Noi care mulțumeam din inimă partidului că ne permitea să sabotam greva țărânului român. Noi de mânjeam cerul cu stele și marea cu valuri. Noi de am devenit, între timp mai patrioți. Ctitori de așezăminte unde spumegă... cum zicea poetul ! Poetul ăla de Jidani l-au răpit și l-au dus la Balamuc, la Caritas. Iar noi răspundeam la examene lui Călinescu sau Vianu că da, săracu, Eminescu era nebun. Poate chiar de sifilis ... Noi generația lui Silviu Coposescu, a lui Mihăiță, studenții lui Georgescu-Țiganu, ai Felicieii Vanț-Ștef, protejații lui Bugnariu. După patruzeci și cinci de ani de marxism-leninism și empirio(criti)cism, după încă zece, cincisprezece de sorcovă veselă holocaustică, ce putem spune noi tinerilor de azi ? Noi care-am trecut prin lume ca un ghem de gaze inodore prin găoaza vacilor de pripas. Le-am murdărit și pe ele, sărmanele, cu nimicnicia noastră !

Vestea cea bună, asta putem spune tinerilor doritori să afle, să știe ! Ne putem îndrepta în ultimul moment, ca păcătosul pe crucea de lângă Cristos. Unii vor pune degetul, vor înțelege și se vor lumina. Căci adevărul face minuni, el e singurul zeu căruia merită să i te inchini, singura consolare pentru nefericiții alfabritizați și marxisto-leninlinșați care am ajuns.

Nu știu dacă vor pune degetul cei care mă inspiră. Unii poate-s morți. Anii trec ! Paul Spirtescu sau Raoul Boldeanu precis. L-ar fi pus atunci. Atunci când se cinsteau cu Nenea Radu la " Bihor ", peste gardul verde de la Drept ! Chiar Nenea Radu Stoichiță, ierte-l Cel de Sus, și el ar fi pus. El ar fi înțeles. Trăgea el la măsca dar minciuna trecea pe lângă el. Il atingea, se scutura mai mult ca să se vadă, să fie clar că se leapădă. De murdărit nu-l murdărea. Erau și astfel de îngeri în Fac-ul ăla de hahami și rabinoïdie. Oamenii aștia ar fi pus mâna. Poate chiar și alții, pe care nu i-am putut observa îndeajuns. Dacă nu-s morți, dacă n-au murit de tot, dacă le-a mai rămas o sămânță de om în fundul ADN-ului, ar putea pune mâna. S-ar întoarce lumea la locul ei, căci de la Rabi Marx-Mordekhai, lumea-i cu capu-n rahat, cum zice Talmudul că s-ar afla Cristos în Iad, într-un cazan de fierbe... P-asta nu ne-a spus-o la Fac enimentul Tache Florian, inamicul nr. 1 al lui Dumnezeu pe pământ, cum își făcuse cartea de vizită, să impresioneze domnișoarele scăpate din Bac...

E posibil oare acest lucru ? Cum adică să pună mâna fiecare ? Da e posibil. Ați fost îndopați oameni buni cu minciuni : ca găștele cu boabe, ca porcul pentru Crăciun.

Intors pe targă după 19 luni de detenție la Buchenwald și la Dora, Rassinier și-a dat seama că foștii lui camarazi de lagăr exagerează nepermis, ajungând pe nesimțite la povești mai gogonate decât cele ale lui Ulise. La început i-a scuzat: ura față de soldatul învins și față de prea capabilul popor german, orbirea ideologică, propaganda de război care a continuat și continuă explicau îndeajuns exagerările celor ce suferiseră de privare de libertate, de foame și de altele...

Dacă ar fi fost vorba numai de simple exagerări și povestiri fantastice, în genul isprăvilor lui Ulysse, dacă acestea nu s-ar fi cristalizat mai apoi într-un sistem de organizare a minciunii viitoare, Paul Rassinier nu ar fi scris niciodată această carte!

Socialist, democrat, naiv pe ici pe colo, ca și Roger Garaudy, Rassinier a fost și a rămas până la moarte un adversar ireductibil al Germaniei și al regimului hitlerist, deși poporul german își dăduse acest regim în modul cel mai democratic cu putință. Adversar al Germaniei și al hitlerismului, Rassinier s-a dovedit moralicește integru, loial față de foștii adversari, atașat adevărului nu coteriilor masonico-antifasciste ! Propaganda de război este una! Adevărul este alta ! Că nemții au pierdut războiul este sigur. Că meritau să-l piardă nu încapă vorbă, pentru un om ca Rassinier, care s-a angajat cu arma în mână contra lor. Aceasta însă, considera el, nu ne dă dreptul să falsificăm adevărul cu privire la cele petrecute în acei ani ! Generațiile care vor veni nu trebuie să-i citească pe istoricii ultimului Război mondial așa cum citesc copii poveștile lui Ulise.

Minciuna lui Ulise nu începe cu Homer și nu se termină cu cel de al II-lea Război mondial. Capacitatea cititorilor creduli de a asculta cu gura căscată și de a crede ca la dentist verzi și uscate nu a început cu Homer și nu s-a terminat cu glaznostul și perestroika, nici cu mai noile lupte americane pentru pace din Serbia, Afganistan, Golful Persic... Tendința de a crede fără a cerceta, de a ne lăsa duși de nas este o permanență umană pe care ar fi prea simplu să o numim “ prostie ”, sau să o punem pe seama lipsei de instrucție, de “ cultură ”.

Cei mai ireductibili apostoli ai minciunii sunt persoane instruite, cultivate, cu diplome universitare la activ, adesea cocoțate în fruntea instituțiilor ce construiesc și controlează istoria recentă și alte “ adevăruri ”, pe care apoi le canalizează către mințile și inimile enoriașilor, ale muritorilor de rând...

Iată mai întâi, ca o introducere în problematica lagărelor germane, cum trăiau deținuții francezi și prizonierii de război germani în pușcăriile și lagărele franțuzești dinainte și mai ales de după ultimul Război mondial.

*

* *

Câteva cuvinte cu privire la traducere. Cartea de față abordează domeniile social, politic, concentraționar și istoric. În cadrul primelor trei domenii mai ales, atât limba franceză, de plecare, cât și cea română, de sosire, au evoluat bineșor în ultima jumătate de secol, care s-a scurs de la redactarea acestei cărți. Deja autorul a preferat să mențină în franceză o mulțime de termeni germani din limbajul concentraționar. Am adoptat aceeași metodă, cu riscul de a face uneori lectura mai dificilă. Termenul de auto-gospodărire sau auto-gestiune, pentru a ne limita la un singur exemplu, nu pune probleme nimănui la prima vedere. Foștii deținuți politici, foștii prizonieri ai Gulagului, în sensul lui cel mai larg (lagăr sau închisoare comunistă în oricare din țările fostului “lagăr comunist”) vor afla însă cu mirare că prizonierii de la Auschwitz, Dachau sau Treblinka se autogospodăreau. Această autogospodărire sau autogestiune implica o mare autonomie a prizonierilor în raport cu personalul penitenciar SS german. Autonomia gestionară concentraționară din lagărele germane era atât de mare încât a condus la apariția unei adevărate nomenclaturi penitenciare. Acești termeni au fost traduși, ei figurează însă aproape totdeauna și în originalul german . Se impune aceasta

întrucât este vorba de o problemă ce depășește sensibil cadrul strict al unei simple traduceri.

Ideea lagărelor germane de concentrare a apărut în cadrul curentului mai larg de gândire socialistă. Nu trebuie să uităm : regimul hitlerist din Germania anilor 1933-1945 a fost unul socialist, mai exact național-socialist. Partidul lui Hitler a fost unul muncitoresc, și a rămas muncitoresc până la capăt — că ne place sau că nu ne place să o recunoaștem. De aceea termenii de origine își au importanța lor excepțională întrucât ne pun mai ușor pe urmele intențiilor fondatorilor lagărelor de concentrare decât traducerea care nu pot să nu dea naștere la anumite suspiciuni. Trăim într-o lume în care se crede că orice partid muncitoresc și orice socialism trebuie neapărat să fie mai mult sau mai puțin marxist. În gândirea lui Hitler și în general în gândirea socialistă germană veritabilă, adică național-germană, Marx nu a fost considerat niciodată decât un cal troian în rândurile clasei muncitoare. Mai exact un cal jidovesc.

Lagărul german de concentrare își găsește probabil punctul de plecare în ideea falansterului socialist al lui Charles Fourier, în chibuțul sau mehavul evreiesc, în nici un caz în Gulagul sovietic. Pentru a înlesni cititorului român accesul la realitatea social-economică și politică complexă a unui lagăr german de concentrare, traducătorul a păstrat în textul român toți termenii germani de origine. Nu este vorba de a reabilita regimul național-socialist german ci de a explica, de a înțelege un fenomen. Problema care se pune este că lagărul german, la capătul unei evoluții care putea să dureze în timp de la câteva luni la un an sau doi, reprezintă probabil singurul model viabil de falanster socialist. Chibuțul și Mehavul, adică modelul israelian de falanster, i-ar putea fi opuse, cu o singură condiție : dacă s-ar aduce dovada că nu sunt susținute financiar și în mod permanent din afară. În ideea fondatorului lor anonim (nu se cunoaște numele celui care a imaginat lagărul german de concentrare), lagărul german de concentrare nu trebuia să fie un loc de groază, de supliciu, de pedeapsă, suferință și durere. Dimpotrivă ! De altfel, efectiv au existat în istoria scurtă, rapidă și tragică a acestor lagăre, momente și situații care ar fi dat foarte serios de gândit uni Saint Simon, unui Charles Fourier, unui boier Bălăceanu...

Pentru o mai bună înțelegere , traducătorul a intercalat uneori în text unul, două sau mai multe cuvinte, totdeauna semnalate prin paranteză dreaptă. [.....].

PROLOG

Bâle, 19 iulie - Buchenwald, lagărul german de tristă amintire, a rămas și după 1945 un loc al morții lente, unde sunt uciși oamenii considerați periculoși pentru actualul regim⁶. Împreună cu alte șapte lagăre satelit, dintre care de cea mai tristă faimă sunt cele de la Orianenburg și Torgau, în lagărul de la Buchenwald continuă martiriul a peste 10 000 de prizonieri.

Doi ziariști danezi care și-au asumat riscul de a intra în contact cu prizonierii, au fost martorii unor scene demne de Gulagul stalinist. La Torgau, de exemplu, în celule de 25 de metri pătrați sunt îngrămădite ca vitele între 10 și 18 deținuți, într-o mizerie de nedescris. Mâncarea acestor nefericiți se reduce la o zeamă de lături și o bucată de pâine uscată. S-a putut afla că cei mai mulți dintre ei au fost arestați în plină noapte de către armata rusă “ eliberatoare ” în colaborare cu noua poliție “ germană ”. Toți au fost supuși unor violențe de neînchipuit pe vremea SS-ului și a Gestapo-ului. Cei mai mulți dintre prizonieri sunt foști militarii și funcționari, fermieri, ingineri și directorii în diferite uzine, intelectualii.

(Ziarele, 20 iulie 1947)

Londra, 21 iulie (Reuter) - Comitetul central al EAM a informat guvernele american, rus, britanic, francez, Federația Sindicală Mondială și Consiliul de Securitate, că cele 15 000 de persoane recent arestate de guvernul Greciei sunt deținute pe diferite insule, fără adăpost și fără hrană.

Mesajul EAM spune: “ Luăm martoră întreaga lume civilizată și îi cerem sprijinul pentru a pune capăt suferințelor poporului grec. Situația din această țară este o rușine pentru lumea civilizată ”

(Ziarele, 22 iulie 1947)

Washington, 20 august - Rapoarte recent sosite din România arată că cele peste 2 000 de victime ale recenteii razii polițienești, care s-a abătut peste întreaga țară, sub guvernul comunist Petru Groza, sunt încarcerate în închisori și în lagăre de concentrare, unde sunt supuse unui regim sălbatic și inuman de exterminare.

(Ziarele, 22 august 1947)

“ M-am sculat cu noaptea-n cap, curios să arunc o privire asupra prizonierilor care mergeau la muncă.. Cădea o ploaie rece. Puțin după șase dimineața un detașament de aproximativ 400 de prizonieri de ambele sexe, în coloană câte zece, bine păziți, se îndreaptă către atelierele secrete.

Cunoșteam această sclavie de ani de zile și nu credeam că-mi va fi dat să întâlnesc într-o zi creaturi mai nefericite decât cele pe care le văzusem în Ural sau în Siberia. Groaza din ochii acestora depășea tot ce se poate imagina. Fețe de un galben oribil, măști schimonosite, umbre mortuare, cadavre ambulante, victime ale produselor chimice pe care le manipulau în groaznicul lor purgatoriu subteran...

Printre ei erau bărbați și femei de cincizeci de ani și mai bine, dar și tineri ce abia depășiseră douăzeci de ani. Turma de automate se deplasa într-o tăcere apăsătoare fără a privi în jur. Erau echipați într-un mod de nedescris : galoși de cauciuc legați cu capete de sfoară, picioarele înfășurate în cârpe... Unii purtau haine

⁶ . Care regim ? Regimul american de ocupație din Germania, care continuă și astăzi. (NT).

ce aminteau provenința lor țărănească. Câteva femei erau în mantouri de astrahan devenite zdrențe. Pe ici, pe colo se vedeau urmele unor haine cândva de bună calitate, de înaltă croială și proveniență. O femeie s-a prăbușit brusc pe când trecea prin fața ochilor mei. Doi soldați au tras-o din rând, fără ca cineva să realizeze ce se petrece. Turma de umbre în mișcare nu afișa nici o reacție umană .

Unii vor spune că este vorba de ceva excepțional, fapte atroce dar izolate. Mediile muncitorești au crezut vreme îndelungată că în Rusia suferă o minoritate foarte restrânsă. Puțini sunt cei cu scaun la cap, care-și dau seama că în Rusia s-a instaurat un regim de sclavie cum n-a mai existat altul pe fața pământului ”.

Iată ce spune Kravcenko⁷ despre sclavii supuși muncii silnice în mult lăudata patrie a muncitorilor și a țăranilor sovietici :

“ Venind din diferite direcții, coloane peste coloane de umbre se scurgeau în infernul subteran. Veneau din lagărele NKVD de exterminare, disimulate în pădure. Seara, am văzut o coloană de două ori mai lungă decât cea de dimineață, orbecăind prin ploaie și noroi către sclavia de noapte.

Nu i-am putut urmări până sub pământ. Din conversațiile pe care le-am avut în timpul celor două zile pe care le-am petrecut acolo, mi-am dat seama despre mizeria care domnea în acel loc. Uzina subterană era prost aerisită, fiind construită fără ca cuiva să îi pese de sănătatea muncitorilor. După câteva săptămâni de atmosferă nocivă, de duhoare, organismul este iremediabil otrăvit. Rata mortalității era extrem de ridicată. Uzina consuma și transforma diverse materii prime, inclusiv materie umană.

Directorul uzinei era un comunist cu mutră respingătoare. Se sucea de colo, colo ca o panoplie de decorații. Când am adus vorba despre muncitori, m-a privit de parcă l-aș fi întrebat despre șobolani și deratizare ”.

(V. A. KRAVCENKO, Am ales libertatea)

Lyon, 15 iunie – In sfârșit, comisarul Jovin a fost încarcerat. Ancheta a stabilit că arestatul Y... a murit sub tortură în timpul interogatoriului.

(Ziarele, 16 iunie 1947)

Paris, 31 iulie - 22 de femei deținute în mod abuziv au murit ieri seară, la orele 23, într-un incendiu care, s-a declanșat din senin în atelierul-dormitor Nr. 12 al închisorii Tourelles.

Cazarma Tourelles, pe bulevardul Mortier, nu departe de Porte de Lilas, nu a fost prevăzută pentru a încarcera oameni. Armata o abandonase de mult. Sub ocupația germană, deși lipsită de orice instalație sanitară, a fost redeschisă ca închisoare. Nemții au adunat aici pe cei ce urmau să fie judecați. După eliberare, aici au fost concentrați mii și mii de noi prizonieri, pe care guvernul generalului De Gaulle îi considera “ colaboraționiști ”. Vechile pușcări nu mai făceau față. Așa a început, în urmă cu trei ani, era libertății și a democrației.

Acum, după mult lăudata și trâmbițata “ eliberare ” de sub jugul fascist, ne întrebăm în ce măsură s-a îmbunătățit regimul de detenție al prizonierilor din lagărele franceze de la Fresnes sau Petite Roquette! Deși au trecut patru ani de la

⁷ . Victor Andreievici Kravcenko : înalt funcționar și agent sovietic care în plin război a cerut azil politic Statele Unite (aprilie 1944). Este autorul unei cărți care l-a făcut celebru, *Am ales Libertatea — Viața publică și privată a unui înalt funcționar sovietic (J'ai choisi la liberté... , Paris 1947)*. Comuniștii francezi i-au intentat lui Kravcenko și editorului său un proces, acuzându-i pe amândoi de denigrare a realizărilor pașnice ale măreței Uniuni Sovietice.

terminarea războiului, nu s-a produs nici cea mai mică îmbunătățire. Prizonierii democrațiilor victorioase trăiesc în aceleași barăci din lemn, aceleași paturi supraetajate de pe vremea nemților, aceeași foarte subțiri pereți despărțitori⁸.

Inchisoarea ocupă clădirea centrală a cazarmii. Între zidurile ei sunt deținute actualmente 380 de femei arestate pentru delictе minore și obligate să presteze diferite munci necalificate. În grupuri de 20 până la 30, aceste femei sunt închise în atelierele care le servesc de dormitor, de sală de mese și de toate cele... De la șapte seara până la nouă dimineața, nimeni nu are voie să intre în contact cu ele. Ieri seară, către orele 22¹⁵, un trecător a auzit o explozie urmată la scurt timp de flăcări. S-a dat alarma. Prizonierele îngrozite se cățăraseră pe gratiile de la ferestre și strigau după ajutor.

Din lene, lașitate sau din ordin, paza a refuzat să deschidă porțile. Flăcările luau proporții îngrijorătoare. În cele din urmă, un grup de soldați cazați prin apropiere și-a luat răspunderea de a forța porțile dormitorului-atelier Nr. 12, aflat la etajul I. Când soldații au pătruns înăuntru au găsit douăzeci și unu de cadavre. Singura prizonieră încă în viață a decedat în drum către spital.

(Ziarele, 1 august 1947)

Căpitanul de corvetă Roger Labat, deținut într-un lagăr la 30 de km de Toulouse, a fost ucis de un glonte în plină inimă. S-a pretins că glonțul a fost tras pentru a-l împiedica să evadeze. Ulterior s-a aflat că Roger Labat se predase gardienilor întrucât tentativa de evadare eșuase. Direcția Generală a Administrației Penitenciarelor a fost nevoită să recunoască și să-și asume responsabilitatea crimei. Motivul arestării căpitanului? Simplu. Servise în marina germană. [El considera că ar fi fost normal, just și de dorit ca Germania și aliații ei să câștige războiul! Vae victis!]

(Ziarele, 18 septembrie 1947)

La Rochelle, 18 octombrie 1948. Maiorul Max-Georges Roux, fost comandant adjunct al lagărului de la Châtelailon-Plage execută o pedeapsă de opt luni pentru diverse escrocherii. Tribunalul militar Bordeaux a deschis împotriva lui o anchetă pentru crime calificate comise contra prizonierilor germani din lagărul avut sub comandă. Crimele ce-i sunt imputate sunt de o asemenea amploare că Roux nu le-a putut comite singur. În mai multe rânduri, fostul comandant adjunct a dispus dezbrăcarea la piele a prizonierilor, biciindu-i cu biciuri prevăzute cu

⁸. Autorul scria aceste rânduri la trei ani după război. Între timp istoricii au avut acces la o parte din arhivele militare americane, franceze, engleze, sovietice, canadiene. Potrivit acestor arhive, în lagărele americane, engleze și franceze, între mai 1945 și decembrie 1947, au murit peste 800 000 de soldați și ofițeri germani. În registrele de stare civilă ale lagărelor, în dreptul fiecăruia dintre cei 800 000 de morți figurează remarca sibilinică : “ *mort din diverse motive* ”. În ce constau aceste “ diverse motive ”? În aceea că prizonierii germani ai anglo-americanilor și francezilor nu mai beneficiau de robinete cu apă caldă și apă rece, ca cei de la Auschwitz, de exemplu. Anglo-americanii, englezii și francezii au procedat cu prizonierii lor germani mai rău decât sovieticii. În Gulagul siberian au existat barăci din lemn. Gulagul americano-anglo-francez (pe pământ german, pe pământ englez sau pe pământ francez) s-a redus la hectare înconjurate de sârmă electrică și ghimpată, la turnuri de pază dotate cu mitraliere și dispozitive sofisticate de supraveghere. În Gulagul americano-anglo-francez, foștii soldați și ofițeri germani au trăit ani de zile sub cerul liber. Nu-i de mirare că 800 000 dintre acești nefericiți au decedat. Tocmai de aceea, adică în vederea morții lor cât mai rapide, învingătorii anglo-franco-americiani nu au permis prizonierilor lor nici măcar să-și facă gropi de adăpost în pământ. (Sursă: James Bacque, *Morts pour des raisons diverses*, ed. Sand, Paris, 1988). (NT).

sfârcuri plumbuite, veritabile cnuturi, [despre care nu se știa că au fost brevetate și de Republica Franceză!] Se credea că numai doi prizonieri, printre biciuiți, au decedat sub loviturile knutului.

Medicul german Clauss Steen, el însuși prizonier în acest lagăr, a fost interogată la Kiel, unde s-a repatriat de curând. Dr Steen declară că, din mai până în septembrie 1945, a constatat personal, decesul a 50 de tovarăși de suferință. Nu toți aceștia au murit sub knut. Cei mai mulți au murit din cauza alimentației insuficiente și a muncii penibile, pe care knutul nu a putut decât să le agraveze.

Dezbrăcați în vederea biciuirii și a percheziției corporale, prizonierii erau nu mai puțin deposedați de obiectele personale de valoare (ceasuri, bijuterii, stilouri). Potrivit Dr Steen, la aceste biciuiri-percheziții-confiscări participa adesea și comandantul lagărului, maiorul Texier. Regimul alimentar al prizonierilor : o gamelă de lături și o felie de pâine. Cea mai mare parte a alimentelor destinate lor ajungeau pe piața neagră. Au fost perioade în care procentul bolnavilor de dezintoxicație a ajuns până la 80%.

Texier, Roux și subordonații lor percheziționau sistematic prizonierii, pentru a-i biciui și a-i jefui. Prada era expediată în Belgia. Valoarea totală a acestor jafuri este estimată la peste 100 de milioane de franci.

(Ziarele, 19 octombrie 1948)

Lyon. Toamna lui 1944. Tânăra sârboaică Yella Mușkaterovici, născută la 11 ianuarie 1921, a fost ucisă de Rezistență⁹. Motivul ? Suspectă de a fi denunțat Gestapo-ului câțiva membri ai Mișcării de Rezistență. După câteva zile, cadavrul copilului său, în vârstă de 8 luni, a fost găsit în grajdul unei ferme din Mons-Grieges. Doi dintre autorii crimei, Gaston Convert, 31 de ani, și Louis Chambon, 37 de ani, au fost arestați în martie trecut de poliția din Lyon. Afacerea este pe rolul parchetului și al tribunalului militar. În așteptarea judecării, cei doi rezistenți au fost depuși la închisoarea Montluc.

(Ziarele, 28 aprilie 1948)

Dându-și seama că partidul comunist este compromis în afacerea Gastaud, politrucii din Marsilia încearcă, prin alte violențe, să justifice asasinarea comisarului Gastaud. Nu fără a comite noi gafe! În favoarea lui Marchetti, s-a organizat un “ miting de masă ”, în cursul căruia un orator a avut obrăznicia să declare : “ Gastaud era impopular, ar fi fost lichidat oricum ”. Marchetti n-a făcut decât să execute cu anticipație sentința ! Cu răbdare și migală i-a ars comisarului organele sexuale. Apoi i-a tăiat limba, după care a urmat glonțul în ceafă! [Școală “ sovietică ”, nu glumă. Spre aducere aminte : Din Vechiul Testament aflăm că anumite popoare practicau diverse servicii pe organele sexuale ale învinșilor lor,

⁹. “ Rezistența ” sau “ Mișcarea de rezistență ” este numele sub care a intrat în istorie mișcarea de partizani armați ce au ridicat arma contra ocupantului german. Franța a fost ocupată (parțial) în iunie 1940 iar mișcarea de “ rezistență ” demarează un an mai târziu, după începerea ostilităților între Germania și Uniunea Sovietică. Din iunie 1941 și până la sfârșitul războiului, rezistența franceză a sabotat, asasinat și terorizat nu numai ocupantul german ci și propriii concetățeni bănuți, pe drept sau pe nedrept, de simpatii pentru nemți. După “ Eliberare ”, mai exact între vara lui 1944 și sfârșitul lui 1948, rezistenții au asasinat la drumul mare peste 100 000 de francezi. Oamenii erau ridicați de la casele lor și uciși la margine de drum sau prin păduri. Numărul rezistenților care au beneficiat, după război, de pensii de rezistență a fost superior rezistenților efectivi din anii războiului. Atât prin crimele la care s-a pretat cât și prin avantajele de care s-au bucurat și se bucură încă, Rezistența franceză seamănă întru totul cu “ ilegaliști ” de la noi. Ca și aceștia, rezistenții din Franța erau stipendiați de Moscova, de Anglia, Statele Unite, de cercurile financiare evreiești. (NT).

morți sau vii, mergând până la tăierea unei părți din penis, ce se oferea jertfă de preț dumnezeului lor].

(Ziarele, 27 octombrie 1948)

14 septembrie. Lagărul sovietic Buchenwald primește un nou lot de prizonieri. Treizeci și șase de vagoane de marfă îi basculează în gară la Weimar. Fiecare vagon conține între 40 și 50 de bărbați, femei, copii, bătrâni. Prizonierii au fost transferați pe jos de la gară până în lagăr.

Poliția sovietică a evacuat străzile. Totuși prizonierii au încercat să provoace revolta populației strigând că sunt membri ai partidelor democratice din Berlin. Zilele următoare, alte 14 trenuri cu marfă umană pentru Siberia, fiecare având între 30 și 40 de vagoane, au basculat încărcătura direct la Buchenwald.

(A.F.P., 11 noiembrie 1948)

Cei 1300 de prizonieri din lagărul de la Dachau (zona americană), aflați deja în greva foamei, au cerut guvernului Bavariei să-i gazeze în camerele de gazare¹⁰ ale hitleriștilor, pentru ca suferințele lor să ia sfârșit.

(Reuter, 14 noiembrie 1948)

În sudul Algeriei, în lagărul de la Ain-Sefra, au fost adunați, de-a valma, o mulțime de tineri prizonieri de drept comun, care, pe lângă condamnare, satisfac în același timp serviciul militar. Lagărul de la Ain-Sefra nu este unul de “deportați” ci doar de “excluși”. Nuanță democratică!

(Carrefour, 2 decembrie 1948)

Eliberarea a adus zeci de mii, la început chiar sute de mii de deținuți politici, înghesuți în lagăre organizate deplorabil, în condiții insuportabile. Dacă publicul ar cunoaște aceste condiții, ar ieși din indiferența care îi este reproșată, și care într-adevăr este condamnată. Ea se explică prin lipsa de informare, prin manipulare... Numărul important al acestor prizonieri de pace și condițiile inumane de detenție, ridică probleme grave din punct de vedere creștin și de drept, fără să mai vorbim de armonia, concordia națională și progresul țării.

(Journal de Geneve, 19 februarie 1949)

Lagărele sunt adevărate abatoare umane. Iată de ce suntem deținuți aici! Gândul că alți și alți oameni se află sub același flagel, tremură de același frig, mor de aceeași foamete, este insuportabil pentru noi, cei care știm !

Léon MAZAUD — (Buletinul
Federației deportaților Rezistenței, martie 1949)

¹⁰ . Mulți dintre acești 1300 de prizonieri știau probabil că nu riscă nimic, întrucât, după cum astăzi este admis oficial, la Dachau nu au existat camere de gazare. Toată lumea cunoștea atunci minciuna camerelor de gazare. Se pretindea că ar fi existat și la Dachau. Naivilor dornici să vadă cu ochii lor, li se prezenta o sală de dușuri colective, spunându-li-se că în loc de apă, pe conducte sosea acid cianhidric. Problemă : cum este posibilă o astfel de ispravă din punct de vedere tehnic ? Începând cu 1988, s-a procedat la expertiza tehnică a așa ziselor camere de gazare de la Auschwitz. Mai multe expertize (americană, poloneză, germană) au ajuns la una și aceeași concluzie: instalațiile care vreme de zeci de ani ne-au fost prezentate, la Auschwitz, drept camere de gazare, nu au servit niciodată și nici nu pot servi acestui scop. Imposibilitate tehnică ! (NT)

PAUL RASSINIER

I. EXPERIENȚA TRĂITĂ DE MINE INSUMI¹¹

¹¹ . Text publicat în 1948 sub titlul *Passage de la ligne*. (NVT).

CAPITOLUL I

UN FURNICAR DE OAMENI LA PORŢILE IADULUI

Orele şase dimineaţa. După ochi. Suntem aici douăzeci de oameni de toate vârstele şi de toate condiţiile, toţi francezi, îmbrăcaţi în cele mai pitoreşti şi mai neverosimile antichităţi, aşezaţi în jurul unei suprafeţe lemnoase ce aduce a masă. Nu ne cunoaştem şi nici nu încercăm să facem cunoştinţă. Muţi sau aproape, ne mulţumim să ne privim, să ne studiem şi să ne ghicim reciproc, fără prea multă convingere.

Ne aşteaptă un destin comun şi fiecare o simte. Fiecare ştie că avem de traversat împreună o grea încercare, că va trebui să ne resemnăm a ne înţelege şi a ne ajuta reciproc. Fiecare încearcă să întârzie momentul, gheaţa se rupe cu greu.

Fiecare este absorbit în propriile-i gânduri, fiecare încearcă să se regăsească, să înţeleagă sensul celor petrecute. Trei zile şi trei nopţi, o sută de oameni într-un vagon. Foamea, setea, ţipetele, nebunia, moartea... Sosirea la vreme de noapte, pe zăpadă, clinchetul armelor care se încarcă, urletele unora dintre noi, câini excitaţi care latră şi-şi arată colţii, lovituri ce se pierd fără să şti de unde vin, desinfecţia, bazinul cu petrol şi toate celelalte. Suntem epuizaţi ! Trăim sentimentul de a fi traversat un pustiu al nimănu, de a fi participat la un slalom mai mult sau mai puţin vecin cu moartea, cu obstacole cântărite savant şi meticulos.

Abia sosiţi, fără tranziţie, ne punem la cozi interminabile pe coridoare şi culoare subterane, în faţa unor birouri şi ghişee animate de fiinţe bizare, ameninţătoare, fiecare impunându-ne formalitatea-i umiltoare şi nefirească. Portofelul trebuie pus într-un loc, verigheta în altul. Tot aşa ceasul, stiloul, vestonul, pantalonii, chiloţii, şosetele, cămaşa... Urmează numele şi prenumele. Ni s-a luat totul, absolut totul. Vine frizerul. Suntem tunşi la zero. Traversăm baia dezinfectantă de kresyl¹², apoi trecem pe sub duş. Reluăm formalităţile în sens invers: la cutare ghişeu primim o cămaşă sfâşiată, la un altul o pereche de chiloţi găuriţi, un pantalon peticit şi aşa mai departe, până la blachiurile pentru bocanci, vesta nefolosibilă, boneta rusească, pălăria italiană. Nu mi sa înapoiat nici portofelul, nici verigheta, nici stiloul, nici ceasul.

— Ca la Chicago, lansă unul exhibându-şi numărul primit, unul care n-a mai putut să ţină în el. Uzina-i mare. La intrare se înghesuie porcii. La ieşire cutiile de conserve strălucesc disciplinate pe banda rulantă. Aici e chiar mai simplu. Intrăm oameni şi ieşim numere...

Nu a râs nimeni. Intre porcul şi conserva din Chicago nu-i mai mare diferenţa decât între ceea ce am fost şi ceea ce am devenit..

Am ajuns aici cu primul grup. Văzând această sală mare şi luminoasă, aparent confortabilă, am simţit parcă o uşurare. Aceeaşi pe care trebuie să o fi simţit şi Orfeu, când s-a întors din Iad. Ne-am lăsat apoi cu toţii pe tânjeală, fiecare cu gândurile lui, până când, ca la o comandă, în ochii fiecăruia a apărut una şi aceeaşi întrebare.

¹² . V. nota 71. (NT).

— Ne vor da ceva să mâncăm, sau nu, lansă unul. Când ne vom putea în sfârșit odihni ca oamenii.

Suntem la Buchenwald, Blocul 48, scara, intrarea sau aripa, Flügel-ul “ A ” cum îi zice aici. După intuiție și după ochi, cum am spus, pare să fie șase dimineața. Este duminică. Duminică, 30 ianuarie 1944. Tristă duminică.

Blocul 48 este construit din piatră și acoperit cu țiglă, diferențiindu-se de celelalte care sunt îmbrăcate în lemn. Are un singur etaj. Dispune de băi, cabinete de toaletă și alte comodități, la parter ca și la etaj. O baie circulară pentru zece sau cincisprezece persoane cu jet de apă sub formă de duș, șase WC-uri turcești și șase așezat, De fiecare parte a celor două intrări în bloc se găsește câte un sejur cu trei mari mese instalate pe capre. Dormitorul este prevăzut cu treizeci sau patruzeci de paturi supraetajate. Un dormitor și un sejur compun o aripă sau o intrare (Flügel), blocul având patru astfel de ansambluri, sejur și dormitor, două la parter, A și B, două la etaj, C și D. Blocul acoperă aproximativ 120 până la 150 de metri pătrați suprafață construită, cam douăzeci și cinci de metri lungime pe cinci sau șase lățime. Totul pare să fi fost gândit în ideea unui maxim de confort pe un minim de spațiu.

Ieri, în pregătirea venirii noastre, Blocul 48 a fost evacuat de vechii lui locatari. Nu a rămas decât personalul fix, administrativ, care face una cu blocul: Blockältester sau decan, adică șef de bloc, un Schreiber sau contabil, frizerul, cei opt oameni de serviciu sau Stubendienst, doi pe fiecare Flügel. În total, blocul cuprinde un număr de unsprezece permanenți. Acum este complet.

Grupul nostru a sosit primul și a fost cazat în același Flügel cu șeful de bloc. Apoi au sosit și ceilalți. Atmosfera s-a animat. Suntem aici mai mulți compatrioți, arestați în același timp sau pentru aceeași problemă. Limbile se dezleagă. În ce mă privește, iată-mă împreună cu Fernand, care s-a așezat alături de mine.

Fernand este un vechi elev de-al meu, muncitor solid și conștiincios. Are douăzeci de ani. Sub ocupația germană, în mod cât se poate de natural, s-a apropiat de mine. Am făcut călătoria împreună, legați unul de altul până la Compiègne, unde, printre cei șaptesprezece arestați în aceeași afacere cu noi, am putut forma un nucleu mai simpatic. Fiecăruia dintre aceștia îi văzusem cu anticipație locul către care aspira. L-am mirosit bine pe cel care nu a întârziat să se instaleze ca anchetatorul la interogatoriu, apoi pe insuportabilul subofițer de carieră convertit în agent de asigurări și care, pentru prestigiul său, a găsit necesar să-și atribuie Legiunea de onoare și gradul de căpitan.. În sfârșit, toți ceilalți, unul mai serios și mai mut decât celălalt. Tăcerea și privirea fiecăruia mărturisește confuzia respectivului față de trista situație în care se găsește. Agentul de asigurări se dă grande, afișează maniere princiere, o face pe inițiatul în secretele sfinților, ne bombardează cu bancuri de un optimism bovin.

— Nu par să fie dintr-o lume cu noi, zise Fernand...

Am sosit la Buchenwald în același vagon și ne-am legat unul de altul. La un moment dat, profitând de neatenția celorlalți, am întins-o pe tăcute și am făcut formalitățile de rigoare astfel încât, având numere vecine, să putem spera rămâne cât mai mult timp împreună.

La opt dimineața suntem cu toții la masă, exuberanți și gălăgioși până la limita răbdării șefului de bloc și a ospătarului (om de serviciu, Stubendienst). Fiecare se prezintă, își strigă profesia cu voce tare, peste capetele celorlalți, își declină funcția avută în cadrul Rezistenței. Unii pretind a fi fost bancheri, alții, mari industriași, comandanți [maiori] sau chiar colonei, deși abia dacă au depășit

douăzeci de ani... Iată pe unul care se dă mare șef al Rezistenței, bucurându-se de întreaga încredere a Londrei, ale cărei secrete jură să le ducă cu el în mormânt, nevrând să ne destăinuiească nici măcar data precisă a debarcării... Ceva mai departe, câțiva profesori și preoți fac biserică aparte, în liniște. Nimeni nu vrea să se mărturisească simplu angajat sau muncitor. Fiecare își confecționează o poziție și o situație socială superioară vecinilor din stânga și din dreapta, fiecare pare să fi fost însărcinat de Londra cu o misiune de cea mai mare importanță. Nu mai țin socoteala exactă a faptelor și a acțiunilor de răsunet de care am luat cunoștință. Mă regăsesc din ochi cu Fernand, amândoi zdrobiți în aceeași modestie, strigătoare la cer de puțin glorioasă...

— Lume bună. Unul mai magnific decât altul, îmi suflă Fernand la ureche...

După vreun sfert de oră, în stângăcia și umilința noastră suntem loviți de aceeași subită inspirație de a face o vizită toaletelor de la Buchenwald. Pe culoarul care conduce acolo, alți cinci sau șase proaspăt sosiți sunt ocupați cu împărțirea comorilor secrete ale Reichului german.

— Am nimerit-o printre miliardari, comentează Fernand.

Coadă la WC. Toate lucrurile sunt ocupate. Suntem obligați să așteptăm. Zece minute mai târziu, la ieșirea noastră, grupul din culoarul de trecere se ceartă pe comoara lui Montezuma. Unul dintre ei, nu se știe bine cum, pare deja să fi pus mâna pe o bagatelă de vreo paisprezece sau cincisprezece milioane. Ca să nu murim săraci și proști, ne oprim o clipă. Să vedem și noi cum se fac banii pe lumea asta. Un bătrânel ce-și dă aere pe toate părțile se vaită în gura mare. Din cauza afurisitului ăsta de lagăr va pierde nu știu câte milioane-aur.

— Domnule dragă, risc eu o întrebare, dar cu ce vă ocupați în civilie de învârțiți sumele astea fantastice ? Bănuiesc că aveți o avere considerabilă, zisei mai apoi, cu aerul cel mai admirativ de care am fost în stare.

— Ce să mai vorbim dom'ne. Asta-i viața ! zise miliardarul privind-și blachiul din vârful bocancului drept.

Am izbucnit într-un râs sănătos cum de mult nu mai avusesem prilejul. Bătrânelul însă continuă cu miliardele sau milioanele lui, ține neapărat să mă inițieze și pe mine.

— Văd că vă pricepeți la afaceri, mă veți înțelege imediat.

Mi-au comandat mai întâi o mie de perechi exact ca ăsta, zise el arătându-mi același blachiu ce se învârtea în vârful bocancului. Când au venit să ridice marfa, n-au controlat nici numărul lor, nici factura. Au plătit și s-au dus nemțește. Apoi au comandat două mii, cinci mii, zece mii... În ultima vreme comenzile plouau una după alta. De controlat, nu controlau niciodată, așa că am început să trișez ba cu numărul de blachiuri, ba cu prețul pe unitate, ba cu totalul. Sper că mă înțelegeți... Cu cât jupuim mai tare pe Boși¹³ ăștia, cu atât ușurăm sarcina englezilor ! Porcii ăștia de Boși nu merită altceva. Nu poți avea încredere în ei. Într-o zi au făcut socoteala și au găsit că i-am înșelat cu vreo zece milioane. Pentru asta m-au trimis aici. Fără judecată. Acum înțelegeți, eu adică hoț, cum asta, ruinat, fără proces, tocmai la Buchenwald...

Bătrânul este cu adevărat scandalizat. Tot povestind s-a încălzit, s-a aprins cu totul. În sinceritatea lui este convins că a indeplinit un act de indiscutabil patriotism și că este victima unei vacanțe judiciare.

¹³ Termen de dispreț prin care francezul de rând desemnează un german sau chiar întregul popor german. (NT).

Toți îl cumpățimesc, îl dorlotează... Unul prinde momentul să-și plaseze istoria lui.

- Exact așa mi s-a întâmplat și mie Dom'le. Eram contabil la...
- Hai, hai, îmi zise Fernand, cu aștia nu mai termini în veci...

*

* *

Zilele trec. Incepem să ne obișnuim cu noua viață.

Am aflat că suntem aici pentru a munci, că facem deja parte dintr-un kommando ce va lucra în exteriorul lagărului. Pentru a lucra va trebui să ieșim din lagăr, în cadrul unui "transport" cotidian, se pare. Până atunci însă mai este. Deocamdată vom rămâne în carantină vreme de trei sau șase săptămâni, funcția de declararea sau nedeclararea printre noi a unei boli contagioase.

Ni se aduce la cunoștință regimul provizoriu la care suntem supuși. Pe durata carantinei ni se interzice părăsirea blocului, respectiv a micii curți din jurul lui, împrejmuită cu sârmă ghimpată.

Deșteptarea în fiecare zi la orele patru și jumătate. Omul de serviciu însărcinat cu deșteptarea (Stubendienst) apare cu bulanul în mână pentru a-i iuții pe cei care au tendința să mai întârzie în pat. Tuala se face în pas de curse, apoi urmează distribuirea hranei pe ziua în curs :

- 250 de grame de pâine,
- 20 de grame de margarină,
- 50 de grame de cârnă, de brânză bătută sau de dulceață,
- 500 de mililitri de nechezol neîndulcit.
- Un litru de supă de zarzavat, distribuit la orele unsprezece.
- O cafea espresso (Trink), distribuită la orele șaisprezece.

Apelul începe la orele cinci și jumătate și poate dura până la șase, șase și jumătate sau șapte. De la șapte la opt se fac anumite corvezi și curățenie în bloc. Către orele unsprezece ni se distribuie un litru de supă de napi de Suedia, iar la orele șaisprezece primim cafeluța.

La orele optsprezece un nou apel, care se poate prelungi până la nouă seara, rareori mai mult. În general însă, acest apel nu depășește orele douăzeci. Urmează stingerea.

După apelul de seară ne găsim între noi. Luăm loc în jurul meselor din sejur, povestindu-ne micile necazuri și marile speranțe, cu singura condiție de a nu face prea multă gălăgie. Practic, de dimineață până seara, singurul subiect de discuție se învâрте în jurul datei probabile a încetării războiului. Opinia generală este că totul se va sfârși în două luni. Unul dintre noi ne-a anuțat în mod confidențial că a primit un mesaj secret din Londra prin care i s-a adus la cunoștință data debarcării : începutul lui martie.

Împreună cu Fernand, facem cunoștința anturajului, păstrând însă distanța și rezerva cuvenită. În două zile am înțeles că tovarășii noștri de nenoroc nu sunt aici pentru motivele pe care le mărturisesc și că în orice caz aceste motive nu au nici o legătură cu rezistența. Cei mai mulți au ajuns aici pentru probleme legate de Piața neagră.

Ceea ce pare mai complicat și mai greu de înțeles este ritmul, atmosfera lumii în care am intrat. Prin intermediul unui luxemburghez care știe o brumă de fran-

ceză, șeful de bloc ne ține în fiecare seară, la apel, câte un discurs explicativ. Este fiul unui fost deputat comunist în Reichstag, asasinat de către hitleriști. Este el însuși comunist și nu se ascunde, ceea ce mă miră.

Partea esențială a palabrelor sale constă în afirmația mereu repetată că Franzezii sunt murdari, leneși, mori hodorigite, că nu știu să se spele. Noi care îl ascultăm avem dubla șansă de a fi sosit în lagăr într-un moment când Buchenwaldul este un adevărat sanatoriu și de a fi fost repartizați într-un bloc al cărui șef este un deținut politic (“ roșu ”), și nu un deținut de drept comun (“ verde ”). Nu pare un om rău. Este închis de unsprezece ani și și-a însușit întru totul obiceiurile casei. Rareori se întâmplă să lovească. Manifestările sale de violență se reduc la îndemnuri la calm, lansate în mijlocul interminabilelor noastre bisericuțe și urmate invariabil de imprecății din care nu lipsește niciodată cuvântul crematoriu. Ne temem de el, dar și mai mult ne temem de oamenii de serviciu (Stubendienst) polonezi și ruși.

În rest, nu știm mare lucru despre lagăr. Câmpul nostru de investigație se limitează la cele patru intrări (Flügel) ale blocului. Înțelegem că oamenii lucrează în jurul nostru și că munca nu-i ușoară, dar nu dispunem decât de radio-șant pentru a înțelege mai bine despre ce este vorba. Am ajuns să cunoaștem toate colțurile și colțișoarele blocului, toți ocupanții acestuia. Lume și țară în blocul 48 : aventurieri, oameni de origine și condiție socială incertă, rezistenți autentici, oameni serioși, câțiva din familia Crémieux, procurorul Regelui Belgiei, etc. Simțim că se constituie mai multe grupuri bazate pe afinități. Nici eu nici Fernand nu ne găsim locul în vreunul din acestea.

*

* *

Prima săptămână a fost penibilă. Printre noi, unii sunt șchiopi, alții ciungi, ologi, impotenți congenitali care și-au lăsat bastoanele cârjele și picioarele artificiale la intrare, în același timp cu portofelul și bijuteriile. Abia se mișcă de colo-colo, îi ajutăm cum putem. Unii sunt foarte bolnavi și, ceea ce este mai rău, li s-au luat toate medicamentele la intrare. Fără medicamente, de care ei nu se despărteau nici odată, acești oameni nu mai știu ce să facă, cum să se alimenteze. Se topesc și mor cu încetul, sub ochii noștri. Nu mai vorbesc de marea revoluție provocată în organismul fiecăruia prin schimbarea brutală a hranei și mai ales prin insuficiența acesteia. Toți supurăm, blocul se umple de furunculoși. Suntem tratați de medici improvizati și de alți specialiști care și-au greșit cariera. Pe plan moral, situația este și mai tensionată : incidente peste incidente fac tot mai insuportabilă promiscuitatea care ne este impusă. Contabilul cu grad de colonel a fost surprins pe când fura pâinea unui bolnav pe care a ținut cu tot dinadinsul să-l îngrijească ca infirmier benevol. Între procurorul Belgiei și un medic a izbucnit o violentă dispută pe chestiunea împărțirii unei pâini. Un înalt personaj care se plimba de colo-colo prezentându-se peste tot drept unul din perfecții de după eliberare a fost surprins pe când se ghiftuia din rația comună la sosirea alimentelor în bloc. Ca la noi, la nimenea !

Condițiile sunt prielnice pentru declararea vocațiilor filantropice. Franța nu a dus niciodată lipsă de astfel de porumbițe. Dispunem de un număr important, care abia așteaptă să se devoteze cauzei generale, mai ales dacă devotamentul este remunerator.

Iată-i într-o zi privindu-ne de sus cu compasiune, masă de cerșetori uitați de Dumnezeu și de oameni, victime ale tuturor perversiunilor. Nivelul nostru moral li se pare un pericol. Norocul nostru că are cine să ne sară în ajutor. Așa-i în viață : unii te ajută mâncându-ți pâinea, alții reducându-ți libertatea, alții, în sfârșit, scăpându-te de orice scrupule. Un lyonez care se dă drept redactor-șef la ziarul “ Efortul ”, de care nu a auzit nimeni până acum, colonel între altele, dacă nu mă înșală memoria, și un înalt funcționar de la aprovizionare, comunist și schiop, pe care concetățenii din Toulouse îl acuză că i-ar fi turnat la Gestapo, au întocmit un program de cântece și de conferințe pe diverse subiecte, un fel de “ Cântare a Buchenwaldului ”. Am ascultat deja o expunere asupra sifilisului la câini și o alta despre producția de petrol în lume și rolul acestui combustibil după război. O a treia conferință a tratat despre organizarea comparativă a muncii în Rusia și în America. Nu s-ar putea spune că aceste discursuri au interesat cu adevărat pe cineva.

Duminică am avut program cultural de la trei la șase, cu regizor și animator deghizat în cucoană... S-au remarcat vreo zece voluntari, fiecare cum s-a priceput. Cele mai diverse sentimente au ieșit la suprafață, personalități din cele mai variate s-au putut afirma. Am ascultat Vioara sfărâmată, Soldatul alsacian și războaiele pentru pace, Margot rămâne cu Mama și Liliac pe inimă. Nu au lipsit poantele deocheate, nici bancurile cele mai grosolane. Circul acesta se potrivește ca nuca-n perete cu locul și situația în care ne găsim, cu preocupările pe care ar trebui să le avem la ora asta. Nu degeaba lumea întreagă ne consideră un popor fără busolă...

Iată pe unu deghizat în cucoană homo. Stoarce lacrimi cu “ Biserica din cârciumioară ” și “ Șapte fete și-una slută ”... S-a creat atmosferă, ochii scânteiază, ologii sar în sus ca pinguinii, ultimii handicapați redevin oameni. Înțeleg de unde s-a inspirat Cyrano de Bergerac, cu trei secole în urmă, când și-a scris renumita lui Istorie comică a Statelor și Imperiilor de pe lună ! Sunt gata să iert totul filantropilor și, într-un elan de umanism multilateral dezvoltat, să jur recunoaștință eternă fraților Lumière

*

* *

A doua săptămână la Buchenwald începe cu o dezagreabilă schimbare de decor : noi formalități birocratice de îndeplinit. Luni dimineața infirmierii dau năvală cu siringa în mână, tot blocul este pe mâna lor. Trecem cu toții prin siringa vaccinatorie fără să ne întrebăm dacă vaccinul ne este sau nu de vreun folos. Omenirea pare să-și fi pierdut ultima iluzie de libertate în fața vaccinului. Studenții, elevii, pușcăriașii, militarii, seminariștii toți trec pe sub siringa otrăvită precum vaca pe sub fierul roșu. Operațiunea se repetă de trei sau patru ori la câteva zile de interval. În aceeași după-amiază, biroul politic al lagărului își începe investigațiile : starea civilă, profesia, convingerile politice, motivele arestării și deportării... Zile întregi suntem ocupați cu vaccinările repetitive, interogatoriile politice și, corvoadă nouă, căcănăria...

Corvoadă mai cruntă decât căcănăria unui lagăr de treizeci, poate patruzeci de mii de oameni nu cred să existe. Nu trebuia să se piardă nimic, absolut nimic. Germania era în război, toate resursele mobilizate. Un kommando special recu-

pera prețioasă rezervă strategică într-un punct special amenajat. Doi câte doi cărăm cu targa și împrăștiem totul pe terenul grădinii de zarzavat ce produce legume pentru SS. La Buchenwald sosesc convoaie peste convoaie. Deținuții nemți care exercită direcția administrativă a lagărului s-au aranjat astfel încât corvoada să cadă fără excepție în sarcina ultimilor sosiți. E vorba, între altele, de o manieră camaraderească de inițiere în viața de lagăr. După asta, ni se spune, ne putem socoti deținuți cu drepturi depline... Bobocia însă se prelungește, lagărul pare să dispună de rezerve impresionante. Zi de zi, douăsprezece ore consecutive de targă, în frig și în zăpadă, nu-i chiar bagatelă. Seara, epuizați, suntem atât de pătrunși de danful pestilential că dușul nu reușește să-l mai scoată din noi.

Suntem anunțați că, fără să fim încă afectați unui kommando precis, blocul nostru va trebui să furnizeze în fiecare dimineață și fiecare după-amiază, pe tot restul duratei carantinei, o corvoadă la bolovani. Șeful blocului a decis că în loc să mergem pe grupuri de o sută de oameni câte douăsprezece ore neîntrerupte, ar fi mai bine să mergem toți patru sute odată și să nu lucrăm decât două ore dimineața și două ore după-amiaza. Ne-am declarat de acord.

Incepând cu această zi, dimineața și seara, defilăm de-a lungul lagărului până la carieră (Steinbruck). Fiecare ia în brațe un bolovan, după puterile lui, pe care-l transportă în lagăr, unde alții îl sfârâcă, pentru a construi străzi, alei, bulevarde. Munca asta este o nimica toată, atât față de aceea a îngrășămintelor naturale pentru grădina SS, prin care ne-am primit botezul la Buchenwald, cât și față de cea a pietrarilor din carieră. Aceștia muncesc din greu sub înjurăturile și loviturile omniprezenților Kapo - K. A. Po, prescurtare din Kontrolle Arbeit Polizei, adică Polție de control a muncii.

De patru ori pe zi trecem pe lângă vilele din cartierul unde se zvonește că ar trăi Léon Blum, Daladier, Raynaud, Gamelin¹⁴, prințesa Mafalda, fiica regelui Italiei și alți prizonieri de marcă. Li invidem pe acești privilegiați. De fiecare dată, aud reflecții de genul :

- Hm, lupii nu se mănâncă între ei !
- Mie-mi spui ? Nu-i totuna primul sau ultimul...
- Ne crapă mâinile pe bolovani și grangurii ăștia fac politețuri, silvupleuri...!
- Legile rasiale hitleriste se aplică tuturor Jidanilor, mai puțin lui Léon Blum.

Totuși, și printre noi se află un fost prim ministru al Belgiei și un fost ministru francez, fără să mai amintesc alte personaje, mai mult sau mai puțin considerabile. Aceștia suportă și mai greu decât noi tratamentul de favoare de care beneficiază chiriașii vilelor de la Buchenwald. Se zice că fiecare dispune de două camere, radio, ziare germane și străine, trei mese pe zi? Bine înțeles, nici unul nu lucrează.

Cel mai invidiat este Léon Blum. Intâmplarea a făcut că, împreună cu Fernand, de care nu mă separ niciodată, eram cu fostul ministru francez când am trecut pe lângă vila lui Léon Blum.

—De ce Léon Blum și nu eu ? a trântit-o din senin fostul ministru.

Ne-am dat seama că i se părea mai mult sau mai puțin normal ca noi, sclavi de rând, să cărăm bolovani. Dar el, el, fost Ministru...

Fernand saltă din umeri. Eu, deși perplex, las să treacă de la mine...

Intr-o zi corvoada la bolovani se întrerupe. Suntem prezentați serviciului de antropometrie. Ni se iau amprente digitale, suntem fotografați profil și față.

¹⁴ . Fostii prim-miniștri respectiv președinte al celei de-a III-a Republici (Raynaud) ; ultimul, Gamelin, general activ la data respectivă. (NT).

Indivizi bine făcuți, bine hrăniți și bine îmbrăcați, purtând pe piept insigne nu știu cărei autorități și bulanele de cauciuc în mână, urlă ca niște apucați după noi. Aflăm că sunt deținuți ca și noi... Nu ne vine să credem ! In fața mea, Doctorul X și șchiopul comunist care-i în grațiile șefului de bloc, omul său de încredere printre francezi. Fără să vreau, îi aud vorbind. Toată lumea știe că Doctorul X a fost candidat UNR în departamentul său, că a făcut parte din diverse Consilii generale și comitete democratice. Ii explică șchiopului că el nu-i comunist dar nici anticomunist, dimpotrivă : războiul i-a deschis ochii... Când va avea timp, va trebui să asimileze doctrina... Se înțelege. De două zile-i vorba despre un posibil transport la Dora. Doctorul X testează terenul pentru a rămâne aici, la Buchenwald. Mizerie omenească !

Top ! Mă trezesc cu un pumn în cap, mai, mai să mă doboare. Absorbit în gândurile mele se pare că ieșisem câțiva centimetri din rând. Mă întorc să văd despre ce este vorba. Ajung să disting câte ceva din avalanșa de injurii care mă potopește “ Hier ist Buchenwald, Lumpe, Schau mal dort ist krematorium ”. E tot ce voi ști despre motivele pumnului primit. Ca să mă facă să înțeleg că într-adevăr l-am meritat, șchiopul comunist mă luminează :

— Ai putea să fii mai atent. Te afli în fața tovarășului Thaelmann !

În sfârșit, ajungem la intrarea clădirii serviciului de antropometrie. Un alt personaj cu banderolă și bulan de cauciuc ne împinge cu brutalitate către perete. De data asta șchiopul este binecuvântat cu un pumn și făcut albie de porci. Odată trecută furtuna, se întoarce și-mi spune :

— Nu mă miră din partea lui, ăsta-i Breitschied.

Nu mă ispitește întru nimic dorința de a verifica identitatea celor două brute. Mă mulțumesc să constat că social-democrații și comuniștii au realizat, în sfârșit, unitatea de acțiune despre care au vorbit ani de zile înainte de război. Nu mai puțin, simțul nuanțelor dovedit de șchiopul comunist îmi reține și el atenția.

*

* *

Se pare că sunt un pesimist. Asta-i reputația ce mi s-a făcut. Mai întâi, am refuzat să dau crezare noutăților optimiste cu care Johnny se întoarce în fiecare seară la bloc. Johnny este negru. L-am văzut pentru prima oară la Compiègne. Cu accentul său american foarte pronunțat, povestea că a fost căpitanul unei fortărețe volante și că în cursul unui raid peste Weimar a fost silit să sară cu parașuta. Ajuns la Buchenwald, a învățat franceza și se dă drept medic. Vorbește destul de bine și engleza și germana. Grație superiorității lingvistice ca și a imaginației sale debordante, reușește să ajungă medic la infirmerie chiar înainte de încheierea carantinei. Suntem convinși că-i tot atât de medic pe cât de căpitan de fortăreață zburătoare. Eleganța însă cu care se învârtește și se plasează nu i-o contestă nimeni.

Seara, la întoarcere în bloc, mulți se îngheșuie în jurul lui. În ciuda reputației de hahaleră, Johnny este ascultat când vorbește despre război. Într-o seară ne-a adus noutatea unei revoluții care ar fi izbucnit la Berlin. În alta ne-a anunțat rebeliunea trupelor de pe Frontul de Est, debarcarea aliaților la Ostende, trecerea lagărelor germane de concentrare sub controlul Crucii Roșii Internaționale, etc. Johnny nu duce lipsă de vești bune. Seară de seară alimentează optimismul general. Toată lumea-i convinsă că războiul se va termina în cel mult două luni, adică

nu mai târziu de aprilie 1944. Dificil de spus cine mă scoate mai tare din sărite : Johnny cu inepuizabila lui traistă de povești sau cei ce-l ascultă cu gura căscată. În ce mă privește sunt convins că războiul poate să mai dureze doi ani. Reputația mea este deja stabilită, cu atât mai mult cu cât mă număr printre aceia care nu au acceptat toate poveștile în jurul catastrofei germane de la Stalingrad.

Toate noutățile optimiste se lovesc de zidul meu de scepticism : ororile povestite pe seama lagărelor de concentrare, supozițiile neverosimile în legătură cu comportamentul viitor al soldaților și ofițerilor SS care, simțind înfrângerea ce se apropie, doresc să-și virginizeze cazierul, zvonurile cu privire la eliberarea noastră iminentă. Neg cu convingere chiar și ceea ce pare evident pentru toți, de exemplu faimoasa inscripție de pe gardul de fier forjat de la intrarea în lagăr. Cu ocazia corvezii la bolovani, am putut citi cu toții “ Jedem das Seine ”; puțina germană pe care o posed m-a ajutat să traduc fără șovăire “ Fiecare cu propria-i soartă ”. Compatrioții mei însă sunt convinși că este vorba de traducerea germană a celebrei apostrofe de pe poarta Infernului lui Dante : “ Voi ce intrați aici, abandonați orice speranță¹⁵ ”.

*

* *

Blocul este împărțit în două clanuri : de o parte cei patru sute de nou veniți, de cealaltă cei unsprezece permanenți : șeful de bloc, contabilul, frizerul, oamenii de serviciu germani sau slavi. Aceștia unsprezece formează o armătură administrativă unită printr-o solidaritate de fier, în fața căreia cad la pământ toate opozițiile, diferențele de condiții și de concepții dintre noi. Cei care sunt deținuți ca și noi, dar mai vechi și mai versați, cunosc toate șmecheriile vieții penitenciare și se comportă ca și cum am fi supușii lor : ne înjură, ne amenință, ne măsoară spatele cu bâta ! Nu-i putem considera altceva decât agenți provocatori, slugi oarbe și vândute în solda SS. Am ajuns să înțeleg ce va să zică ceaușul, pe care administrația franceză l-a preluat de la cea turcă în Africa de Nord, și apoi la generalizat în toate închisorile imperiului. Ceaușii sau portăreii închisorilor sunt oamenii de încredere ai temnicerilor, despre care ne vorbesc toți cei care s-au ocupat de această problemă. Cât este ziua de lungă, ceaușii se umflă în piept și în bicepsii, amenințându-ne că la cea mai mică nesupunere ne vor trimite la crematoriu. Nu mai vorbesc că în vreme ce ne înjură și ne amenință, ei mănâncă și fumează din rațiile noastre, pe care le subțiază pe față și fără rușine. Ei sunt cei care fură litrii de supă, metrii de salam, margarina, cartofii în tocăniță cu ceapă și ardei... Bine înțeles, ei nu lucrează. De-ar lucra, n-ar mai avea timp să fure ! Sunt grași, în plină formă. Ți-e scârbă să-i privești.

Asta-i lumea în care l-am cunoscut pe Jirczah.

Jirczah este ceh, avocat. A fost primar adjunct la Praga. Prima grijă a Nemților, după ocuparea Cehoslovaciei, a fost să-l deporteze. De patru ani se bucură de ospitalitatea lagărelor germane : Auschwitz, Mauthausen, Dachau, Oranienburg. Acum doi ani, în urma unui accident, a revenit la Buchenwald într-un transport de bolnavi. Un compatriot i-a procurat apoi funcția de interpret general

¹⁵ . Imediat după eliberarea mea, în mai 1945, pe când mă aflam încă în Germania, am ascultat o emisiune radiofonică, în cursul căreia Gondrey Retty, un deportat cunoscut, a susținut această traducere. Așa s-au lansat minciunile în jurul lagărelor de concentrare. (NA).

pentru Slavi, pe care speră să o poată păstra până la sfârșitul războiului - un sfârșit pe care-l vede deja, deși nu încă foarte aproape. Aparține bandei ceaușilor blocului 48, care-l consideră unul de-al lor. Nouă însă ne-a dat astfel de garanții încât îl socotim de-al nostru : rațiile lui ni le cedează nouă, în plus ne împrumută cărți, pe care reușește să și le procure.

Este pentru prima oară că Jirczah cunoaște Francezii pe viu. Ne privește cu curiozitate și milă :

— “ Asta-i Franța ? Asta-i cultura franceză de care mi s-a vorbit la universitate ? ”

Decepția îl copleșește, nu reușește să-și mai revină ! Scepticismul și maniera mea de a mă izola de viața zgomotoasă a blocului mi-l apropie.

— “ Asta-i Rezistența ? ”

Nu-i răspund nimic. Pentru a-l mai domoli cu ideile lui despre Franța, i-l prezint pe Crémieux. Nu aprobă comportamentul ceaușilor, dar nici nu-i condamnă și nu-i disprețuiește pe aceștia. Fac și ei altora ceea ce li s-a făcut lor înșile.

— Am văzut eu și mai rău, zise Jirczah într-o zi. Nu trebuie să ceri omului prea multă imaginație în materie de bine. Când țiganul ajunge împărat, e mai tiran decât tiranii cu care va fi avut cândva de-a face.

Imi povestește istoria lagărului de la Buchenwald, apoi a celorlalte lagăre.

— E mult adevăr în ceea ce se spune despre ororile din lagăre, dar și multe exagerări. Trebuie ținut cont de complexul lui Ulise, de care suferă toți oamenii, deci și deținuții din toate lagărele. Omul are nevoie de ceva supranatural în rău ca și în bine, în materie de urât ca și în materie de frumos. Fiecare speră și dorește să iasă din această aventură cu aureola unui sfânt, a unui erou, a unui martir. Fiecare își înfrumusețează și-și îmbogățește povestea, fără să-și dea seama că realitatea ar fi suficientă.

Nu-i urăște pe Germani. Lagărele de concentrare, argumentează Jirczah, nu sunt ceva specific german, nu țin de un instinct care ar fi propriu Nemților. Lagărul este fenomenul istoric și social prin care trec toate popoarele ce ajung la starea de Națiune, de Stat. Antichitatea și-a avut lagărele ei, evul mediu la fel, epoca modernă nu mai puțin... De ce ar face excepție tocmai Europa modernă ? Mult înainte de Cristos, Egiptenii nu au găsit altceva mai bun pentru a-i ține pe Jidani la distanță de prosperitatea lor. Babilonul a cunoscut minunatul său apogeu grație lagărelor de concentrare. Anglia a recurs la ele contra colonilor olandezi din Africa de Sud, inspirându-se de altfel după modelul francez de la Lambessa¹⁶. Lagărele rusești de astăzi nu-s cu nimic mai prejos decât cele germane. Nu mai vorbim de lagărele din Spania, Italia și chiar Franța. Veți întâlni aici Spanioli și veți vedea ce vă vor spune ei despre cum au fost internați în lagărul de la Gurs¹⁷ de îndată ce Franco a avut câștig de cauză.

Risc o observație :

— Cât despre Gurs, dacă nu mă înșel, i-am internat pe Spanioli din umanism. N-am auzit niciodată că vreunul dintre ei ar fi fost maltratat.

— In Germania de asemenea. Suntem internați aici din umanism. Când vorbesc despre lagăre, Nemții folosesc cuvântul Schutzhlag, care înseamnă lagăr de deținuți protejați.

¹⁶ . Localitate în Algeria, departamentul Constantine. În primii ani ai celui de al II-lea Imperiu, Napoleon III a internat aici numeroși adversari politici. (NT).

¹⁷ . Comună în departamentul Pirineii de Jos (Basses Pyrénées), departamentul Orthez. (NT).

Când au venit la putere, într-un gest de clemență, hitleriștii s-au decis să-și interneze adversarii. Era o manieră de a proteja noul regim dar și de a-i proteja pe cei internați contra nervozității generale, într-o epocă în care se murea fără probleme la colț de stradă. Nu mai vorbesc că în acest fel hitleriștii sperau să-și aducă adversarii la sentimente mai bune, la o mai înaltă concepție despre comunitatea germană și destinul ei, despre rolul fiecăruia în cadrul acesteia. Evenimentele însă s-au pus contra. Național-socialismul a fost depășit, oamenii nu au fost nici ei totdeauna la înălțimea situației, care de altfel aduce de aproape cu povestea eclipsei de lună ce se spune prin cazărmi. Spre a ridica nivelul trupei, colonelul spuse într-o zi maiorului că se apropie o eclipsă de lună, și că gradații au sarcina să privească împreună cu soldații și să le-o explice. Maiorul transmite căpitanului... În ultimă instanță, vestea eclipsei ajunge la soldat prin gura caporalului : “ Prin ordinul Dlui colonel, astă seară la orele 23^{oo} va avea loc o eclipsă de lună. Cei care nu vor asista la spectacol vor primi patru zile de bulău ”.

Tot așa și cu lagărele de concentrare. Statul major național-socialist le-a conceput, le-a fixat regulamentul interior pe care foști șomeri analfabeți sau proaspăt alfabritizați îl aplică prin intermediul ceaușilor recrutați dintre noi. Așa a fost și în Franța. Guvernul lui Daladier a conceput lagărul de la Gurs și i-a fixat regulamentul. Aplicarea acestuia a fost încredințată jandarmilor și polițiștilor, ale căror facultăți interpretative sunt exact la înălțimea celor ale colegilor lor germani.

Creștinismul este acela care a pasat dreptului roman caracterul umanitar, conferind pedepsei virtutea de a-l îndrepta, nu de a-l ucide pe păcătosul delicvent. Creștinismul a pierdut însă din vedere natura umană, care nu poate ajunge la deplină conștiință de sine decât pe fond de perversitate. Există trei categorii de oameni de-a lungul istoriei, fiecare dintre acestea înfruntând identică cu sine secolele și milenii : categoria polițiștilor, categoria preoților și categoria soldaților. Aici, întrucât ne privește, avem de-a face cu categoria polițiștilor.

— Evident, avem de-a face cu polițiștii, mă grăbii eu să-l aprob. Nu am avut prilejul să-i cunosc decât pe cei germani, dar am citit și am auzit că nici polițiștii francezi nu s-ar distinge prin apucături tocmai civilizate. Am evocat apoi afacera Almazian. Acesta era însă implicat într-o crimă de drept comun, în vreme ce noi suntem deținuți politici. Nemții par să nu facă vreo distincție între dreptul comun și dreptul politic, de aici promiscuitatea care domnește în toate lagărele.

— “ Ați putea s-o lăsați mai moale cu lecțiile voastre, voi francezii. Se pare că ați uitat că un mare scriitor de care Franța e mândră, un intelectual de marcă și un filosof în felul său, Anatole France, a putut scrie : “ Sunt partizanul suprimării pedepsei cu moartea în materie de drept comun și de restabilire a ei în materie de drept politic ”.

Pe durata carantinei, SS-ul nu s-a amestecat cu nimic în viața noastră. Lagărul plutea ca o corabie pe un ocean pustiu. El își făcea legile, el își aplica regulamentele. Eram convins că Jirczah are dreptate în mare parte : național-socialismul și SS-ul ajunseseră la acest mijloc de coercițiune, pe care deținuții l-au făcut din rău în mai rău. Am discutat împreună multe probleme, mai ales primul Război mondial și pacea care i-a urmat. Jirczah era un burghez democrat și pacifist :

— Celălalt război a împărțit lumea în trei blocuri rivale, îmi zise Jirczah într-o zi: blocul Anglo-saxonilor, blocul sovietic și Germania, aceasta din urmă sprijinindu-se pe Italia și Japonia. Unul din blocuri se dovedește a fi de prisos. Războiul actual va împărți lumea în două. Democrația și popoarele nu vor câștiga însă nimic iar pacea va fi tot atât de precară. Mulți cred că se bat pentru libertate

și că Vârsta de aur va crește din cenușa lui Hitler. Vom trăi și vom vedea. După război va fi teribil. Aceleași probleme se vor pune în doi, în loc de trei, și încă într-o lume complet ruinată pe plan material ca și pe plan moral. Bertrand Russel, pe vremea tinereții lui curajoase, a găsit într-o zi inspirația necesară pentru a scrie că “nici unul din relele pe care pretindem să-l evităm grație războiului, nu este atât de rău pe cât este războiul însuși”.

Eram de aceeași părere și i-am dat multă apă la moară lui Jirczah. Apoi, am avut adesea ocazia să-mi amintesc de el.

*

* *

Zece martie 1944, orele 15⁰⁰ : un ofițer SS pătrunde în bloc. Ne adunăm cu toții în curte.

— Raus, los ! Raus, raus !

Urmează să plecăm. Trebuie să îndeplinite anumite formalități. De vreo opt zile se vorbește de acest transport : unii cred că vom merge la Dora, alții la Köln, pentru a îndepărta molozul bombardamentelor, a recupera și a salva ce se mai poate, spuneau alții. Această ultimă supoziție câștigă teren : cei bine informați știu că statul major național-socialist simte partida pierdută și o lasă baltă cu lagărul de la Dora, care are faima de a fi iadul inventat de Buchenwald. Toți par să știe că vom fi mai bine tratați ca muncitori printre ruine. Orice bombă sau grenadă neexplodată ne poate transforma în îngerași, dar vom putea măcar mânca pe săturate : atât porția distribuită de lagăr cât și ceea ce vom reuși să recuperăm de prin cămărilor blocurilor distruse...

Nu știm ce ne așteaptă la Dora. Dintre cei plecați acolo, nimeni nu s-a întors până acum. Se zice că ar fi vorba de o uzină subterană în amenajare și în care s-ar fabrica niscaiva arme secrete. Se trăiește sub pământ, se mănâncă și se doarme acolo, se muncește, bine înțeles. Nimeni nu mai vede lumina zilei. În fiecare zi sosesc camioane cu cadavre spre a fi arse la crematoriul Buchenwald. După numărul acestor cadavre ne dăm seama cam ce poate să însemne Dora. Din fericire, noi nu vom merge acolo.

Orele 16⁰⁰ : suntem mereu în fața blocului, în poziție de drepti (Stillgestanden), sub ochii ofițerului SS. Șeful de bloc circulă printre noi și scoate ba un bătrân, ba un olog. În plus, sunt scoși toți evreii. Crémieux îndeplinește toate cele trei condiții reunite. E scos și el din rând. Șchiopul comunist și alți câțiva, nici bătrâni, nici ologi, nici evrei sunt și ei scoși. Toți sunt în grațiile șefului de bloc. Se dau drept comuniști, sau poate chiar sunt. Mai ști !

Orele 16³⁰ : direcția infirmerie pentru o vizită medicală. Vorba vine, vizită medicală ! Un doctor SS cu un trabuc în gură înoată într-un imens fotoliu. Treccem prin fața lui în șir indian. Nici măcar nu catadicsește să ne privească.

Orele 17³⁰ : direcția magazia de haine (Effektenkammer). Suntem îmbrăcați în haine noi : pantaloni, veston, pardesiu și bocanci cum nu am mai văzut încă. Fețele din piele și tălpile din lemn.

Orele 18³⁰ : apel care se prelungește până la orele 21⁰⁰. Înainte de a ne culca, fiecare trebuie să-și coasă numărul pe efectele primite : la înălțimea inimii, pentru veston și pardesiu, pe buzunarul din dreapta al pantalonilor.

11 Martie 1944, orele 4³⁰ : deșteptarea !

Orele 5³⁰ : appel care durează aproape cinci ceasuri. Cine a mai inventat și apelurile astea ! Suntem în luna martie, afara-i frig, bate vântul. Stăm în picioare ore întregi spre a fi numărați. Iarăși și iarăși numărați ! Acesta este un appel general al celor care urmează să plece, indiferent de blocul în care a locuit până acum. De aceea el are loc pe platforma centrală de appel, în fața turnului.

Orele 11⁰⁰ : ni se servește supa.

Orele 16⁰⁰ : un nou appel care se prelungește până către orele 19⁰⁰. Parcă am pierdut cu toții noțiunea de timp.

12 Martie 1944. Deșteptarea la ora obișnuită, appel ce durează de la orele 5³⁰ până la 10⁰⁰. La orele 15⁰⁰ părăsim definitiv blocul 48 și, după câteva ore în picioare pe platforma de appel, suntem conduși în blocul cinematografului unde urmează să petrecem noaptea. Cei mai norocoși găsesc un loc unde să pună capul. Majoritatea nici măcar nu se pot așeza.

13 Martie 1944. Deșteptarea are loc un ceas mai devreme, adică la orele 3³⁰. Suntem conduși pe aceeași platformă de apel din fața turnului. Din nou în picioare în plină noapte și în frig, nimic în burtă după supa de ieri, de la orele 11⁰⁰. În sfârșit, între șapte și opt urcăm cu toții în vagoane.

Călătorie fără probleme. Fiecare se întinde unde și cum îl taie capul, vorbim de una și de alta. Tema centrală este aceea a destinației. Trenul ia direcția Vest. E clar, mergem la Köln, am câștigat ! Către orele 16⁰⁰, trenul se oprește undeva în plin câmp, într-un fel de gară de triaj unde, care prin zăpadă, care prin noroi, se agită o sumă de nefericiți. Toți sunt murdari, fețe palide în zdrențe dungate care amintesc propriile noastre uniforme noi. Unii descarcă vagoane, alții par să sape o rețea de canalizare. Cantități imense de pământ trebuiesc manipulate cu lopata. Oameni cu banderolă și număr pe mână, bine îmbrăcați și plini de sănătate, încurajează în stânga, amenință în dreapta, înjură, agită bulanele de cauciuc armat.

Nu avem voie să vorbim cu acești oameni. La un moment dat, trecând pe lângă ei, într-un colț mai puțin supravegheat, unul dintre noi riscă întrebarea, mai mult pe mutește :

— Spune-mi măi frate, unde suntem aici ?

La Dora, bătrâne. Unde și-a înțărcat Dracu pruncii.

Mă uit în ochii lui Fernand, se uită și el în ai mei... Nu am crezut în zvonurile optimiste cu privire la Köln. O decepție, o descurajare fără margini ne cuprinde pe amândoi. Măinile ne cad din umeri, simțim parcă pe deasupra noastră aripa morții.

CAPITOLUL II CERCURILE IADULUI

La 30 iunie 1933, Buchenwaldul nu era altceva decât ceea ce semnifică acest cuvânt : o pădure de fag, o poiană cocoțată în vârful unei coline din lanțul munților Harz, la 9 km de Weimar. Singura cale de acces era o potecă sinuoasă, săpată în piatră. Intr-o zi, mai mulți oameni au venit cu mașina până la picioarele colinei. Au escaladat-o încet și cu metodă, au inspectat totul. Unul din ei a desemnat o moviliță. Și-au scos merindele, au mâncat, apoi au luat drumul către Weimar.

Unser Führer wird zufrieden Werden¹⁸, și-au făcut ei socoteala.

După câțva timp au sosit alți oameni. Cei mai mulți dintre aceștia erau înlănțuiți, tot câte cinci. O sută de astfel de grupuri de cinci, încadrați de vreo douăzeci de SS cu arma în mână. Nu mai erau locuri în închisorile germane. Au urcat poteca cum au putut, cu înjurături și lovituri. Ajunși în vârf, extenuați, au fost puși la muncă fără întârziere. Apoi un grup de cincizeci a ridicat corturile gârzii SS. Ceilalți au întins un gard de sârmă ghimpată, înalt de trei metri, ce delimita o suprafață circulară cu un diametru de aproximativ 200 de metri. Asta-i tot ce s-a putut face în prima zi. Seara s-a luat masa rece, apoi fiecare a dormit cum a putut, direct pe pământ, acoperit sau înfășurat într-o pătură. A doua zi, grupul de cincizeci a descărcat tot felul de materiale de construcție, elemente de baracă din lemn, pe care tractoarele au reușit să le urce până către jumătatea pantei. Apoi au fost urcate până-n vârf pe spatele oamenilor. Totul a fost depozitat în perimetrul delimitat de sârma ghimpată. Cel de al doilea grup, mult mai numeros, a tăiat arborii de prisos, degajând terenul în vederea construcției. Seara nu au mâncat nimic, căci popota era în întârziere. S-a dormit însă bine, printre crengile arborilor doborâți și printre materialele depozitate peste tot.

Incepând cu a treia zi, elementele de baracă au început să sosească în ritm accelerat, tractoarele le îngrămădeau la jumătatea colinei. În rapoartele lor zilnice, cei din SS au arătat că nu au destui oameni, că nu pot face față ritmului de sosire a materialelor nici măcar cu o sută de oameni consacrați în întregime urcatului de materiale pe spate. S-au trimis întăriri. Alimentele au devenit insuficiente. Către sfârșitul primei săptămâni, un detașament de cincizeci de soldați SS își bătea capul cu peste 1000 de deținuți, pe care nu știau unde să-i culce noaptea și pe care abia dacă aveau cu ce să-i hrănească. Problemele de organizare a muncii erau și mai complicate încă. S-au format mai multe grupuri sau comandouri, fiecare având o sarcină precisă : mai întâi bucătăria SS, apoi întreținerea spațiului rezervat SS-ului. Urma bucătăria deținuților, montajul barăcilor, transportul materialelor, organizarea interioară și contabilitatea. Acestea se numeau SS-küche, Häftlingküche, Barrakenkommando, Bauleitung, Arbeitstatistik, etc. Puse negru pe hârtie și expediate în rapoarte din ce în ce mai inteligibile, acestea arătau o organizare clară și metodică. Practic însă, când te uitai, vedeai o mare de oameni ca furnicile, care mâncau cum și ce puteau, lucrau până cădeau, dormeau pe apucate, unii acoperiți, alții nu. Paza fiind mai ușoară în timpul muncii decât în timpul somnului, ziua de muncă a crescut de la 12 la 14, apoi la 16 ore.

¹⁸ . *Führer*-ul nostru va fi mulțumit !

Fiind în număr insuficient, gardienii s-au văzut obligați să-și aleagă o serie de ajutoare, un supliment de pază recrutat printre deținuți, după ureche, la ochiometru ! Aceștia se cam simțeau cu musca pe căciulă față de ceilalți deținuți. Ca să dreagă busuiocul, s-au pus să țipe, să înjure și să-și terorizeze camarazii. Pe lângă injurii și amenințări, au început să cadă și lovituri : ba un pumn, ba un șut, ba o bătă !

Bătaia, hrana proastă și insuficientă, munca supraomenească, absența de medicamente și pneumonia au făcut pe mulți dintre deținuți să moară într-o cadență ce nu a întârziat să creeze probleme de salubritate pentru cei în viață. Pentru rezolvarea problemei cadavrelor, a trebuit să se găsească o altă metodă decât înhumarea. Aceasta cerea mult timp și se repeta des. S-a recurs la incinerare, metodă mai rapidă și mai conformă cu tradițiile germane. Așa s-a ivit necesitatea unui nou comando, Totenkommando. Imprejurările au impus construcția rapidă a unui crematoriu. S-a întâmplat că locul pe unde deținuții urmau să plece în ceea lume s-a construit înainte de amenajarea celui unde urmau să trăiască aici, pe lumea asta. Toate s-au înlănțuit apoi unele după altele.

În plus, în spiritul socialist al statului-major din jurul lui Hitler, lagărul nu era conceput ca o simplă închisoare, ci ca o colectivitate care urma să lucreze, sub supraveghere, la edificarea celui de al III-lea Reich german. Era vorba, în fond, de o muncă nu tocmai diferită de cea a majorității membrilor comunității germane, rămași în libertatea relativă cunoscută¹⁹.

Ordinea de urgență a lucrărilor de amenajare urma o anumită logică : mai întâi erau executate acele lucrări care permiteau sau înlesneau buna pază a deținuților. Urmău apoi lucrările de natură sanitar-igienică și abia în al treilea rând cele de natură să rentabilizeze munca la un cât mai înalt nivel de productivitate. Drep-turile mai mult sau mai puțin prescriptibile ale persoanei umane veneau după, indiferent că era vorba de gardieni, de crematoriu, de uzină, de bucătărie... Totul era subordonat interesului colectiv, individul era călcat în picioare, chiar strivit²⁰.

¹⁹ . Cunoscută și nu prea. Autorul ori face aluzie la o categorie de deținuți rămasă în libertate, despre a cărei existență nu știm nimic, ori la întreaga masă a poporului german, în care caz este o exagerare. Cât o fi fost el de negru “ dracul nazist ”, nu se poate spune că Nemții de dinainte de război erau mai puțin liberi decât Francezii, Englezii sau Românii... Dacă ar fi fost vorba de Ruși, în Rusia sovietică, am fi înțeles, căci nimeni nu contestă sclavia poporului rus, sub dictatura iudeo-sovietică. Adversar ireductibil al doctrinei național-socialiste, autorul are în vedere cea de a doua alternativă. El considera poporul german un fel de prizonier ideologic al regimului național-socialist. Este o exagerare care se poate argumenta. Logica nu are un foarte mare respect pentru realitate. Cei care au trăit sub sclavia comunistă vor face diferența. S-ar putea susține, nu fără tulburătoare argumente, că învățământul de stat, general și obligatoriu, nu este altceva decât o îndoctrinare a tineretului, o condiționare a lui în vederea sclaviei sociale viitoare. Biserica, armata, poliția, justiția și alte pârghii desăvârșesc ceea ce a început școala. S-ar putea susține că guvernării vremii i-au invidiat pe național-socialiștii germani pentru simplul fapt că nu puteau ține pasul cu ei. Nu se poate răspunde competent și cinstit la toate acestea decât în limitele unei filosofii a istoriei pe baza *weltanschauung*-ului național socialist. O primă tentativă în acest sens a fost făcută de o franțuzoaică, Savitri Devi. Cartea acesteia poartă titlul *Souvenirs et réflexions d'une arienne* (Amintirile și gândurile unei ariene), care, din păcate, nu poate fi găsită decât în rarele librării libere care au mai rămas pe vechiul continent. (NT).

²⁰ . Să admitem că autorul nu se înșală. Fără să strivească neapărat individul, statele fascist-totalitare au pus totdeauna înaintea intereselor egoiste ale acestuia pe cele ale comunității, ale poporului. Statele comuniste cum au procedat, ele care nu aveau altă rațiune de a fi decât fericirea universală ? Dar democrațiile totalitare ? Și democrațiile strivesc individul, mai sigur și mai fără șansă de scăpare decât statele reputate totalitare. Democrația înseamnă război necruțător declarat individului în numele gloatei. Statele totalitare cultivă o anumită elită, cultivă eroismul. Unii vor spune că este vorba de un anumit gen de eroism. Bine înțeles. Eroismul ce împlinește etosul poporului respectiv. Nu este chiar eroismul internaționalist-proletar, despre care vorbesc încă

Buchenwaldul, pe toată perioada primelor amenajări, a fost ceea ce se numește un strafleger, (lagăr de pedeapsă). Un lagăr adică unde nu erau trimiși decât deținuții considerați incorigibili. Abia apoi, începând cu momentul când uzina (Guslow) a început să funcționeze, s-a normalizat și viața în lagăr, în sensul a ceea ce acesta era destinat să devină. Straflagerul a devenit treptat un Arbeitslager (lagăr de muncă), cu numeroase straf-kommando (detașamente riguros specializate pe anumite probleme, operațiuni, munci etc). În sfârșit, în faza de dezvoltare maximă, Buchenwald a devenit un Konzentrationslager (lagăr de concentrare), adică ceea ce era el la data sosirii noastre, în ianuarie 1944 : un furnicar uman imens, perfect organizat, cu o mulțime de servicii rodite, unde erau trimiși fără distincție toți cei pe care statul german în război considera că nu-i poate lăsa în libertate. Ajuns în această a treia fază, lagărul “roia” o serie de sublagăre care, bine înțeles, începeau la rândul lor cu faza de strafleger, ciclul repetându-se. Sublagărele depindeau multă vreme de lagărul-mamă care, la început, se ocupa de tot ce privea acest sub-lagăr : comandouri de mână de lucru specializată, organizare și pază SS, etc. Toate lagărele germane au trecut prin aceste trei etape succesive. S-a întâmplat însă din nefericire că a izbucnit războiul. Deținuții de toate originile, de toate condițiile, de toate infrațiunile și pedepsele disciplinare au fost trimiși (fiecare după norocul lui, inspirația unui ofițer anchetator, pile, relații, ca peste tot) unde s-a nimerit — fie lagăr de pedeapsă, fie lagăr de muncă, fie lagăr de concentrare. Odată cu izbucnirea și mondializarea războiului, deportații au început să fie trimiși la întâmplare, pe criterii aleatoare, absurde chiar. A rezultat ceea ce era inevitabil să rezulte: o imensă populație, o imensă adunătură de oameni care se disprețuiau unii pe alții, care nu aveau nici o șansă să se înțeleagă și să se iubească vreodată, o adunătură în cadrul căreia cei mai mulți încercau să facă rău, mai curând, decât bine aproapelui. Oricât ar fi fost de stăpân pe sine și pe manifestațiile sale, oricât ar fi fost de metodic, de bine organizat și de bine intenționat, regimul național-socialist nu mai putea stăpâni această cutie a Pandorei căreia îi sărise capacul din balamale. Din ce în ce mai depășit de evenimente, de turnura nefericită luată de război începând cu iarna 1942-1943, regimul german a încercat să se comporte cu acest imens furnicar uman așa cum Noe o va fi făcut-o cu speciemele de pe Arcă. Era inevitabil să rezulte ceea ce a rezultat.

Adevărata problemă este acum de a verifica riguros materialitatea celor întâmplate și de a nu ne lăsa impresionați de lacrimile de crocodil ale celor ce vorbesc în numele nu știu cărei memorii...Parcă numai ei ar avea memorie !

Dora s-a născut și a crescut sub umbrela lagărului-mamă Buchenwald, practic în aceleași condiții cu acesta, traversând matematic aceleași etape.

În anul 1903, inginerii și chimiștii germani au descoperit că piatra de Harz, în zona Buchenwald, este bogată în amoniac. Nu s-a găsit nici o societate privată care să-și riște capitalul în extracția acesteia. Statul german și-a asumat acest risc. Germania nu posedă, precum vecinii ei din Vest și Nord-Vest colonii și alte teritorii imense, susceptibile de a-i furniza materii prime și de a oferi un loc de muncă pentru ocnași. Franța, Anglia și celelalte țări coloniale aveau o îndelungată tradiție și o bogată experiență în acest domeniu. În noua Caledonie, Guyana,

politrucci prin universitățile lumii sub numele de globalizare, mondialism. Să nu se uite : poporul german a făcut zid în jurul conducerii național-socialiste. Nu tot așa au stat lucrurile cu popoarele sovietice și cele din Europa de Est. La Moscova, Sofia, București, Budapesta, Praga, Varșovia s-au găsit câteva mii, poate chiar numai câteva sute să ducă o floare pe mormântul lui Ceaușescu, să-l mai vadă odată pe Lenin împăiat... Vom vedea cum se vor petrece lucrurile cu ocazia prăbușirii democrației totalitare iudeo-americane. Nimic nu e veșnic pe lume. (NT).

Australia, Noua Zeelandă, Canada vreme de zeci și sute de ani au trudit milioane de ocnași, pe care Franța democrată nu se sfia să-i înlănțuie precum Zeus pe Prometeu, nici să-i înfierzeze cu fierul roșu pe umăr, precum crescătorii de vite cu boii. Germania era obligată să-și păstreze ocnașii în interiorul singurelor frontiere de care dispunea. Totuși, nu putea face altfel decât au făcut Anglia, Franța și alte state de aceeași mărime și forță economică : și-a concentrat ocnașii în anumite locuri și i-a pus la muncile cele mai ingrate cu puțință, nu mai puțin însă necesare economicește²¹. A apărut și la Dora ceea ce era inevitabil să apară : o ocnașă asemănătoare tuturor ocnelor din lume.

În 1910, extracția pietrei s-a oprit. Se bănuiește că randamentul în amoniac era inferior celui scontat. În timpul primului Război mondial, extracția a fost reluată grație mâinii de lucru reprezentate de prizonierii de război. În această epocă, pentru limitarea efectelor bombardamentelor, Germania întocmise un proiect de activitate subterană în zona Dora. Odată războiul terminat, proiectul a fost abandonat. Între cele două războaie mondiale, Dora a fost complet abandonată și uitată. Intrarea în zona subterană, care progresase mai mult sau mai puțin, a fost complet mascată de vegetație. Natura reintrase deplin în drepturile ei. Vechile șantiere din timpul primului Război deveniseră plantații de sfeclă pentru fabrica de la Nordhausen, la numai șase kilometri.

La 1 septembrie 1943, administrația lagărului Buchenwald a expedit un prim comando de 200 de oameni pe aceste câmpuri cu sfeclă de zahăr. Bine înțeles, cei două sute de ocnași erau sub escortă SS. În 1943, Germania simțea din ce în ce mai mult nevoia de a-și îngropa marile uzine și întreprinderi, mai ales acelea care lucrau pentru front. Așa se face că proiectul din 1915, care fusese abandonat în 1918, a fost reluat în 1943. S-a început și s-a continuat ca peste tot : mai întâi s-a amenajat partea destinată soldaților și ofițerilor SS, apoi crematoriul, uzina subterană, bucătăriile, dușurile, birourile de statistică a muncii, infirmeria, ultima verigă din lanț. Având subteranul la dispoziție, dormeam bine înțeles acolo, lăsând pe mereu mai târziu construcția nerentabilă de blocuri în aer liber. Galerile subterane deveneau din ce în ce mai încăpătoare, gata să adăpostească unele din uzinele din ce în ce mai amenințate sub cerul liber. În martie 1944, când am sosit la Dora, lagărul era în fază de Straflager (lagăr de pedeapsă). Către vara lui 1944 a devenit un Arbeitslager (lagăr de muncă). Când l-am părăsit, avea 170 de blocuri, infirmerie, teatru, bordel și o mulțime de alte servicii bine organizate : era adică pe punctul de a deveni un Konzentrationslager (lagăr de concentrare). Deja, la extremitatea dublului Tunel central apăruse un alt lagăr, Ellrich, care se afla sub patronajul Dorei și era în faza de Straflager. Germania în război nu vedea altă soluție de continuitate decât mutarea în subteran a cât mai multora din industriile și din activitățile indispensabile victoriei.

Anglo-Americanii și rușii decisese să înșă altfel. Zeii din Cer sau dracii din fundul Iadului le-au dat lor victoria. În ziua de 11 aprilie 1945 s-au prezentat să ne elibereze. De atunci și până acum, în 1948, sistemul penitenciar din Germania este în mâinile Rușilor, care nu au schimbat nici o virgulă.

²¹ . Ocnașii din Siberia sovietică sau cei de pe șantiere ca Bumbești-Livezeni sau hidrocentrala Bicăz trudeau din greu, în condiții inumane. Nu se poate însă susține că munca lor era lipsită de orice rațiune economică. În istorie, munca scivilor și-a avut totdeauna rațiunile ei economice evidente. (NT).

*

* *

Un lagăr de concentrare în regim optim de funcționare este o veritabilă cetate izolată de lumea exterioară care l-a conceput. Izolarea înseamnă un gard de sârmă ghimpată electrificată, a cărui înălțime poate să ajungă până la cinci metri. La fiecare cincizeci de metri există turnuri de pază cu gardieni bine înarmați. Pentru ca ecranul izolator, dintre lagăr și lumea exterioară, să fie și mai opac, un spațiu de cinci sau șase kilometri în jurul gardului de sârmă ghimpată este folosit ca teren de instrucție și antrenament SS. În acest perimetru sunt dispuse un număr mai mic sau mai mare de sentinele invizibile. Pentru a evada din lagăr se pune problema depășirii unui anumit număr de obstacole succesive. Practic, orice tentativă este sortită eșecului.

Lagărul își are legile lui proprii și fenomenele sale sociale particulare. O idee oarecare apărută în mintea vreunui deținut din lagăr, nu va putea trece niciodată dincolo de sârma ghimpată, nu va fi deci nici odată cunoscută de restul lumii. De altfel, lagărul nu are nici cea mai mică idee de ceea ce se întâmplă în lume. Ecranul care-l izolează de lume, izolează și lumea de lagăr. El este perfect etanș²².

În lagăr, din când în când primim ziare. Ele sunt foarte bine alese și nu ne aduc la cunoștință decât adevărurile special imprimate pentru noi. S-a întâmplat că, fiind vreme de război, adevărurile destinate deținuților să fie aceleași pentru întreaga Germanie. Ziarele deci puteau face legătura între cele două lumi. Este vorba însă, pe de o parte, de o simplă întâmplare, pe de alta de un avantaj al lagărului asupra lumii “ libere ” ! În lagăr, radioul este interzis. Viața lagărului este axată pe principii morale și sociale specifice. Ea nu poate fi judecată după normele generale cu care suntem obișnuiți. Lagărul însă este o cetate, o adevărată cetate umană.

În interior sau în exterior, în orice caz în vecinătate, se găsește o uzină, care reprezintă rațiunea de a fi a lagărului și, nu mai puțin, sursa de existență a acestuia. La Buchenwald, uzina se numea Guslow, la Dora o numeam pur și simplu Tunel. Uzina este cheia de boltă a întregului edificiu concentraționar. Totul este subordonat satisfacerii nevoilor ei. Lagărul este făcut pentru ca uzina să poată funcționa, nu invers.

Primul serviciu al lagărului este acela de Arbeitstatistik, care ține o contabilitate riguroasă a întregii populații și care urmărește milimetric, zi de zi și ceas de ceas fiecare deținut în munca pe care acesta o depune. Cei care lucrează în cadrul serviciului Arbeitstatistik sunt capabili să spună la orice oră din zi și din noapte unde este și ce face oricare dintre deținuți. Acest serviciu, ca și celelalte de altfel, este asigurat de către deținuți. El ocupă un personal numeros și relativ privilegiat.

Un al doilea serviciu este acela de Politische-Abeitlung, care ține contabilitatea politică a lagărului și care poate da, în ce-l privește, orice informație cu privire la viața, opiniile, moralitatea oricărui deținut, motivele arestării, etc. Este un fel de

²² . Se zice că Germania nu avea nici cea mai mică idee de ceea ce se petrecea în lagăre. Sunt sigur că așa a fost. Soldații SS care erau pe aproape, ignorau multe din cele ce se petreceau în lagăr, sau le aflau cu foarte mare întârziere. Pe de altă parte, cine, în Franța de astăzi, cunoaște condițiile de viață ale deținuților din închisori ? (Cf. Scrisoarea lui Pierre Bernard cu privire la Închisoarea din Riom). (NA).

antropometric²³ a lagărului, poliția sau securitatea lui (Sicherheitdienst). În acest serviciu nu pot lucra decât deținuții care se bucură de încrederea direcției SS. Bine înțeles, este vorba de deținuți privilegiați.

Al treilea serviciu este cel de Verwaltung sau administrație generală, care ține contabilitatea a tot ce intră în lagăr : hrană, materiale, haine, etc. Este un fel de intențență a lagărului, un serviciu echivalent cu cel al plutonierului de companie, la nivel de companie. Personalul acestui serviciu îndeplinește o muncă în exclusivitate de birou, poate fi socotit și el privilegiat.

Aceste trei mari servicii hotăresc totul sau aproape totul în lagăr. Fiecare are în fruntea lui un Kapo dintre deținuți, care lucrează sub supravegherea unui subofițer SS sau Rapportführer. Există câte un Rapportführer pentru fiecare serviciu-cheie și fiecare dintre aceștia întocmește seară de seară un raport pentru Rapportführer-ul general al lagărului, un ofițer, de regulă un Oberleutenant. Rapportführer-ul general comunică cu lagărul prin intermediul personalului din subordinea sa și a decanului deținuților (Lagerältester). Acesta este responsabil de tot ce se petrece în lagăr și răspunde cu capul său.

Există încă o serie de servicii de a doua zonă, sau de mai mică importanță :

— Sanitätsdienst sau serviciu de sănătate, care cuprinde medicii, infirmierii, serviciul de dezinfecție, infirmeria, crematoriul.

— Lagerschutzpolizei sau poliția de lagăr.

— Feuerwehr sau paza contra incendiilor.

— Bunker sau închisoarea pentru deținuții prinși în flagrant delict de încălcare a regulamentului lagărului.

— Kino-Teatru sau cinema-teatru.

— Bordel sau Pouf, sau Sonderbau (Casă specială).

— Küche adică bucătăria.Effektenkammer sau magazia de îmbrăcăminte și încălțăminte, care funcționează pe lângă serviciul de Verwaltung.

— Häftlingskantine, cantina : furnizează deținuților hrană, țigări și băutura complementară, contra plată în moneda lagărului.

— Bank sau banca, instituție care emite moneda specială, care nu are curs decât în lagăr.

Masa muncitorilor deținuți locuiește în blocuri după modelul celor de la Buchenwald. Aici însă blocurile sunt din lemn și nu comportă decât un singur nivel. Viața de bloc începe seara, către orele 21⁰⁰, după appel. Dimineața părăsim blocul înainte de a se crăpa de ziuă, la orele patru și jumătate. Populația unui bloc este încadrată de personalul permanent al acestuia : un șef de bloc, un contabil (Schreiber), un frizer și mai mulți oameni de serviciu sau menaj (Stubendienst). Toți aceștia sunt niște adevărați satrapi. Șeful de bloc răspunde de tot ce se petrece în blocul său. El își desfășoară activitatea sub supravegherea unui soldat SS sau Blockführer, care se subordonează direct Rapportführer-ului general. Soldații SS Blockführer nu se arată decât foarte rar. În general se mulțumesc să facă o vizită amicală șefului de bloc în absența deținuților. Deținuții nu pot lua contact direct cu soldatul SS care se ocupă de blocul lor, astfel că ceea ce spune și hotărește șeful de bloc rămâne bun spus și hotărât.

²³ . Autorul vorbește aici de o “ antropometrie ” specială, ceva în genul serviciilor de cadre din vremea comunistă, respectiv al serviciilor comisarilor politici din închisorile și lagărele comuniste. A nu se confunda cu serviciul de antropometrie fizică, despre care ne-a vorbit deja. (NT).

În timpul zilei, adică în orele de muncă, deținuții sunt încadrați într-o altă structură. În fiecare dimineață (pentru cei ce lucrează în schimbul de zi), deținuții sunt repartizați pe comandouri, ce au în fruntea lor un Kapo. Fiecare din acești Kapo este ajutat de unul, doi sau mai mulți șefi de echipă (Vorarbeiter). Zilnic, începând cu orele patru și jumătate, fiecare Kapo și Vorarbeiter se găsește pe platforma de apel, într-un loc precis, mereu același. Aici, pe platforma de apel, fiecare Kapo își constituie comandoul său, pe care-l conduce apoi în cadență la locul de muncă. Ajunși aici, un maestru sau ajutor de maestru civil le explică ce au de făcut pe ziua în curs.

Comandourile pentru uzina Dora sunt împărțite în două schimburi, Schicht : schimbul de zi, Tagschicht, și schimbul de noapte, Nachtschicht. Cele două schimburi fac cu rândul : o săptămână de zi, apoi una de noapte și așa mai departe.

Am stat destul la Buchenwald și mi-am putut face o idee despre viața din acest lagăr. Pentru deținuții afectați în mod permanent acestui lagăr, viața era suportabilă. Ceva mai dură era doar viața deținuților în trecere, care nu rămâneau la Buchenwald decât pe durata carantinei. Situația s-ar fi putut prezenta la fel de bine în toate lagărele. Din nefericire, în momentul în care deportații străini au început să sosească masiv în Germania, foarte puține erau lagărele cu adevărat puse la punct sau optimizate. Buchenwald, Dachau, Auschwitz, acestea erau singurele lagăre cu adevărat puse la punct. Majoritatea deținuților nu au cunoscut decât lagăre în faza de construcție (Straflager) sau de muncă (Arbeitslager), nu și în faza de Konzentrationslager. De asemenea, chiar și în lagărele puse la punct, toate responsabilitățile au fost încredințate deținuților germani, pentru facilitarea raporturilor între direcție (Führung) și masa deținuților (Häftling). Mai târziu, aceste responsabilități au fost atribuite celor mai vechi deținuți, care trecuseră deci prin fazele de Straflager și Arbeitslager și care nu concepeau ceea ce ei prescurtau în Konzett fără ororile pe care ei înșiși le înduraseră la vremea lor, și pe care se străduiau să le perpetueze pe seama celor ajunși în subordinea lor. Acest caporalism, cu un termen ce vine din cazarmă și care ne arată că așa se prezintă situația peste tot, a constituit un obstacol mult mai important în procesul de umanizare a lagărelor decât însăși prezența superiorilor SS. “ Nu faceți altora ceea ce nu doriți să vi se facă vouă ” este o noțiune dintr-o altă lume, care nu are curs în lagăre. “ Faceți altora ceea ce vi s-a făcut și vouă ”, asta este deviza fiecărui Kapo, adică a aceluia care au petrecut ani și ani în faza de Straflager și Arbeitslager. În spiritul acestora, ororile pe care le-au cunoscut ei înșiși au creat o astfel de tradiție încât, printr-o deformație de înțeles, se cred obligați să o ducă mai departe. Dacă din întâmplare soldații SS uitau sau pierdeau din vedere să maltrateze deținuții, nomenclatura deținuților se însărcina să repare ea această uitare !

*

* *

Condiția socială și originea populației lagărului constituie practic un obstacol în calea umanizării vieții de lagăr. Așa cum am mai spus, național-socialismul nu făcea nici o diferență între delictul politic și cel de drept comun. În consecință, nu putea fi vorba nici de un drept, nici de un regim politic diferențiat. Ca în majoritatea țărilor civilizate, în lagărele germane puteau fi întâlniți tot felul de oameni. Curiozitatea sau specificitatea germană constau în aceea că trăiau amestecați,

deținuți politici la un loc cu cei de drept comun, toți supuși deopotrivă aceluiași regim²⁴. Ca semn distinctiv, fiecare din aceste două categorii purta pe piept un semn aparte. Deținuții politici purtau un triunghi roșu (cu vârful în jos), cei de drept comun purtau un triunghi verde.

Deținuții de drept comun simplu, adică cei care nu făptuiseră ceva grav, foarte grav sau extrem de grav, purtau un simplu triunghi verde și atât. Ei se numeau Verbrecher sau criminali simpli. Urmau în gravitate marii criminali (Schwereverbrecher), care purtau pe triunghiul verde litera “ S ”. În sfârșit, criminalii de război (Kriegsverbrecher) purtau pe triunghiul verde litera “ K ”. În acest fel erau diferențiate delicturile de drept comun, de la simplul hoț la asasin sau de la delapidarea de intendență la cea de armament. În afară de triunghiurile verzi și roșii existau încă altele, fiecare simbolizând un delict intermediar.

— Triunghi negru : Sabotori și șomeri profesioniști.

— Triunghi roz : Homosexuali, lesbiene.

— Triunghi violet : Obiectorii de conștiință.

— Dublu triunghi în formă de stea (a lui David), roșu și galben : Evreii.

— Cerc negru pe fond alb : Cei care își executaseră pedeapsa, mai lungă sau mai scurtă și care în mod normal ar fi trebuit să execute încă o perioadă de domiciliu forțat. Din cauza războiului, ei rămâneau încă în lagăr. În mijlocul cercului negru se găsea litera “ Z ” (Zuchthaus, domiciliu forțat).

— Triunghi roșu cu vârful în sus : Delicte comise în cadrul armatei, soldate cu o condamnare militară.

— Pentru deplină înțelegere a ecusonării deținuților în lagărele germane, ar mai fi de adăugat unele particularități. Astfel, cei internați pentru a doua sau a treia oară purtau un triunghi roșu întretăiat cu o bară transversală albă. Orbii purtau o banderolă cu trei puncte negre pe fond galben și alb. În sfârșit, o ultimă categorie era formată din cei pe care îi numeam “ Wifo ”. Aceștia purtau un cerc negru pe fond alb, cu un “ W ” în mijlocul cercului negru. Aceștia erau muncitori voluntari în cadrul uzinei WIFO, care a produs faimoasele V₁, V₂ și celelalte. La un moment dat, toți muncitorii care lucraseră la realizarea faimoaselor Vergeltungsfeuer au primit haine vărgate și au fost internați în lagăr. Motivul invocat era acela că știau prea multe și că, în interesul păstrării secretului, era mai bine ca ei să rămână în lagăr. Nu erau considerați delicvenți, ci numai închiși din înalte rațiuni de stat. Pe acești Wifo îi consideram populația cea mai mizerabilă din lagăr. Ei continuau să-și primească salariul, din care jumătate era expediat familiei, iar jumătate le rămânea lor în lagăr. Nu erau tunși, aveau dreptul să scrie oricând, cu condiția să nu spună nimic despre soarta care le era rezervată. Ei sunt cei care au introdus piața neagră în lagăr, lucru normal dacă avem în vedere că ei dispuneau de cei mai mulți bani.

Așa dar, în ce privește populația, lagărele de concentrare au fost adevărate turnuri Babel în care diferențele erau de naționalitate, de origine, de condamnare și de condiție socială anterioară. Deținuții de drept comun îi uresc pe cei politici, pe care nu îi înțeleg. La rândul lor, aceștia de pe urmă le răspund cu aceeași monedă. Intelectualii privesc de sus pe muncitorii manuali iar aceștia se bucură să-i vadă în sfârșit pe “ domni ” lucrând cu mâinile. Rușii disprețuiau suveran întregul Occident. Polonezii și Cehii nu îi puteau înghiți pe Francezi din cauza

²⁴ . Gulagul sovietic și celelalte gulaguri “ frățești ” făceau o diferență netă între deținuții de drept comun și cei politici, mereu în defavoarea, umilirea, uneori mutilarea fizică sau chiar moartea acestora din urmă. (NT).

Înțelegerii de la München. Din punctul de vedere al naționalității existau afinități între Slavi și Germani, între Germani și Italieni, între Olandezi și Belgieni, între Olandezi și Germani.

Francezii care au sosit ultimii în lagăr au ajuns repede să primească cele mai mari colete cu alimente, din care cauză erau foarte detestați de toată lumea, cu excepția Belgianilor, care aveau faima că sunt buni, blânzi și deschiși. Franța era considerată țara câinilor cu covrigi în coadă, iar Francezi niște degenerați, libidinoși, incapabili să muncească, care-și pierd timpul între mâncare pe crăpate și masturbație intelectuală. La toate acestea, Spaniolii adaugă lagărele de concentrare ale lui Daladier. Imi amintesc că la blocul 24 de la Dora, am fost întâmpinat de un munte de om:

— A...a...a ! Iată pe domnii francezi ! Vor afla și ei ce înseamnă lagăr. Poate le-o veni și lor, în sfârșit, mintea la cap.

Era un grup de trei Spanioli, comuniști, bine înțeles (erau în total 26 la Dora), care trecuseră prin lagărul de la Gurs în 1938 și ajunseseră în final la Buchenwald. Ei considerau că munca era singura diferență între lagărele franțuzești și cele germane, tratamentul general și atmosfera fiind aceleași. Pe lângă asta, adăugau ei, lagărele franțuzești erau mult mai murdare.

Stia el Jirsczah ce știa !

*

* *

Soldații și cadrele SS trăiesc într-un lagăr paralel. În general nu depășesc efectivele unei companii. La început, această companie era formată din tineri recruți, toți germani. Apoi au intrat în SS toate neamurile Europei: Italieni, Polonezi, Cehi, Bulgari, Români, Francezi, Englezi, etc. Necesitățile de război au impus trimiterea tinerilor pe front, aceștia fiind înlocuiți adesea prin oameni care făcuseră primul Război mondial și care nu erau aproape deloc îndoctrinați, în sensul național-socialist. Ei aveau un comportament mult mai îngăduitor față de deținuți. Treptat, paza lagărelor a fost încredințată celor refuzați de armată (Wehrmacht) sau de aviație (Luftwaffe).

Toate serviciile din lagărul deținuților se prelungesc până în lagărul SS, de unde ele sunt dirijate și controlate. Aici se centralizează toate informațiile, de aici pleacă rapoartele zilnice sau săptămânale la Berlin. Lagărul SS administrează practic pe cel al deținuților. La început și de-a lungul unei perioade de gestație nu prea lungă, soldații și cadrele SS administrau ei înșiși, personal, lagărul deținuților. Apoi, de îndată ce lucrul a devenit posibil, administrația lagărului deținuților a trecut pe mâna deținuților înșiși. Bine înțeles, pentru această schimbare, direcția SS a fost acuzată de sadism. Acuzația este complet gratuită. Trecearea administrației lagărelor în sarcina deținuților și numai sub control SS a fost determinată de lipsa de oameni. Așa s-au petrecut lucrurile în toate țările pământului și în toate ocele, câte vor fi existat. De ce ar fi făcut excepție tocmai lagărele germane?

Direcția SS s-a ocupat de administrația internă a lagărelor atâta timp cât nu s-a putut altfel. În ce mă privește, ca cei mai mulți dintre deținuții din lagăre, nu am

cunoscut decât administrarea prin autogospodărire a acestora. Deținuții mai vechi, bătrânii, cum îi numeam, cunoscuseră însă și perioada inițială a administrației directe SS. Toți recunoșteau în mod unanim că administrația directă SS era mai blândă, mai umană. Dacă administrația directă SS nu a putut fi totdeauna, practic, la fel de înțelegătoare și de umană peste tot, aceasta s-a datorat mai curând necesității de a face totul rapid, precum și precipitării evenimentelor din cauza războiului. Intrucât mă privește, sunt perfect de acord și înțeleg foarte bine acest punct de vedere. Lucrul este, de altfel, cât se poate de simplu : e preferabil să ai de-a face cu Dumnezeu, decât cu sfinții.

Soldații SS nu asigură decât paza perimetrului exterior, astfel încât rar avem ocazia să-i vedem în interiorul lagărului. Dacă totuși, la zile mari, cădem peste vreunul, procedăm la salutul de rigoare pentru deținuți : “ Mutzen ab ”. În cadrul serviciului de gardă exterioară, soldații SS sunt asistați de o companie de câini dresați, gata oricând să muște și să caute un evadat la zeci de kilometri distanță. În fiecare dimineață, deținuții care ies la muncă pe rază de cinci sau șase kilometri o fac pe jos, sub paza a doi sau patru soldați SS înarmați, fiecare cu un câine în lesă. Când trebuie să mergem pe șantier mai depărtate, ne deplasăm cu camionul sau cu trenul și, de la caz la caz, cu o gardă SS însoțită sau nu de câini dresați. De altfel, garda SS se mulțumește în general să supravegheze de departe. Pe cât posibil, ea se ferește să intervină, lăsând totul pe seama pazei exercitate de nomenclatura lagărului : toți acei Kapo de care am amintit până aici plus ajutoarele lor și ceilalți deținuți privilegiați. Garda SS nu intervine întru nimic câtă vreme acest lucru nu este absolut necesar.

Seara, la apelul pe bloc este prezentă toată suflarea. La un simplu semn din fluier, șefii de bloc (Blockführer) se îndreaptă către blocurile a căror responsabilitate le incumbă, numără pe cei prezenți, apoi se întorc și dau raportul. Pe timpul apelului, printre blocuri circulă câte un subofițer, cu misiunea de a menține imobilitatea și liniștea generală. Nomenclaturiștii deținuți (Kapo, șefi de bloc, polițiști-deținuți (Lagerschutz) le facilitează sarcina. Se întâmplă uneori ca vreun soldat SS să se distingă prin brutalitatea sa. Aceasta însă este ceva excepțional. În orice caz, brutalitatea unui SS nu depășește niciodată pe aceea a propriilor noștri nomenclaturiști deținuți.

*

* *

Viața lagărelor de concentrare germane este dominată de principiul autogospodăririi (Häftlingsführung²⁵). Funcție de mai buna sau mai rea aplicare a acestei autogospodăririi, viața lagărului poate evolua în sensul umanizării sau dimpotrivă, din rău în mai rău. La începutul vieții lagărului nu există nici un fel de autogospodărire. Primul convoi de deținuți cade ca din cer în mijlocul naturii, acolo unde urmează să fie construit noul falanster. Paza este în întregime asumată de către soldații SS. Această perioadă de început poate dura două, trei, sau patru săptămâni, uneori două până la șase luni sau chiar un an. De îndată însă ce lagărul capătă o anumită extindere, cadrele SS sunt obligate să recruteze printre deținuți personalul suplimentar necesar organizării pazei și a muncii. Pur și simplu nu se putea altfel : o țară în război pe atâtea fronturi nu dispune de suficienți

²⁵ . Direcția sau conducerea lagărului prin deținuții înșiși. (NA).

soldați pentru a-i risipi în misiuni de relativ mică importanță, cum este paza deținuților. Trebuie să fi trăit într-un lagăr și să cunoști istoria acestora pentru a înțelege fenomenul și formele lui particulare, de la caz la caz, în exercițiul aplicării directe într-un lagăr sau altul.

Primele lagăre germane apar în cursul anului 1933, într-o atmosferă în care adversarii național-socialismului sunt considerați și asimilați celor mai teribili bandiți și răufăcători care există²⁶. De aici provine ușurința cu care noii guvernanți au impus ideea că nu există crime și delictе de drept comun și de drept politic, ci pur și simplu crime și delictе, fără nici o diferență de natură politică. Regimul hitlerist nu a trebuit să facă prea mari eforturi pentru a-și prezenta adversarii politici drept cei mai odioși oameni care există, mai ales în ochii unui tineret fanatizat, înrolat în frățiile SS și căruia i s-a încredințat misiunea edificării lagărelor de concentrare. Să ne punem în situația celor cincizeci de soldați SS de la Buchenwald, în ziua în care au fost dați peste cap de multitudinea materialelor ce trebuiau descărcate, transportate și puse la adăpost. Aveau ei 1000 de deținuți sub mână, dar aceștia trebuiau păziți. Cât o fi fost el de înarmat, un soldat contra a douăzeci de deținuți care se mișcă liberi în jurul lui, nu se poate simți tocmai sigur pe el. Așa se face că, la fiecare început de lagăr s-a pus problema încadrării deținuților prin intermediul deținuților, a alegerii primului decan de lagăr (Lagerältester). Intre un Thaelmann și un Breitschied, care le fuseseră semnalati în mod special, și primul criminal care-și asasinase soacra sau violase, dar era docil și ascultător, ei nu au ezitat nici o secundă : l-au ales pe cel de al doilea²⁷. La rândul său, acesta și-a ales drept șefi de bloc și Kapo oameni cu care se putea înțelege, adică oameni din lumea lui, printre deținuții de drept comun.

Abia mai târziu, când lagărele au devenit adevărate mozaicuri etnografice și adevărate cetăți industriale, direcția SS a fost nevoită să constate că deținuții de drept comun nu mai fac față. Direcția SS avea nevoie de acum de oameni

²⁶. Remarcăm o atmosferă similară în România lunii septembrie 1940. Regele Carol II, un criminal și desfrânat sexual notoriu este izgonit. Unii dintre politicienii și demnitarii de vârf, care îl ajutaseră pe rege să ucidă mii de tineri români, sunt arestați și depuși la Inchisoarea Jilava. În total câteva zeci, printre care fostul prefect al Poliției Capitalei, generalul Gabriel Marinescu, fostul șef al Jandarmeriei, generalul Bengliu, fostul șef al Serviciului Secret Mihail Moruzov, fostul prim ministru generalul Argeșanu, etc. Instrucția este în curs, dar bate pasul pe loc. Atunci când la 27 noiembrie 1940 prizonierii de la Jilava au fost asasinați, opinia publică a suportat șocul relativ ușor, spunându-și probabil că aceștia o meritau mai mult sau mai puțin, întrucât procedaseră și ei la fel cu adversarii lor. Proaspăt instalați la putere, și fără să fi plătit un atât de important tribut de sânge ca legionarii români, național-socialiștii germani s-au bucurat de aceeași simpatie populară. Primele lagăre de concentrare au apărut pe fondul acestei entuziaste simpatii. Comparația cu Gulagul sovietic sau cu lagărele franțuzești o considerăm deplasată. Lagărul german trebuie mai întâi confruntat cu falansterul francez pe care, probabil, îl reabilitează. Falansterul lui Fourier nu era pentru socialiștii germani din jurul lui Hitler o utopie iremediabilă. Utopia lor putea fi realuată, cu anumite îmbunătățiri. Lagărele de concentrare germane, ca și gulagul sovietic, chibuțul și mehavul evreiești trebuie analizate și din această perspectivă. Pariul socialiștilor din NSDAP a fost acela că lagărul sau falansterul nu este necesarmente o utopie. Războiul s-a terminat așa cum se știe. Rezultatul lui nu este însă un argument contra falansterului național-socialist. Dimpotrivă. (NT).

²⁷. Rămâne de văzut dacă într-adevăr se poate susține că direcția SS s-a înșelat preferând, inițial, deținuții de drept comun față de cei de drept politic. Thaelmann și comuniștii lui erau vânduți Moscovei și internaționalei financiare jidovești, lucru pe care nimeni nu-l ignora la acea dată. Criminalii de drept comun puteau fi, eventual, ucigași. Eventualitatea însă de a putea comite o crimă de înaltă trădare era mult mai mică în cazul lor decât în cazul deținuților politici. Comuniștii o dovediseră. În fapt, regimul național-socialist a ales soluția punerii în concurență, a asmuțirii “ verzilor ” contra “ roșilor ” și invers, așa cum vom vedea mai departe. Cât despre Thaelmann, acesta avea să-și sfârșască zilele la Buchenwald, în chiar anul 1944. (NT).

calificați, capabili de performanță. Vremea supremației deținuților de drept comun trecuse. Unii dintre ei vor fi menținuți pe funcții, tocmai pentru a prelungi concurența și adversitatea dintre “ roșii ” și “ verzi ”. Divide et impera ! Dezvoltarea ulterioară a lagărelor nu putea să nu impună Direcției SS necesitatea folosirii deținuților politici. În ziua când un șef de lagăr “ verde ” a fost înlocuit cu un “ roșu ”, acesta s-a pus imediat, cum era normal, să-și înlocuiască subalternii “ verzi ” cu subalterni “ roșii ”. Așa a apărut lupta dintre “ roșii ” și “ verzi ” în lagărele germane, luptă ce a căpătat un caracter permanent. Se înțelege de ce lagărele vechi ca Buchenwald sau Dachau erau în mâna “ roșilor ”, pe când cele noi, în fază de Straflager sau Arbeitslager, în afară de cazuri cu adevărat miraculoase, erau pe mâna “ verzilor ”.

S-a zis că această luptă între “ verzi ” și “ roșii ”, care nu va depăși decât foarte târziu populația germană a lagărelor, a fost rezultatul coordonării eforturilor ultimilor contra primilor. Inexact. Prin natura lor, deținuții politici nu aveau decât o încredere limitată unii în alții. Adesea se suspectau, uneori se turnau reciproc. În ce-i privește pe “ verzi ”, solidaritatea lor nu era o vorbă fără acoperire. Ei formau un bloc compact, puternic cimentat prin încrederea specifică lumii interlope care ține osatura oricărei temnițe și care nu se dezmente nici măcar în fața ștreangului sau glonțului.

Triumful final al “ roșilor ” a depins întrucâtva de întâmplare. El se explică însă mai ales prin incapacitatea “ verzilor ” și discernământul direcțiilor SS.

S-a spus de asemenea că deținuții politici, în special cei germani, ar fi constituit comitete revoluționare, ședințe secrete, că ar fi stocat arme și muniții, că ar fi întreținut o corespondență cu exteriorul, cu celelalte lagăre. Povești. Se poate foarte bine ca într-un anumit concurs de împrejurări, odată, din întâmplare, un deținut oarecare să fi primit sau trimis vești unui alt deținut dintr-un alt lagăr, pe sub nasul direcției SS. Nu putea fi vorba decât de un deținut eliberat care, cu multă prudență, informa familia unui camarad rămas în lagăr despre situația acestuia; un nou deținut putea face serviciul invers, un transport vehicula necesarmente anumite informații dintr-un lagăr în altul. În timpul războiului cel puțin, deținuții eliberați constituiau o raritate cu totul excepțională. Cât despre transporturi, nimeni în lagăr, nici măcar soldații sau cadrele inferioare SS nu cunoșteau destinația acestora. Abia după câteva săptămâni sau luni aflam că un transport a sosit la Dora sau la Ellrich. Cum ? Prin intermediul bolnavilor care, excepțional, reveneau uneori; cel mai adesea prin intermediul morților, aduși în lagăr spre a fi incinerați și pe pieptul cărora se putea citi numărul și proveniența. Cine susține că aceste legături erau premeditate, organizate și permanente este un fantezist. La fel și cu stocurile de arme. La Buchenwald, în ultimele zile, ca urmare a debandadei generale, unii deținuți au putut deturna, din fabricația curentă, piesele detașate ale unor arme sau chiar arme complete. De aici însă până la a susține că ar fi fost vorba de o practică sistematică e o distanță ca de la cer la pământ.

Câteva cuvinte despre “ comitetele revoluționare ” și despre adunările generale ale acestora. Am râs cu multă poftă când, la eliberare, am auzit vorbindu-se de “ comitetul de interese franțuzești la Buchenwald ”. Trei sau patru lichelușe comuniste, printre care Marcel Paul²⁸ și așa zisul colonel Manhes, care reușiseră să evite transporturile de evacuare, au avut ideea genială, în cele câteva ore care au separat plecarea soldaților SS de sosirea Americanilor, să acrediteze ideea că

²⁸ . *Stubendienst* sau om de serviciu la blocul 56, apoi la blocul 24. (NA).

s-au constituit în “ comitet ” cu ani și ani mai înainte. O glumă pe care nu au luat-o în serios nici măcar Americanii. Grija Americanilor, când au sosit, a fost de a-i ține în frâu pe acești năzdrăvani doritori să-și arate vitejia curioșilor civili care se înghesuiau să vadă minunea instalațiilor impecabile din lagăre. Americanii nu au avut nici un moment intenția de a încredința menținerea disciplinei acestor oameni care se bucuraseră de încrederea direcției SS. Abia după ce i-au pus la punct pe trepădușii comuniști care încercau să le intre pe sub piele, Americanii s-au putut ocupa de bolnavi, de aprovizionare, de organizarea repatrierilor. Nici prin gând nu le-a trecut să țină cont de sugestiile mafiei decăzute din drepturi ca urmare a capitulării național-socialismului. Foarte bine că s-a întâmplat așa. Marcel Paul avea de mult nevoie de această umilitoare punere la punct, fără să mai vorbim că astfel au putut fi salvate un anumit număr de vieți omenești.

S-a mai spus că atunci când “ roșii ” au avut pe mână autogospodărirea lagărelor, aceasta ar fi fost mai umană decât acolo unde se aflau “ verzii ” la putere. Argumentul principal ar fi tocmai acela al lagărului Buchenwald²⁹ care, la sosirea noastră, ducea o viață suportabilă. Singurii aflați în incertitudine erau deținuții în carantină, care urmau să plece și care, bine înțeles, ar fi preferat să rămână pe loc. Situația excelentă a lagărului de la Buchenwald se datora însă mai curând faptului că el se găsea în ultima fază de evoluție, nicidecum vreunei înțelepte autogospodăririi din partea “ roșilor ”. În alte lagăre, aflate în urma Buchenwaldului ca treaptă de evoluție, nu era nici o diferență între autogospodărire “ roșie ” și autogospodărire “ verde ”. Ne-am fi așteptat ca contactul dintre deținuții politici și cei de drept comun să-i salte pe aceștia din urmă, să-i înobileze. S-a întâmplat tocmai pe dos. Deținuții politici au fost cei care au adoptat modul de viață și practicile celor de drept comun, mai ales hoția și jaful.

²⁹ . Exemplul nu-i tocmai potrivit, mai ales dacă ținem cont de cazul Ilsei Koch, supranumită cățeaua de la Buchenwald. Este vorba de faimoasa poveste a abajururilor din piele de deținut. S-a spus că Ilse Koch, soția comandantului de lagăr, se plimba prin lagăr în căutarea tatuajelor pentru cele mai artistice abajururi cu puțință. Nu pot nici să confirm, nici să infirm aceasta. Pot să spun că în februarie-martie 1944, zvonurile din lagăr acuzau pe cei doi **Kapo** de la carieră și de la grădina de zarzavat de această crimă, pe care ar fi practicat-o cu ajutorul colegial al egalilor lor din nomenclatură. Acești doi **Kapo** ar fi industrializat moartea deținuților tatuati, ale căror piei le-ar fi vândut pe o nimica toată Ilsei Koch și altora, prin intermediul deținutului **Kapo** de la crematoriu și a soldatului **SS** care-l supraveghea pe acesta. Acuzația mi se pare foarte fragilă. (NA). Autorul va reveni asupra acestei probleme în partea a doua a cărții. (NT).

CAPITOLUL III

LUNTREA LUI CARON

Ne așteaptă formalitățile de rigoare obișnuite la sosire. Mai întâi coborârea din vagoane, interminabilul dute-vino printre diverse materiale, prin noroi și zăpadă fondantă până la glezne, înjurături, urlete, amenințări, lovituri, câini care latră...

Traversăm mai întâi lagărul SS. Cincizeci de blocuri sunt deja terminate și amenajate, deocamdată fără drumurile și aleile de legătură între ele. Se circulă pe poteci și prin noroi, care cum poate.

Intrarea în lagărul propriu-zis al deținuților se face printr-o barieră, care se deschide în fața noastră. Suntem numărați.

— Zu fünf ! Zü fünf ! Mensch blöde Hund ! Top, un pumn ! Top, un bulan de cauciuc armat ! Top un șut !

Se văd zece sau douăsprezece blocuri ce par aruncate la întâmplare. Deși ne aflăm la oarecare depărtare, putem citi numerele lor: 4, 35, 24, 104, 17 ...

— Unde sunt blocurile intermediare ?

Un fel de drum pleacă de la barieră și urcă o colină, fără să dea cu adevărat impresia că ar duce undeva. Suntem conduși chiar pe acest drum. Constatăm că el conduce la Gemeinde Abort (WC public). Ne oprim și așteptăm ordine. Gemeinde Abort este un bloc unde nu se găsesc decât scaune de toaletă, pisotiere, lavabouri și diverse robinete. Nu ne putem nici așeza, nici întinde, încă nu am primit permisiunea de a ieși din rând. Suntem epuizați și morți de foame. Către orele 18⁰⁰ primim 300 de grame de pâine, o supă, un cub de margarină, o felie de salam. Remarcăm, dintr-un foc, că rațiile sunt mai substanțiale decât la Buchenwald. Vânt de optimism printre noi.

— Vom munci, nici vorbă. Se pare însă că vom și mânca, îmi suflă unul la ureche.

Către orele 20⁰⁰ își fac apariția oamenii cu banderolă. Se improvizează o masă la care se instalează un scribălău. Trecem unul după altul prin fața lui, declinându-ne numărul matricol, numele, prenumele, profesia. Oamenii cu banderolă sunt Cehi și Polonezi, internați pentru diverse delictе. Au mână grea, chiar foarte grea, datorită bulanelor de cauciuc folosite cu multă generozitate.

— Hier ist Dora! Mensch ! Blöde Hund !

Top, un pumn, top, un bulan, top, un șut. Defilarea prin fața scribălăului se termină la miezul nopții. Toată lumea afară. Reluăm drumul în sens invers, în plină noapte, încadrați de mai mulți Kapo și de câțiva SS. Ne trezim dintr-o dată în fața unei imense mase de pământ excavat pe flancul colinei. Am ajuns în zona numită “ Tunel ”. Două imense porți de fier se deschid în fața noastră. Până aici ne-a fost ! Ne îngroapă de vii !

Nimănui nu-i trece prin minte că imensele porți s-ar mai putea deschide vreodată pentru noi. Deja la Buchenwald, am auzit atâtea despre acest subteran. Ni le reamintim pe toate, suntem tentați să fabricăm încă pe atâtea.

Ne aflăm toți în subteran. Afară era o beznă să o tai cu cuțitul. Aici, odată porțile bine închise, ne trezim în plină lumină. După întunericul de afară, viziunea ni se pare dantescă. Examinez două linii ferate înguste, fiecare lată cam de un metru. Trenuri speciale fac naveta până în burta monstrului de pământ. În fața

noastră se găsește o garnitură de vagoane încărcate și acoperite cu prelate. Distingem net carcasele faimoaselor V_1 și V_2 , obuse de treisprezece metri lungime, al căror diametru depășește înălțimea unui om. Sunt mai lungi decât vagoanele pe care sunt transportate.

— Unde pică una din astea, nu mai cântă curând cucul ! aud pe unul în preajmă.

Ne pornim să discutăm despre mecanismul și modul de propulsare al acestor V_1 și V_2 , despre care auzisem ceva și pe care le vedem pentru prima oară. Constat cu stupefacție că printre noi unii sunt foarte informați. Cunosoc o mulțime de detalii precise despre aceste noi arme. Câteva zile mai târziu am înțeles că toți aceștia nu știau de fapt nimic. Pe moment însă ne-au luat la toți fața cu tupeul lor ingineresc.

Pătrundem tot mai mult în burta Golemului. De o parte și de alta a arterei centrale se văd birouri, ateliere, hale industriale. Tot avansând, ajungem la capătul celălalt al tunelului, care nu este încă terminat. Trecem printre schele pe care circulă un fel de oameni-lilieci, așa îi vedem de la distanța de la care îi privim. Unii dintre ei forează roca, alții cară materiale, alții zidesc, tencuiesc, cară saci de ciment pe umăr sau roabe pline cu pietriș. Zgomotul infernal ne asurzeste pe toți, nici gând să putem schimba vreo impresie. Mai la o parte, undeva, se văd câteva cadavre alungite. Pe ici pe colo, pe schele, se văd unii care se agită, își dau aere, par să urle în stânga și în dreapta, își folosesc și pumnii și șuturile. Fără Kapo nu se poate nici pe schele. Jos, la distanță, soldații SS supraveghează cu calm și metodă.

La un moment dat dăm peste o încăpere laterală amenajată în bloc de locuit. Ne oprim. La intrare se văd două tinete și vreo cincisprezece cadavre. Se văd oameni care fug înnebuniți de colo colo. Au loc dispute și certuri mai mici sau mai mari între rândurile de priciuri pe trei, patru sau cinci etaje. Printre aceștia, gravi și importanți, câțiva oameni de ordine, serviciu și menaj (Stubendienst) încearcă zadarnic să calmeze spiritele. E clar : aici vom petrece noaptea. Oamenii de serviciu abandonează toate celelalte preocupări pentru a ne lua în primire.

— Los ! Los ! Mensch ! Hier ist Dora !

Bulanele intră în acțiune. Șeful de bloc, un neamț burtos, supervizează din priviri. Pare deopotrivă de satisfăcut, amuzat și amenințător în același timp. Ne lungim cum putem pe saltele de paie rezervate. În sfârșit...

— Deșteptarea ! Abia deschidem ochii și constatăm că bocancii și restul de alimente primite de cu seară au dispărut. A dispărut nu mai puțin și tot ce aveam prin buzunare. Se pare că-i opera rușilor, destul de numeroși pe aici. Admirăm dexteritatea lor: Cum au putut fura fără să ne trezească. Aflăm că doi sau trei au fost totuși prinși în flagrant și reclamați de păgubași șefului de bloc. Reclamații însă nu se primesc în timpul nopții. Oamenii de ordine și menaj (Stubendienst) i-au reconduc la saltele cu bulanele de cauciuc. Evident, lucrează împreună !

— Hier ist Dora, mein Lieber !

Nici o îndoială ! Am nimerit într-o bandă de ocași care nu cunosc altă lege decât pe cea a junglei.

Suntem scoși imediat sub cerul liber, dar nu la lumina zilei, căci nu s-a luminat încă. Toată dimineața rămânem în fața biroului Arbeitstatistik. Suntem din nou în noroi, zăpadă, frig. Ne prinde foamea. După-amiază suntem împărțiți pe comandouri. Eșuez, împreună cu Fernand, în Strassenbauer 52, constructori de șosele !

Suntem puși imediat la muncă. Transportăm trunchiuri de brazi din lagăr până la gară.

Apelul de seară începe la orele 18 și durează trei ore, după care ne îndreptăm către blocul 35. Suntem siguri că nu vom fi îngropați de vii în Tunel. Aflăm că aceia dintre noi care au declarat profesii și meserii fanteziste, pentru a lucra în uzină, au ajuns într-adevăr acolo, dar nu se știe dacă vor mai vedea lumina zilei înainte de eliberare.

Șeful Blocului 35 este un ceh, la fel și oamenii de serviciu și menaj din subordinea lui. Nici nu se putea altfel. Blocul nu dispune încă de nici un echipament. Vom dormi îmbrăcați, direct pe parchet, fără pături. Înainte de culcare ni se servește o supă de napi suedezi. Fiecare o înghite cum poate, în picioare, într-o busculadă de nedescris. Asta ne-a fost toată mâncarea pe ziua în curs.

La orele zece primim permisiunea de a ne culca. Inchidem ochii cu certitudinea că de acum facem parte integrantă din Dora...

*

* *

Prima zi adevărată de muncă...

La orele 430 se aud bătăi în gong... Luminile se aprind, oamenii de serviciu și ordine își fac apariția în Schlafsaal cu bulanele în mână.

— Aufstehen ! Aufstehen ! Los ! Waschen !

Apoi, fără tranziție :

— Los, Mensch, Los, Waschen !

Toți două sute, câți suntem, ne ridicăm ca un singur om. Traversăm în fugă Esszimmer și ajungem în antreul din fața spălătoriei împreună cu alți două sute care vin din cealaltă arie a blocului. La intrarea în spălătorie, doi oameni de ordine încearcă să îndigue invazia noastră. :

— Langsam, Langsam, Langsam, Lumpe !

Jetul de apă intră în acțiune. Oamenii dau înapoi. Manevra lor a fost anticipată de alți doi oameni de ordine care proiectează apă și din spate.

— Los ! Los ! Schnell, Mensch ! Waschen !

Bulanele de cauciuc cad fără milă pe umerii goi și ciolănoși.

În fiecare dimineață are loc aceeași tragicomedie, care, din păcate, nu se termină la spălătorie. După tualetă urmează distribuția hranei pe ziua în curs. Trecem unul câte unul prin fața unui om de ordine, căruia îi remitem tichetul primit la spălătorie. Nu putem primi mâncarea până nu dovedim că ne-am spălat. Se iscă încă o busculadă. Ora prevăzută pentru spălare și mâncare trece repede.

Orele 5³⁰. Pe locul de apel, bine căptușiți în pufoaice, fiecare Kapo își așteaptă comandoul. O masă de oameni ce vin din toate părțile invadează platforma de apel. Nici unul nu a terminat de mâncat, nimeni nu și-a încheiat încă toți nasturii uniformei vărgate. Adunarea se face în ordine, nu însă fără înjurături și lovituri. Nu există Kapo care să procedeze altfel. În mod organizat, comandourile se pun în mișcare, funcție de locul precis unde vor lucra. Unii vor lucra la șase sau chiar opt kilometri. Aceștia pleacă primii. Urmează cei care nu au de mers decât o oră, apoi cei care lucrează la o jumătate de oră. Comandoul 52 va lucra la o distanță apreciată la 20 de minute, în consecință plecăm exact la orele 6⁴⁰. La orele șapte punct, fiecare deținut este la locul de muncă.

Comandourile din Tunel sunt reglate după un alt orar. Deșteptarea la orele șapte dimineața pentru cei din schimbul de zi, și la șapte seara pentru cei din schimbul de noapte. Toate preliminariile în vederea muncii au loc direct în Tunel.

Așa dar, la orele 7⁰⁰, comandoul numărul 52 se găsește pe șantierul său. După busculada de la spălătorie, după cea ocazională de distribuirea alimentelor, după mai bine de o oră în picioare și noroi pe platforma de apel, în poziție de drepti, după doi kilometri în pas cadențat suntem epuizați înainte chiar de a începe lucrul.

Munca noastră constă în construirea unei șosele de la gară la lagăr, trecând prin flancul colinei. Alături cu șoseaua se pregătește o cale ferată. Privim cu toții o enormă elipsă de linie ferată îngustă. Diametrul mare al elipsei trebuie să fie cam de opt sute de metri. Două garnituri de câte opt vagoane basculabile fac un soi de dute vino pe o porțiune de cale ferată deja terminată. Sunt trase de o locomotivă ce funcționează cu petrol. Treizeci și doi de oameni (patru pe vagon) încarcă garnitura din vârful colinei. Alți treizeci și doi o descarcă pe cea de la picioarele colinei, fără să uite să închidă bine obloanele vagoanelor. Când garnitura goală sosește în vârful colinei, cealaltă trebuie să fie plină. Teoretic, manevra durează douăzeci de minute. În general, prima manevră are loc în timpul prevăzut. La cea de a doua apare deja o mică întârziere ce provoacă nemulțumirea șefilor : maistru civil, Kapo, șef de echipă (Vorarbeiter). La cea de a treia manevră, întârzierea este și mai mare. Garnitura goală a sosit, dar cealaltă nu este încă plină. Trebuie așteptat cel puțin cinci minute până se va reuși umplerea ei. Maistrul râde ironic și saltă din umeri către Kapo, care urlă cu ochii pe vorarbeiter. Ultimul, ce să facă ? Se pune cu băta pe noi. Nimeni nu-i scapă. Timpul în care cei trei șefi pedepsesc pe cei treizeci și doi de întârzierea se adaugă la întârziere, care nu mai poate fi recuperată. La cea de a patra manevră, o nouă întârziere și o nouă bătaie. La cea de a cincea, Kapo, maistru și Vorarbeiter înțeleg că nu-i nimic de făcut și renunță să ne mai pună pielea pe băț. Seara, în locul celor treizeci și șase de manevre prevăzute, în ritmul de trei pe oră, abia reușim să totalizăm cincisprezece sau douăzeci.

Orele 12⁰⁰. Chiar pe locul de muncă, ni se distribuie o jumătate de litru de cafea caldă. O bem în picioare și mâncăm restul de margarină sau cârnat primit de dimineață.

Orele 12²⁰. Reluăm lucrul. În timpul după-amiezii, lucrul merge mai greu. Oamenii înfometați și înghețați abia se țin pe picioare. Nici urmă de Kapo. Vorarbeiter-ul o lasă mai moale. Maistrul el însuși înțelege că nu se poate cere mai mult de la niște zdrențe umane ca noi. Nu are alta de făcut decât să închidă ochii... Pe cât putem, ne facem că muncim. Nu-i ușor ! E chiar penibil. Trebuie să ne frecăm mâinile într-una, să batem tălpile contre frigului. Din când în când trece câte un SS. Vorarbeiter-ul, la pândă, ne face semn. Când ajunge în dreptul nostru, toți suntem în plin efort... Ceva nu-i miroase lui a bine și strigă către maistru :

— Wie geht's ?

Drept răspuns o ridicătură din umeri și a voce descurajată:

— Langsam, langsam. Sehr langsam ! Schauen Sie mal diese Lumpen : Was machen mit³⁰.

Soldatul ridică el din umeri, apoi pleacă. Ce să facă ? Armata-i lungă ! Uneori, după inspirație, insistă cu câteva înjurături, distribue câteva lovituri de pumn la

³⁰ . Incet, încet, foarte încet. Priviți numai aceste zdrențe umane. Ce poți să le ceri ? (NA).

întâmplare, ne amenință cu revolverul și se duce de unde a venit. Cum s-a depărtat, comandoul își reia odihna.

— Aufpassen! Aufpassen! (Fiți atenți) zice maistrul cu o voce aproape părintească.

Către orele 18⁰⁰, toți am abandonat de mult lucrul.

— Feierabend (zi terminată) strigă deodată maistrul.

Reapărut de câteva minute, Kapo-ul ne ia în primire, scoate câteva urlete care-l repun pe Vorarbeiter cu picioarele pe pământ, un șut în stânga, un pumn în dreapta. Disciplina este reinstaurată prin teroare. Un ultim efort pentru curățirea și aranjarea uneltelor.

18⁴⁰ : În coloană câte cinci, comandoul se îndreaptă în pas cadențat spre lagăr. La orele șapte, aranjați pe blocuri, nu pe comandouri, așteptăm în frig și în noroi să fim numărați, operațiune care poate dura două sau trei ore.

Ajungem la bloc între opt și nouă. Un om de ordine ne așteaptă cu bulanul de în mână. Trebuie să ne descălțăm și să ne spălăm bocancii de lemn (Holzschuhe). În trecere îi depunem în Esszimmer, la locul lor. Un alt om de ordine ne distribuie un litru de supă, care nu-i litru decât teoretic. Mâncăm cum putem, în picioare, busculându-ne unii pe alții. Un al treilea om de ordine ne autorizează să pătrundem în Schlafsaal, unde fiecare se lungește pe grămăduța de paie ce a fost adusă peste zi. S-a făcut jeja zece și jumătate. Vreme de optăsprezece ore am stat fără încetare în picioare. Acum suntem zdrobiți, înfomețați, tremurăm de frig.

A doua zi, la orele patru și jumătate, reluăm totul de la capăt. În timpul nopții Rușii ne-au furat bocancii de lemn pe care i-am spălat și aranjat cu atâta grijă de cu seară. Pe lângă tualaeta, distribuirea și înghițirea alimentelor, trebuie ca fiecare să-și procure o altă pereche de bocanci. Nu se știe cum, dar pe locul de apel nu apare nimeni desculț. Ca și ieri, fiecare sosește încheindu-și ultimii nasturi și înghițind ultima gură de pâine. Ne ocupăm locul în cadrul comandoului ce se constituie sub privirile fiecărui Kapo.

Tot așa și în zilele următoare. La sfârșitul săptămânii, fiecare a sfârșit prin a deveni propria sa umbră.

*

* *

Comandoul nostru nu este chiar cel mai rău care există. Altoră le revine această cinste. De exemplu Ellrich-kommando, Transport-Eins și, în general, comandourile de transport, comandoul de la carieră, chiar și cel de la grădina de zarzavat, altele încă...

La cealaltă extremitate a tunelului se construiește lagărul de la Ellrich. În fiecare dimineață, un commando de 1000 de deținuți pleacă din gara Dora pe un tren încărcat cu pietriș. Nu sunt decât cinci kilometri de făcut.. Pentru a începe lucrul la șapte, s-ar putea pleca la cinci și jumătate pe jos. Trenul însă pleacă la patru și jumătate. Intr-un gest de omenie, direcția SS a decis să economisească forțele oamenilor, din moment ce există soluția trenului. Pentru aceasta însă, comandoul Ellrich trebuie să se scoale la orele trei dimineața. Fiecare se spală în viteză, își ia merindele în primire cum poate, astfel încât la orele patru să fie pe platforma de apel. Plecarea la gară se face imediat. În principiu, trenul trece prin gară la patru și jumătate. El are însă totdeauna cel puțin o oră de întârziere. La șase, uneori la șase și jumătate, întreg comandoul de 1000 de oameni ajunge la

Ellrich. Urmează diverse lucrări de terasament, până la orele șase seara. Trenul de întoarcere pleacă din gara Ellrich către Dora la 18³⁰. Teoretic. Întârzierea este la fel de mare ca dimineața. Altă așteptare. Ellrich-kommando ajunge la Dora, în cel mai bun caz, la opt și jumătate. Se întâmplă să ajungă la nouă și chiar la zece. Formalitățile de intrare în bloc, de spălare a bocancilor, de distribuire a supei nu se pot face cât ai bate din palme. Abia la orele unsprezece noaptea, cei o mie de oameni din comandoul Ellrich pot închide ochii. Rămân patru ore de dormit, uneori cinci, rareori mai mult. Nu-i lucru ușor să duci pe umeri sclavia asta zi de zi. Măsura de omenie pe care direcția SS a luat-o în favoarea comandoului Ellrich se dovedește de fapt o tortură suplimentară. Înainte de a fi uciși din cauza muncii, oamenii mor din cauza dificultăților de transport. În plus, la Ellrich-kommando s-au strâns pe cât se pare cei mai brutali Kapo de care se vorbește pe aici. Loviturile plouă cu grămada, munca este controlată la milimetru. Seară după seară, comandoul morții, căci asta îi este faima, își cară cum poate morții până la platforma de appel.

Comandoul Transport-Eins este încartiruit la Dora, ca cei mai mulți dintre noi. Își face programul ca toți ceilalți deținuți. Deținuții acestui comando descarcă vagoanele și cară pe spate tot felul de materiale, de la gară la Tunel, sau de la gară la lagăr. De dimineață până seara pot fi văzuți precum caii la circ, patru câte patru, transportând panouri mari de lemn. Uneori îi vezi doi câte doi transportând traverse de cale ferată, alte ori câte opt sau zece transportând porțiuni întregi de cale ferată gata asamblată. Numai când transportă saci de ciment îi vezi unul câte unul, omul și sacul. Ziua întregă îi vezi de colo colo, curbați sub greutatea care nu se mai termină. În fruntea comandoului se găsește un Kapo polonez, cu “triunghi roșu”. Oamenii din Transport-Eins au astfel privilegiul de a fi înjurați și loviți de un Kapo comunist.

Gartneri-kommando, comandoul de la grădina de zarzavat, se prezintă adesea și el cu oameni în formație de cai de circ. Oamenii acestui comando cară invariabil unul și același material : excremente umane. În fruntea lor se găsește un Kapo “verde”. Nici o diferență față de cel “roșu”. Aceleași metode, aceleași rezultate.

Fiecare lagăr dispune de o carieră de piatră. Nu se poate fără ea, fără Steinbruch. Deținuții extrag piatra din zăcământ, o cară pe vagoane, care apoi sunt trase sau împinse până la concasoarele care o mărunțesc la dimensiunile dorite. Acest comando are ghinionul suplimentar de a lucra pe flancul colinei, unde se găsește punctul cel mai înaintat al carierei. Aici, se pare, unde piatra este smulsă pământului, munca este mai grea decât oriunde. În plus, din cauza înclinației colinei, oamenii sunt tot timpul în echilibru foarte precar. Este suficient un bulan de cauciuc sau chiar o palmă zdravă pentru ca deținutul dezechilibrat și obosit să se prăbușească în prăpastie. Steinbruch-kommando își cară și el, seară de seară, morții pe platforma de appel. Patru deținuți sunt afectați la transportul unui cadavru. Fiecare apucă de o mână sau de un picior. Ein, zwei, drei, vier, ein, zwei, drei, vier strigă din capul coloanei neobositul Kapo care bate ritmul. Ploc, ploc, ploc, ploc, răspunde din coada coloanei craniul cadavrelor ciocnindu-se de pământ. Din când în când, ca urmare a unei simple lovituri de pumn, câte un deținut din acest comando se dezechilibrează și cade fie în concasor, fie în betonieră. Nici una din aceste mașini nu este oprită.

Există însă și comandouri bune, privilegiate, unele chiar de invidiat. Intre ele cele care compun administrația lagărului : Lager-kommando, Holzhof, Bauleitung și Schwunk-kommando.

Foarte invidiat este comandoul care lucrează la Effektenkammer, unde, între altele, se ține contabilitatea hainelor și a diverselor obiecte confiscate la intrarea în lagăr. Aici este nu numai foarte ușor dar și foarte rentabil : poți speria un pantalon, un stilou, o tabachere care apoi poate fi schimbată pe mâncare. Un alt comando invidiat este cel de la spălătorie, Washerei-kommando. Este comandoul care spală lenjeria deținuților, ce se schimbă în principiu la cincisorezece zile. Se lucrează la adăpost și căldură, în plus nu lipsesc ocaziile de a procura ceva de mâncat. Tot atât de invidiat este și Schusterei-kommando, care se ocupă de cismărie, Schneiderei-kommando ce are în sarcină repararea hainelor și a lenjeriei. Despre Küche-kommando nu mai vorbim. Acesta se ocupă de bucătărie ! Nimeni nu va contesta probabil că acesta de pe urmă este cel mai bun comando. El ține bucătăria, el se ocupă de alimentația întregului lagăr. Aici, munca nu este nici odată penibilă. În plus, fiecare mănâncă după foamea lui. Pe lângă rația lor obișnuită, pe care o primesc la bloc înainte de plecarea la muncă, de îndată ce ajung la bucătărie, aceștia mai primesc câte o porție, în mod oficial. Bine înțeles, pe care cum îl apucă foamea ia și mănâncă ce găsește, sau ce și-a rezervat din timp. Furtul de alimente este monopolul acestui comando. Alimentele furate se schimbă pe tutun, pe haine, pe ciorapi, bocanci și multe alte lucruri sau favoruri. Fără pile serioase nimeni nu poate ajunge în Küche-kommando. Toate locurile sunt de altfel rezervate Nemților, Cehilor și Polonezilor.

Mai sunt și alte comandouri interesante, de exemplu Arbeitstatistik, care se ocupă cu statistica și evidența muncii și a brațelor de muncă, sau Revier-kommando, care are în grijă infirmeria, dezinfecțiile și tot ce ține de igienă și sănătate. Membrii acestor comandouri sunt scutiți de apel, de lovituri și de înjurături. La Arbeitstatistik se face o muncă de birou, dar se și mănâncă bine, pentru că de acest comando depinde soarta fiecărui deținut din lagăr. Cine vrea să ajungă într-un bun comando, are neapărat nevoie de pile la Arbeitstatistik. Așa dar, deși aici se lucrează numai cu hârțoage, nimeni nu duce lipsă de nimic. Am cunoscut doi Francezi care au reușit să se introducă la Arbeitstatistik. Toți ceilalți erau Nemți, Cehi și Polonezi, ca și la bucătărie sau infirmerie.

Personalul infirmeriei se compune din medici, infirmieri și oameni de serviciu, ordine și ajutor. Primii pun diagnosticul și fixează tratamentul, ceilalți acordă îngrijirile și supraveghează tratamentul și bolnavii, ultimii mențin curățenia infirmeriei și, la nevoie, chiar și pe cea a bolnavilor. Pe lângă aceștia, fiecare infirmerie adăpostește o serie de scribălăi, în general foști bolnavi care încearcă să o lungească și să se aciuiască pe acolo. La infirmerie se mănâncă bine, nu se lucrează mare lucru, iar de bătut nu-s bătuți decât bolnavii.

Un alt loc bun și calduț se găsește în Lagerkommando, sau comandoul de întreținere generală a lagărului. În mod normal, aici ar trebui afectați oamenii cu sănătatea delicată, incapabili de munci grele. Practic însă se intră pe bază de pile : din partea vreunui Kapo sau Lagerschutz, din partea vreunui amic influent la infirmerie sau la bucătărie. Se poate intra și pe bază de merite proprii, cazul celor ce primesc pachete multe, mari și interesante... Acest comando execută toate corvezile din lagăr : măturatul și curățenia peste tot, inclusiv bucătăria SS, diverse alte lucrări. Tot acest comando are în sarcină și secțiunea de recuperare de vechituri (Altwertung). La început, pe când lagărul era mic și comandoul pe măsura lui, era un loc foarte căutat și nu tocmai inaccesibil. Lagărul însă a luat

ampliare și, în mod corespunzător, a crescut și numărul membrilor comandoului însărcinat cu întreținerea lui. S-a ajuns ca el să cuprindă sute și sute de oameni, toți cu pile. Printre aceștia eventual se recrutează oamenii celorlalte comandouri privilegiate. Un loc în lager-kommando echivalează deci cu p perspectivă către altul și mai bun, poate chiar la bucătărie...

În sfârșit, încă două comandouri sunt printre cele mai căutate și mai invidiate : cel de la Tabakfabrik și cel de la Zukerfabrik. Ambele lucrează la Nordhausen și sunt transportate cu camionul. Seara, la întoarcere, primii au buzunarele pline cu tutun, țigări și țigarete, ceilalți au buzunarele pline cu zahăr, produse care pot fi schimbate pe orice. În final, un alt commando a fost afectat abatorului din Nordhausen. Prin intermediul acestui commando s-a ajuns în curând la o adevărată piață neagră d carne în lagăr.

A face parte dintr-un comando mai bun sau mai rău este o problemă de șansă, care poate fi ajutată prin relații la Arbeitstatistik sau în altă parte. Toți deținuții practică vânătoarea locurilor în comandourile bune, care asigură un trai ușor și garantează supraviețuirea. Această vânătoare este cu adevărat teribilă, fiecare utilizează orice armă posibilă, inclusiv cele mai puțin compatibile cu demnitatea umană.

*

* *

Unele comandouri sunt greu de catalogat într-o categorie sau alta, cazul tuturor comandourilor ce lucrează în Tunel. Este vorba de mai multe comandouri care au un nume comun : Zavatsky, după numele șefului întreprinderii care exploatează Tunelul.

În fruntea comandourilor Zavatsky se găsește un Kapo-general, “marele George”, ce are în subordine o întreagă echipă de Kapo pe specialități. A avea un loc într-unul din comandourile ce lucrează la vreuna din cele zece sau cincisprezece uzine din Tunel înseamnă a avea certitudinea unei munci la adăpost de vânt, de ploaie și de frig, ceea ce nu este neglijabil. În plus, deținuții ce lucrează în Tunel nu participă la apel, ceea ce constituie încă un avantaj. Dezavantajul este că nu mai vezi niciodată lumina zilei, că ești obligat să respiri miasele din galerii și praful care se adună, cu riscul de a muri înainte de eliberare. Lucrările exterioare de terasament continuă pe orice timp, indiferent că plouă, ninge, că bate vântul sau că este o căldură toridă. Pentru cei care lucrează la exterior, mai este și pacostea apelurilor de dimineață și de seară, care nu sunt niciodată suprimate sau scurtate. Respirăm liber în exterior și ne bucurăm de lumina zilei, munca însă nu-i ușoară. S-a întâmplat să lucrăm vreme de două sau de trei săptămâni fără să putem usca zdrențele ce ne serveau de îmbrăcăminte. Sera fiecare agăța care pe unde zdrențele pentru a și le usca până dimineața. Nici vorbă. Dimineața zdrențele erau invariabil jilave. Le îmbrăcam ude cum se găseau și ieșeam în ploaie. Toți eram bolnavi de pneumonie, toți aveam, cum se spunea, candidatura depusă pentru crematoriu. Lucram însă în aer liber, ceea ce era un mare avantaj. Nu ne-am putut niciodată decide dacă-i mai bine să lucrezi în Tunel, sau afară, la terasament.

— Ideal ar fi să lucrăm iarna în Tunel și vara afară, susținea Fernand.

Acest lucru nu era însă posibil. Nici nu e sigur că ar fi fost într-adevăr soluția ideală.

Tunelul era compus din două galerii paralele ce traversau muntele de la un capăt la celălalt, pe o lungime de patru, până la cinci kilometri. La una din extremități se găsea lagărul-mamă, Dora. La cealaltă extremitate se găsea lagărul mai nou, Ellrich. Cele două galerii longitudinale erau legate între ele prin aproximativ cincizeci de galerii transversale, fiecare având cam două sute de metri lungime, opt metri lățime și tot opt metri înălțime. Fiecare galerie transversală adăpostea practic o uzină sau, în orice caz, o hală întregă.

În aprilie 1945, tunelul era terminat și, dacă nu ar fi existat sabotajele, ar fi putut da un maximum de randament. Se estimează că la sfârșitul războiului existau treisprezece, până la cincisprezece kilometri de galerii amenajate, contra a numai șapte sau opt kilometri, câți existau în 1943, când au început lucrările la Dora³¹. Aceste cifre ne arată efortul imens ce a fost impus deținuților. Cele două lagăre, Dora și Ellrich, nu a folosit niciodată mai mult de cincisprezece mii de deținuți la un loc. Aceștia executau toate lucrările exterioare și interioare, inclusiv cele legate de producția unui anumit număr de rachete V₁ și V₂, de motoare și caroserii de avioane, precum și alte arme mai mult sau mai puțin cunoscute. Cine vrea să cunoască prețul plătit pentru realizarea complexului uman și industrial Dora-Ellrich-Nordhausen trebuie să adauge la valoarea materială a lucrărilor realizate cele douăzeci sau douăzeci și cinci de mii de vieți sacrificate între 1943 și 1945³².

De două ori pe zi, la șapte dimineața și la șapte seara, comandourile din Tunel se scoală pe rând, se spală, mănâncă și pleacă la lucru. Ele dispun de mai puțină apă. În consecință, igiena lor lasă de dorit. Puricii și păduchii nu au întârziat să-și facă apariția. La nouă dimineața și respectiv nouă seara, unul din cele două schimburi începe lucrul.

Tunelul comportă însă și un număr de comandouri foarte proaste, cele afectate lucrărilor de forare a galeriilor, de transport de materiale: pietriș, moloz, etc. Deținuții din aceste comandouri aparțin categoriei celei mai oropsite de ocași, ei mor ca muștele. Plămânii lor suferă de praful amoniacal, toți sunt atinși de tuberculoză. Organizarea muncii după sistemul american, pe bandă, este împinsă la extrem. Un comando este specializat în găuritul stâncii cu mașini de găurit. Un

³¹. Socotelile nu prea corespund. Cele două galerii principale aveau împreună zece kilometri, iar cele cincizeci de galerii transversale, fiecare de două sute de metri însumau încă zece kilometri. Nu este exclus ca lungimea totală a galeriilor de la Dora să fi atins sau chiar să fi depășit cifra de douăzeci de kilometri. Efortul uman depus a fost într-adevăr colosal. Dacă comparăm acest efort cu ușurința cu care anumiți veleitari au înfăptuit, la București, actul trădării de la 23 August 1944, avem o imagine despre ce a însemnat "războiul nostru sfânt" și ce a însemnat războiul Nemților. Cât despre unde duc trădările de acest fel, unde duce abandonarea propriului destin istoric și prostituarea tuturor părgiilor statului și ale poporului, nu strică să notăm că, după război, Germania a renăscut din propria cenușă, în vreme ce România a continuat și continuă să-și dea pumni singură. Astăzi, la șaiszeci de ani după război, Românii trăiesc mult mai rău decât părinții și bunicii lor din anul 1941 când a izbucnit războiul nostru. Să nu aibe această stare de lucruri nici o legătură cu faptul că după 23 August 1944 ne dăm singuri pumni în cap? ... Că după ce am fost republică unională sovietică acum am devenit sursa de mercenari ieftini și bordelul Satelor Unite? (NT).

³². Cele douăzeci sau douăzeci și cinci de mii de vieți au fost sacrificate pentru o victorie pe care, din păcate pentru ei și pentru alții, nemții nu au putut-o câștiga.. De murit se murea însă peste tot, nu numai pe fornt și în lagăre. Mureau civilii germani, femei, bătrâni, copii. Desigur, moartea oricui merită atenția și compasiunea noastră. În cursul ultimelor trei luni de război au fost nopți în care au murit peste două sau chiar trei sute de mii de civili: La Berlin, la Hamburg, la Kiel, la Dresda, la Frankfurt... Morții de la Dora nu pot fi înviați. Dacă nu înțelegem însă cum au murit ei, cum se murea atunci în Germania, lucrurile riscă să se repete. Ceea ce trebuie împiedicat. (NT).

altul introduce trotilul și verifică giroscopalele. Alt comando pune contactele electrice și închide capacele din tablă ale găurilor, etc.

Tunelul adăpostește și comandouri neutre, nici rele nici bune, cum sunt cele de strungari, frezori, ajustori, cele care montează faimoasele V_1 și V_2 .

Randamentul general este destul de slab. O muncă ce ar putea fi făcută de doi oameni competenți și de bună credință este făcută de zece incapabili de rea credință. Un aspect penibil al muncii în Tunel constă în aceea că trebuie să ști să te faci că lucrezi, că te afli în treabă, nu că pierzi vremea. Nu toți oamenii au talentul de a-și da aerul că se află în treabă. Munca în Tunel este de așa natură că o mie de ochi te pot privi de oriunde ! Nu-i de loc sigur că munca în Tunel este preferabilă celei de afară. Simplul fapt al comediei aflatului în treabă, al rămânerii ore în șir în picioare și al respirării unui aer viciat este deja extrem de greu. La aceasta se adaugă însă munca propriuzisă care trebuie făcută.

Către jumătatea lui Martie 1944, la cererea lui Zavatsky, care dorea îmbunătățirea randamentului muncii, oamenii au început să fie scoși afară pentru a servi supa care până atunci era ea transportată în Tunel. În plus, către sfârșitul lui aprilie și începutul lui mai 1944, aproape toate blocurile exterioare fuseseră terminate (132 din 170). S-a decis ca nimeni să nu mai doarmă în Tunel. Toate comandourile intrau și ieșeau în ritm de douăsprezece ore în pământ, douăsprezece ore în aer liber. În uzinele din Tunel lucrează o mulțime de civili. În aprilie 1945, numărul lor era de șase, până la șapte mii de oameni : maiștri germani, muncitori veniți prin STO³³, voluntari din toate țările Europei. Sunt grupați tot în comandouri și trăiesc într-un lagăr la doi kilometri de Dora. Ei lucrează zece ore pe zi și câștigă foarte bine, beneficiază de o hrană nu tocmai variată, în schimb sănătoasă și abundentă. Sunt liberi să se deplaseze unde vor, pe o distanță de 30 de kilometri. Pentru deplasări mai mari este nevoie de un permis special. Printre acești muncitori civili se găsesc destul de mulți Francezi. Se țin la distanță de noi și le citim în ochi groaza că într-o zi ne-ar putea împărtăși soarta.

*

* *

31 Martie 1944. Domnește o atmosferă de tensiune. Cei mai mulți Kapo, șefi de bloc și Lagerschutz (polițiști deținuți) lovesc în stânga și în dreapta. Mai mulți deținuți au murit sub lovituri. Motivul : s-au găsit purici și păduchi, nu numai în Tunel dar și afară. Pentru această stare igienică deplorabilă, direcția SS consideră vinovată direcția sau autogospodăria deținuților (Häftlingsführung). Pe deasupra, această zi de 31 martie a fost deosebit de umedă și de friguroasă : ploaie, zăpadă, lapoviță fără încetare, de dimineața până seara. Suntem reuniți pe platforma de apel, înghețați și uzi până la piele. De nu ar dura mult acest apel. Ți-ai găsit. La orele zece eram încă în picioare, în așteptarea comenzii de rupere a rândurilor (Abtreten). În sfârșit, s-a terminat. Vom putea să înghițim supa caldă, să închidem ochii câteva ore. Ajunși la bloc, suntem lăsați mai întâi să ne spălăm bocancii, după care șeful de bloc ne ține un mic discurs. Ne anunță că s-au găsit păduchi și purici. Intregul lagăr trebuie dezinfectat. Se începe chiar acum. Cinci blocuri, printre care al nostru (35) vor trece chiar în această seară pe la deparazitare-dezinfecare (Entlausung). Vom mânca după această operațiune. Ne indică

³³ . *Système du travail obligatoire*, sistem de muncă obligatorie. (NT).

ce avem de făcut și se trece imediat la execuție. Alles da drin ! Intrăm cu toții în camera ce precede dormitorul (în care ne mâncăm supa în picioare, Esszimmer), cu bocancii în mână. Ausziehen ! Dezbrăcarea ! Ne împachetăm hainele cu numărul la vedere și rămânem în costumul lui Adam. Zu fünf ! Câte cincii. Ne uităm speriați unii la alții, nu ne vine a crede. Zu fünf ! De data asta, comanda a fost și mai apăsată. Ne executăm. Oamenii de ordine și menaj ne încadrează. Ei poartă în pături hainele noastre. Ieșim desculți și dezbrăcați în frig și zăpadă, o luăm la fugă către blocul unde se va face dezinfecția. Până acolo sunt cam opt sute de metri. În sfârșit, am ajuns. Deținuții din celelalte patru blocuri programate au ajuns și ei. Ne înghesuim cu toții la intrare, moartea coboară printre noi. Oare cât va dura coșmarul ăsta ? Suntem cam o mie de oameni goi pușcă și înghețați până în măduva oaselor. Ne înghesuim contra unor porți care nu se deschid. Se intră câte patruzeci. Incercăm să forțăm, dar oamenii din serviciul de ordine Entlausung pun pe noi furtunile cu apă rece. Incercăm să facem cale îtoarsă, dar și din spate, poliția deținuților (Lagerschutz) ne amenință cu bulanele de cauciuc armat. De sus plouă cu apă, de jos plouă cu lovituri. Nimic alta de făcut decât decât de a sta pe loc în pielea goală, în frig, în ploaie și lapoviță, noapte, apă cu furtunul, bulanele de cauciuc... Ne strângem unii contra altora, doar doar ne-om încălzi cât de cât... La fiecare zece minute intră 40 de oameni înăuntru, cu care ocazie se produce o busculadă de neimaginat, o luptă pe viață și pe moarte. Fiecare își folosește pumnii, șuturile, coatele, doar doar va intra odată înăuntru, să scape... Către orele două dimineața reușesc să pătrund împreună cu Fernand, de care nu m-am despărțit. Suntem luați în primire de un frizer, urmează soluția de krésyl, apoi dușul. Totul în viteză. La ieșire ni se dă o cămașă și o pereche de chiloți. Ne lansăm în noapte către blocul nostru. Avem senzația de a fi îndeplinit nu știu ce act de eroism. Suntem întâmpinați de oamenii de ordine și menaj care ne dau hainele, sosite înaintea noastră de la dezinfecție. În sfârșit, putem servi supa caldă și închide ochii. Tragicomedia dezinfecției a durat toată noaptea. Jumătate din bloc nu a dormit aproape de loc. Ultimii sosiți de la dezinfecție și-au mâncat supa în contul zilei de ieri, și-au luat alimentele pe ziua de azi, s-au îmbrăcat și au ieșit direct pe platforma de apel. Foarte mulți absenți, căzuți în fața porților blocului de dezinfecție. Unii au fost striviți pur și simplu, alții au murit numai de frig. Alții, în sfârșit, vor muri în orele sau în zilele următoare. Dezinfecția pare să ucidă mai sigur decât puricii și păduchii. Cum se explică această noapte de coșmar ? Direcția SS se limitase să decidă dezinfecția în ritm de cincii blocuri pe zi. Cu privire la modalitățile de aplicare a acestei decizii, lăsase mână absolut liberă direcției autogospodărești a deținuților. Aceasta ar fi putut stabili un orar : la orele 23⁰⁰, blocul 35, la orele 24⁰⁰, blocul 32 și așa mai departe. Oricum, nu ar fi fost ușor, totuși incomparabil mai simplu pentru toți. În plus, s-ar fi evitat nebunia celor câteva ore în plină noapte, în pielea goală, a o mie de oameni care urlau și se înghesuiau unii în alții. În cadrul unui astfel de orar, șefii de bloc ne-ar fi putut trimite pe grupuri de o sută, îmbrăcați, ceea ce ar fi fost destul de penibil după o zi de muncă. Li s-o fo prea simplă o astfel de soluție. Luând cunoștință de cele întâmplate în noaptea de 31 martie, direcția SS a stabilit ea însăși un astfel de program, începând chiar cu ziua de 1 aprilie, pentru celelalte blocuri care urmau să fie dezinfectate. [Bine înțeles, nu a mai murit nimeni !].

*

* *

2 Aprilie 1944. Prima zi de Paști. Direcția SS a decis douăzeci și patru de ore de odihnă, ce nu vor fi întrerupte decât de un apel general, unul adică la care urmau să participe atât comandourile din Tunel cât și cele din aer liber. Timp frumos, soare radios. Zeii sunt cu noi în această primă zi de Paște, ne-am zis. Deșteptarea are loc la orele 6⁰⁰ în loc de 4³⁰. Spălarea și distribuirea alimentelor se efectuează calm, fără grabă. Orele 9⁰⁰: toate comandourile sunt reunite în poziție de drepti pe platforma de apel. Polițiștii deținuți circulă printre rânduri, șefii de bloc sunt la posturile lor. Șeful de lagăr se întreține cordial cu Rapportführerul. Acesta are în mână hârtia la zi stabilită de serviciul de Arbeitstatistik, cu efectivele lagărului pe comandouri. Cam vreo treizeci de soldații SS, cu casca pe cap și revolverele la brâu, sunt masați la intrarea în lagăr. Ei sunt soldații care au îngrijă câte un bloc sau mai multe, așa numiții Blokführer. Totul pare să decurgă normal. La un semnal din fluier, soldații Blokführer SS se dirijează fiecare către blocul pe care trebuie să-l controleze. Fiecare numără și compară rezultatul constatat cu situația efectivelor blocului pe care i-o comunică, după numărătoare, șeful de bloc. Richtig ! Exact ! Unul după celălalt, soldații Blokführer SS comunică raportului general (Rapportführer), care-i așteaptă cu creionul în mână, și care notează rezultatele pe măsură ce îi sunt comunicate. Totul merge de minune, apelul pare să se termine repede, cadrele SS doresc și ele să profite de această duminică frumoasă. Gândul că ne așteaptă o zi de repaus și că ne vom putea întinde la soare ne încălzește inimile. Așteptați : totalul obținut de Rapportführer nu concordă cu cifra primită de la Arbeitstatistik. Pe platforma de apel sunt douăzeci și șapte de oameni mai puțin decât pe hârtie. Unde sunt acești oameni ? Este chemat de urgență Kapo-ul din fruntea serviciului de Arbeitstatistik și rugat să refacă socoteala. Peste o oră, acesta revine cu aceeași cifră. Poate că soldații Blokführer SS ce ne-au numărat s-au înșelat ei. Suntem încă odată numărați, același rezultat. Se fac cercetări în blocuri, în Tunel. Nu se găsește nimic. Zece mii de oameni pe platforma de apel, în poziție de drepti, ca serviciul Arbeitstatistik de autogospodărire a ocașilor să cadă pe aceeași cifră cu cea găsită pe teren de către direcția SS. Comedia se lungește din cale afară. Unii încep să leșine; cei cărora le-a venit rândul să moară, mor și nu se mai scoală, diareicii și cei cu probleme de prostată fac în pantalonii, polițiștii deținuți simt că riscă să piardă situația de sub control și pun bulanele în funcțiune. Soldații SS sunt furioși. Duminica lor s-a dus pe apa sâmbetei. ! Iată-i că ne lasă baltă și se duc să mănânce. După câțva timp se întorc. La un moment dat se vede un alergător. Kapo-ul de la Arbeitstatistik se apropie în goană. A găsit o nouă cifră. Incepem să sperăm. Rapportführer-ul examinează noua cifră și face un nou acces de furie. Lipsesc încă opt oameni. Alergătorul face cale întoarsă. Va trebui să-și rafaie socoteala. Se reîntoarce la orele 16⁰⁰. Mai lipsesc cinci oameni. La orele 20⁰⁰ încă lipsește un om. Suntem pe platforma de apel de unsprezece ore, în principiu în poziție de drepti, flămânzi, palizi, zdrobiți. Direcția SS decide să ne permită să mâncăm. În urma noastră, Totenkomandoul adună cam treizeci de morți. La orele 21⁰⁰ reîncepem apelul, pentru a găsi omul lipsă. La 23⁴⁵, după alte socoteli și numărători, este găsit și acest ultim om. Direcția SS și direcția deținuților s-au pus, în sfârșit, de acord. Pe platforma de apel rămân încă zece

morți. În sfârșit, putem merge să ne culcăm. Prima zi de Paști a trecut ! Care este explicația acestor apeluri interminabile ? Deținuții din cadrul serviciului de Arbeitstatistik sunt niște analfabeți cu mofturi. Au ajuns contabili prin pile, cunoștințe și relații. Sunt incapabili să țină o situație exactă a efectivelor. Lagărul este o lume unde locul fiecăruia este determinat nu de competențele sale ci de cum știe să se învâртеască. Contabilii lucrează ca zidari, dulgherii sunt contabili, fierarii sunt medici, iar medicii strungari, electricieni sau la diribau.

*

* *

La gara din Dora sosește în fiecare zi un vagon cu zece tone de colete din toate țările Europei occidentale, cu excepția Spaniei și a Portugaliei. Cu rare excepții, aceste colete sunt intacte la sosire. Totuși, de aici și până la destinatarul său, coletul este furat pe trei sferturi. Adesea, destinatarul nu primește decât eticheta coletului și lista cu cele conținute, eventual un săpun de ras, o săpunieră sau un pieptene. Un commando de Cehi și de Ruși este însărcinat cu descărcarea vagonului. De la gară, coletele sunt transportate la poșta lagărului unde, după verificarea conținutului lor, sunt luate în primire de contabilii și de oamenii de ordine și menaj din fiecare bloc. În final șeful de bloc remite el însuși pachetul fiecărui destinatar. Mecanismul furtului din colete este cât se poate de simplu. Reputate pentru conținutul lor apetisant, coletele din Franța sunt urmărite în mod special. La locul descărcării, vagoanele sunt desigilate de către Kapo-ul echipei de descărcare, sub ochii unui soldat SS însărcinat cu controlul operațiunii. Fiecare colet trece prin trei perechi de mâini. Din vagon, un Ceh lansează colet după colet către un Rus astfel postat încât, odată prins din zbor, coletul este reexpediat unui al treilea jongleur, tot Ceh sau Rus, care se găsește într-un camion. Aici, pachetele sunt aranjate cu grijă, în vederea transportării în lagăr. Din când în când, Rusul sau Cehul din vagon strigă “ franțuz ”, iar jongleurul din mijloc se face că-l scapă... Coletul cade la pământ și se deschide, conținutul lui se împrăștie, cei trei își umplu buzunarele și se ling pe bot. Dacă cumva ceva îi încântă ochiul, soldatul SS n-are decât să întindă mâna. În felul acesta, complicitatea lui este asigurată. Apoi camionul pleacă la poșta lagărului. Pe parcurs, un anumit număr de colete sunt violate, altele dispar cu totul. Conform regulamentului, coletele sunt controlate minuțios la poșta lagărului. Aici sunt reținute medicamentele, vinul și orice alcool, armele sau obiectele ce se pretează la o astfel de întrebuințare. Acest control este făcut de o echipă de deținuți Germani sau Slavi, sub supravegherea a doi sau trei soldați SS. Cu această ocazie are loc un nou prelevement. Chiar și soldații SS se lasă tentați de o bucată de slănină afumată sau de o ciocolată, numai bună de oferit logodnicei care începe să găsească războiul prea lung. Un pachet de țigări mai rare, o brichetă, un stilou sunt lucruri foarte tentante. Deținuții care controlează și soldații care supraveghează se înțeleg de minune. Între poștă și bloc, contabilii și oamenii de ordine și menaj (Schreiber și Stubendienst) fac un al treilea prelevement. Apoi șeful de bloc face pe al patru-lea și ultimul, după care el însuși predă destinatarului ce mai rămâne. Ceremonia de predare a coletului este de un grotesc rar. Destinatarul este chemat prin intermediul numărului său de deținut în fața șefului de bloc. Pe biroul acestuia, pachetul este deschis și inventariat. Alături de birou, se află un fel de târnă sau coșară de “ solidaritate ”. Fiecare primitor de colet este obligat să contribuie cu

ceva la această solidaritate, destinată oficial Rușilor, Spaniolilor, copiilor și altor năpăstuiți de toate naționalitățile care, dintr-un motiv sau altul, nu primesc nici odată pachete. Solidaritatea în chestiune era pur teoretică. Practic tot ce se strânge în târnă se împărțește între șeful de bloc și nomenclaturiștii din subordinea lui. După fiecare serie mai importantă de colete poștale, toată lumea bună, de la soldații SS până la ultimii nomenclaturiști deținuți, fuma țigări de la Paris și se parfuma cu esențe franțuzești. Aceasta mi-a dat de gândit : furatul din pachete era opera unei bande organizate în care intrau deopotrivă deținuți nomenclaturiști și soldații SS corupți de aceștia. Primul meu colet postal l-am primit în ziua de 4 aprilie 1944. Lipseau din el o mulțime de lucruri: toată lenjeria, ciocolata, o cutie de conserve și altele pe care le-am uitat. Mai rămâneau trei pachete de țigări, o bucată bună de slănină, o cutie de unt și alte câteva lucruri, toate de-ale gurii. Cu două zile înainte schimbasem blocul. Ne aflam acum în Blocul 11, al cărui șef era un Neamț cu ecuson negru. L-am întrebat ce i-ar face plăcere :Nicht, geh mal ! Nimic, spală putina !I-am întins totuși un pachet de țigări, apoi privind jumătatea strânsă în numele “ solidarității ” l-am întrebat din ochi :Brauch nicht ! Geh mal, blöde Kerl ! Nu e cazul. Spală putina bandit idiot !Anticipasem bine. Două zile mai târziu am fost chemat din nou în fața șefului de bloc. De data asta aveam trei colete. Din unul dintre ele nu mai rămăsese decât eticheta și inventarul, celelalte două însă erau aproape intacte. Unul din ele conținea o enormă bucată de slănină. Dein Messer. Pentru cuțit, spusei șefului de bloc, tăind o bună jumătate din bucata de slănină. Apoi dau să plec fără să las ceva pentru “ solidaritate ”. Il văd cum deschide ochii din ce în ce mai mari, totuși continui să mă depărtez. Francezii aveau reputația, foarte justificată, de a nu împărți prea multe din coletele lor. Inainte să ies îi vine ideea și mă întreabă :Dein Nummer ?Scrise numărul, apoi continuă :Höre mal, Kamerad, deine Paketten werden nie mehr gestollen werden, îmi zise. Das sage ich. Geh mal jetst !Incepând cu această zi, coletele mi-au fost predate totdeauna aproape intacte. Șeful de bloc făcuse cunoscut numărul meu tuturor participanților la devalizarea pachetelor, ceea ce însemna că mă luase sub augusta lui protecție. Nu încapе îndoială : fără aceste pachete mi-aș fi lăsat pielea la Dora. Pe lângă suplimentul de hrană față de regimul de lagăr, pachetele îmi procurau moneda de schimb necesară pentru a scăpa de muncile mai grele, pentru procurarea de haine mai potrivite, pentru a găsi o funcție mai ușoară. Aceste pachete mi-au permis să trăiesc opt luni la infirmerie, în care timp alții, tot atât de bolnavi ca și mine, au suportat cât au putut, apoi au murit.Trebuie semnalat încă un aspect în legătură cu pachetele : majoritatea Francezilor, chiar și cei provenind din familii nu tocmai lipsite de mijloace, au primit un pachet jefuit pe trei sferturi, apoi nimic. Abia la eliberare am înțeles misterul. La sosirea în lagăr, fiecare deținut scria familiei sale, precizând că are dreptul să scrie de două ori pe lună. Familia expedia un prim colet apoi, înainte de a trimite altele, aștepta confirmarea de recepție pentru acesta. Confirmarea însă nu ajungea niciodată, căci numai prima scrisoare era lăsată să ajungă la destinație. Celelalte, cel mult una din zece. Deținutul scria de două ori pe lună, dar scrisorile sale nu erau lăsate să ajungă la destinație. In acest fel se întâmpla ca el să moară de foame în lagăr iar familia să-și spună că nu e cazul să trimită un al doilea pachet câtă vreme nu sosește confirmarea pentru primul. Soția mea îmi trimitea regulat câte un pachet pe zi. După eliberare mi-a spus că a făcut acest lucru fără nici o speranță, numai pentru a-și face datoria față de propria ei conștiință. Chiar mammea a rugat-o să se oprească, să nu mai trimită pachete unui mort...

*

* *

La 1 iunie 1944, lagărul este de nerecunoscut. Incepând cu 15 martie, în fiecare săptămână au sosit câte două convoaie de opt sute, o mie și chiar o mie cinci sute de deținuți. Totuși, populația lagărului nu a depășit cu mult cifra de cincisprezece mii de oameni la data de 1 iunie 1944. Lucrul se explică prin faptul că foarte mulți deținuți mureau, aproape tot atâția câți soseau. În fiecare zi luau direcția crematoriului între cincizeci și optzeci de cadavre. Direcția nomenclaturistă a deținuților (Häftlingsführung) cuprindea ea singură o zecime din deținuți, o cifră cam între o mie patru sute și o mie opt sute de oameni. Toți aceștia dețineau funcții care-i păstrau la adăpost de orice risc, își dădeau importanță la tot pasul, o făceau pe atotputernicii, domneau peste noi ca satrapi absoluți, aveau la dispoziție mâncare câtă puteau înghiți, puteau să bea bere până crăpau. Blocul 141 era de acum pe terminate. Urma să adăpostească teatrul, cinematograful și bordelul. Lucrările erau foarte avansate, fetițele pentru bordel erau așteptate din zi în zi. Dispuse în mod echilibrat și agreabil pe colină, blocurile sunt legate între ele prin străzi betonate și gudronate. Blocurile mai înalte sunt prevăzute cu scară de ciment și balustradă de lemn. La intrarea fiecărui bloc există o boltă de plante urcătoare, mici grădini, peluze cu flori. Din loc în loc sunt amenajate mici parcuri în jurul unei fântâne arteziene, a unui obelisc sau a unei statui. Platforma de apel este în întregime pavată, nu poți pierde nici măcar un ac !Lagărul dispune de o piscină centrală cu trambulină, de un teren de sport, de locuri cu umbră după dorință, în această vară 1944. S-ar zice că a devenit o colonie de vacanță. Dacă cineva vizitează lagărul în absența deținuților, va fi convins că aceștia duc o viață cât se poate de agreabilă, plină de poezie, bucolică, demnă de invidiat, ferită de pericolele războiului, foarte grave pe atunci pentru toți locuitorii Germaniei. Direcția SS a autorizat crearea unui comando muzical. În fiecare dimineață și în fiecare seară, o clică de vreo treizeci de trubaduri suflători, susținuți de o tobă enormă și de instrumente cu corzi ne ritmează plecările la muncă și întoarcerile după o zi de sclavie. Peste zi, orchestra simfonică exersează, umple lumea de cele mai extraordinare și mai nefirești acorduri. Duminica după-amiază orchestra susține adevărate concerte în mijlocul indiferenței generale. În acest timp, cei pe care-i țin puterile joacă fotbal sau fac acrobații pe trambulina piscinei. Aparențele sunt altele, realitatea însă este aceeași. Direcția nomenclaturistă și mafiotă a deținuților “ verzi ” sau “ roșii ” a rămas ceea ce a fost. Intre timp, “ roșii ” sunt din ce în ce mai numeroși în cadrul ei, fără alt rezultat pentru masa deținuților decât acela că în loc să fie brutalizați de către deținuții de drept comun sunt brutalizați de deținuți comuniști sau preținși comuniști. Fiecare deținut are un salariu de două până la cinci mărci pe săptămână. Salariul deținutului este încasat de direcția mafiotă autogospodărească, care-l “ distribue ” sâmbăta seara pe platforma de apel din fața serviciului Arbeitstatistik. Plata salariilor are însă loc în astfel de condiții încât acela care se încumetă să-și ridice banii conveniți își depune practic candidatura pentru crematoriu. Foarte puțini sunt temerarii care își asumă acest risc. Rezultatul este că nomenclatura mafiotă își însușește ceea ce se face că împarte. Din când în când se distribue țigarete, câte douăsprezece la fiecare zece zile, contra une sume de 80 de pfeningi. Nu avem bani să le plătim. Șeful de bloc ar trebui totuși să le distribue, în contul celor două până la cinci mărci de salariu săptă-

mânal. Dacă noi ne-am apuca să fumăm o parte din salariu, mafia ar câștiga mai puțin. Pentru a ne refuza țigările, șeful de bloc inventează pretexte de natură igienică și de pază contra incendiilor. Ne lăsăm cu toții păgubași. Ni se distribuie bere, care însă trebuie plătită. Oficial, deținuții sunt autorizați să primească în fiecare lună câte treizeci de mărci. Deși familiile trimit adesea cele treizeci de mărci, totuși ei nu primesc niciodată acești bani. Motivul ? Același ca în cazul salariului de deținut și al țigărilor. Setea de câștig ilicit și inventivitatea tâlhărescă a nomenclurii este de neimaginat. Intr-o zi, de exemplu, nomenclatura “ roșie ” a decis să-și împartă hainele și diversele obiecte ce ne-au fost confiscate cu ocazia sosirii la Buchenwald. A făcut-o fără prea multe fașoane și nimeni nu i-a reproșat nimic. Cum s-a ajuns aici ? Nu s-ar fi ajuns la așa ceva dacă acele mii și mii de deținuți care au pierit în crematoriu ar mai fi în viață ! Mulți dintre aceștia au ajuns la crematoriu în mod natural, ca urmare a vieții și a muncii grele de aici. Alții însă au ajuns la crematoriu din motive ca sabotajul, de exemplu. Drumul era scurt : comandoul disciplinar (Strafkommando), Bunker-ul, spânzurătoarea... Din martie 1944 până în aprilie 1945 nu a fost săptămână fără trei sau patru spânzurați pentru sabotaj. La sfârșitul sfârșitului erau spânzurați câte zece sau douăzeci, unii sub ochii altora. Execuția avea loc pe platforma de apel, în prezența întregului lagăr. Spânzurătoarea era pregătită, condamnații soseau [pe picioarele lor]³⁴. Fiecare avea un căuș de lemn în gură și mâinile legate la spate. Urcau singuri pe un taburet, li se puneă ștreangul la gât. Un deținut polițist oficia pe post de călău. Un simplu șut în taburet și acesta zbura de sub picioarele victimei, care nu murea imediat. Unora le trebuiau patru, cinci și chiar șase minute spre a muri de-a binelea. Un soldat SS, uneori doi, supravegheau fără să intervină, lucru normal și regulamentar. Execuția condamnaților intra în atribuțiile autogospodăriei nomenclaturiste³⁵ și mafiote care, precum se vede, merita toată încrederea direcției SS. Odată încheiată execuția, întregul lagăr defila prin fața cadavrelor agățate în frânghii. În ziua de 28 februarie 1945 au fost spânzurați treizeci de deținuți. Trei serii de câte zece, căci nu erau decât zece spânzurători. În vreme ce primii zece aveau deja ștreangul la gât, următorii zece așteptau alături în poziție de drepti. Ultimii zece erau la cinci pași mai încolo, tot în poziție de drepti. Nouă zile mai târziu, pe 8 martie 1945, au fost spânzurați nouăsprezece deținuți. De această dată, execuția avu loc în Tunel, astfel că au asistat la ea numai comandourile care lucrau în interiorul tunelului. Cei nouăsprezece condamnați au fost puși în linie, în fața Halei numărul 32. Un mare scripete, de care atârnav nouăsprezece corzi, s-a coborât încet deasupra capetelor condamnaților. Deținutul polițai-nomenclurist și călău a trecut câte un ștreang de gâtul fiecăruia. Apoi scripetele a început să se ridice încet, în mijlocul unei liniști de mormânt. Ochii

³⁴ . Nu toți condamnații la moarte au avut forța necesară pentru a sosi la locul execuției pe propriile lor picioare : Pierre Laval, fost prim ministru francez în mai multe rânduri, înainte și în timpul războiului, a fost împușcat pe jumătate mort. Se otrăvise cu cianură de potasiu, pe cale bucală (fără rezultat instantaneu). Hermann Göring, omul de stat numărul doi sau trei în cadrul ierarhiei germane din timpul războiului a fost spânzurat mort. Se otrăvise deja în celulă cu cianură de potasiu luată în mod corect. Nu se cunosc cazuri în care justiția concentraționară germană să fi procedat la execuția de morți sau de muribunzi. Acesta este unul din privilegiile greu de egalat ale civilizatorilor, ale justiției aliaților victorioși. Sperăm ca Asociația Foștilor Deținuți Politici să-și spună cuvântul cât mai curând despre cum își executau victimele lor călăii sovietici sau cei ai Securității “românești”. (NA).

³⁵ . Execuția se petrecea ca la Ierusalim, pe vremea Mântuitorului. Condamnarea era pronunțată de Marii Preoți ai poporului ales, iar soldații Romei oficiau pe post de călăi. În lagărele de concentrare germane, rolul marilor preoți era jucat de direcția SS. În locul călăilor Romei oficiau călăii direcției de autogospodărie a deținuților. (NT).

spânzuraților se umflau să sară din orbite, picioarele lor căutau în zadar să păstreze contactul cu pământul. În duminica Floriilor care a urmat, au fost spânzurați cincizeci și șapte de deținuți. Era cu opt zile înainte de eliberare. Se auzeau deja tunurile aliate. Rezultatul războiului nu mai era un secret pentru nimeni. Direcția SS descoperea singură un anumit număr de sabotaje, iar nomenclatura mafiotă îi semnala fără milă și mai multe încă. De altfel, de la jumătatea anului 1944 și până la sfârșit, nimeni nu mai putea trăi la Dora fără să saboteze. Mafia nomenclaturistă a rămas odioasă până la capăt. În chiar ziua eliberării, în momentul când fiecare era condus către un anumit transport, funcție de direcția în care pleca, aceiași șefi de bloc, aceiași Kapo, aceiași oameni de ordine (Stubendienst) ne comandau, “verzi” și “roșii” deopotrivă. Bine înțeles, rămăseseră numai nomenclaturiștii germani, căci aceștia nu aveau unde pleca. Americanii, cum am mai spus, schimbaseră anumite “virgule”, nu mai mult. În ce consta schimbarea? Vechii nomenclaturiști primiseră de la Americani banderole cu stelute. În plus fuseseră înarmați. Greu de spus cu câtă gelozie erau priviți nomenclaturiștii germani “băfțiți” de către foștii lor colegi de privilegii mafioate, Polonezi, Ruși sau Cehi, ale căror oferte de serviciu fuseseră refuzate de către Americani. Care a fost prețul în vieți omenești al acestei imense antreprize umane de la Dora-Ellrich-Nordhausen? Așa cum am mai spus, la 1 iunie 1944, populația lagărului era formată aproape exclusiv din deținuți sosiți începând cu luna martie a aceluiași an, cum a fost cazul cu transportul din care am făcut eu însumi parte. La sfârșitul sfârșitului se puteau încă întâlni șapte deținuți ale căror numere matricole erau cuprinse între 13 000 și 15 000. Aceștia sosiseră, în cadrul unui transport de opt sute de oameni, la data de 28 iulie 1943. La 15 octombrie 1943, sosește la Dora un transport de 1500 de deținuți. Numai doisprezece dintre aceștia puteau fi găsiți la sfârșit între numerele matricole 20 000 și 21 000. Din cei 800 sosiți în decembrie-ianuarie [1944-1945], mai rămâneau la sfârșit, între numerele matricole 30 000 și 31 000, cam cizeci de oameni. Dintr-un transport de 1200 de oameni sosiți în februarie-martie [1945], considerați între numerele matricole de la 38 000 la 44 000, mai trăiau trei sau patru sute de oameni. Numerele matricole cuprinse între 45 000 și 50 000, sosite în cursul lunii mai [1944, greu de crezut; 1945, imposibil]³⁶ erau aproape complete; nu însă pentru multă vreme...

³⁶ . Intregul ultim alineat este confuz în originalul francez. (NT).

CAPITOLUL IV

O OAZĂ DE FERICIRE : ANTICAMERA MORFII

La 28 iulie 1943, când primul convoi de deținuți a sosit pe câmpul de sfeclă de zahăr, de la intrarea în Tunel, nu se punea încă problema infirmeriei. Cei opt sute de deținuți trimiși de la Buchenwald fuseseră selecționați printre cei mai în putere și mai sănătoși. Nu era prevăzut ca vreunul dintre aceștia să se îmbolnăvească imediat. Dacă totuși o astfel de eventualitate s-ar fi produs, cadrele SS aveau ordin să nu ia în considerație decât cazurile grave, să le semnaleze în scris, și să aștepte decizia de sus. Bine înțeles, cadrele SS nu au observat nici o boală gravă. Cei care au fost cândva militari vor înțelege aceasta fără greutate. Anul 1943 a fost ploios. Ploua și tot ploua fără oprire. Pneumonia și pleurezia și-au făcut apariția destul de repede, lucru lesne de înțeles. Oamenii lucrau uzi cât era ziua de lungă. Noaptea se culcau tot pe ud : fie în refugiile găsite sau practicate în rocă, fie printre materiale. În opt zile, aproape întreg convoiul a fost cuprins de ceea ce cadrele SS au considerat o mică febră. Aceasta s-a complicat ulterior cu diverse alte manifestări. Nimeni nu avea timp pentru astfel de nimicuri ! Regulamentul prevedea că boala nu începe decât de la 39,5° în sus, în care caz se putea beneficia de o scutire de muncă (Schonung). Câtă vreme termometrul nu ajungea la această temperatură, oamenii erau obligați să lucreze. Odată atinsă temperatura respectivă, moartea nu mai era departe. A urmat o dezinterie, poate numai o diaree rebelă, incorigibilă. Oamenii traversau diverse tulburări digestive, care conduceau rapid la o intoleranță alimentară totală. Supa de napi fierți la etuvă și făina deglutenizată de proastă calitate erau printre cauze. Munca excesivă, frigul și odihna precară completau de minune tabloul. Odată diareea declarată, nu se dispunea de nici un remediu. Trebuia ca bolnavul să aștepte vindecarea fără să mănânce. Boala putea să dureze opt, zece sau cincisprezece zile, după starea de rezistență a bolnavului, care slăbea până la a nu se mai putea ține pe picioare. Ajuns aici, bolnavul făcea pe el, se murdărea, se infecta, nu era nimeni să-l ajute să se spele. Moartea survenea în urma unei crize febrile. Diareea sau dezinteria era o boală pe care tinerii SS în chestiune au luat-o în seamă mai ușor decât pe pleurezie sau pneumonie. Era vizibilă, deci ușor de diagnosticat și, aparent cel puțin, mai ușor de tratat cu ceea ce era la îndemână. Cu toată lipsa lor de experiență, tinerii SS au ordonat³⁷ construcția unui refugiu unde diareicii erau admiși fără condiții de temperatură, bine înțeles în limita locurilor disponibile. La început, acest refugiu avea numai treizeci de locuri. La porțile lui s-au prezentat

³⁷ . Dificil de crezut că tinerii SS au ordonat cu de la ei putere construcția acestui prim refugiu care, va deveni rapid nu o infirmerie oarecare ci un adevărat spital modern, instalat în șapte blocuri, cu medici și servicii specializate. Că în fruntea spitalului-infirmerie se găsea un **Kapo** fără pregătire medicală, chiar o brută de om, asta este o altă problemă. Șeful suprem al infirmeriei-spital, un **Kapo**, era numit nu de administrația SS ci de **Häftlingsführung**, adică de propria administrație autogospodărească a deținuților. Faptul că toate lagărele germane au dispus de adevărate spitale moderne, nu de simple infirmerii, cum putem întâlni prin regimentele noastre de azi, nu poate fi întâmplător. Domnul Elie Wiesel, deținut la Auschwitz, risca să-și piardă un picior, poate chiar viața. A fost operat de un medic SS și este încă, după cum se știe, în plină formă. În ce privește administrația SS, infirmeriile trebuiau să fie adevărate instituții de îngrijire a sănătății. Dacă lucrurile se petreceau altfel, dacă aveau loc adevărate orori și chiar crime premeditate, așa cum vom vedea, acesta se datorau exclusiv nomenclaturii corupte ridicată dintre deținuți. (NT).

însă foarte curând cincizeci, o sută și chiar mai mulți bolnavi. Numărul lor creștea din ce în ce, pe măsură ce noi și noi convoaie veneau de la Buchenwald și că lagărul Dora lua amploare. În general, diareicii se prezentau în tultimul stadiu al bolii, atunci când nimic nu mai era posibil. Erau îngrămădiți unul lângă altul, direct pe pământ, făceau pe ei, rămâneau nespălați. Urma infecția, temperatura, moartea. Față de această situație, direcția SS a cerut direcției autogospodărești a deținuților, care abia luase ființă, să numească un infirmier (Pfleger) care să-i mai strunească pe bolnavi și să-i ajute să rămână curați. Primul infirmier a fost un “verde”, tâmplar de meserie, condamnat pentru crimă. Nu se putea alege mai proastă. Zi de zi, de dimineață până seara, era coadă neîntreruptă la poarta refugiului, care deja devenise o infirmerie. Singurul tratament pe care infirmierul îl știa aplica era cel cu bulanul de cauciuc armat. Din când în când un cadavru era scos, un alt bolnav îi ocupa locul rămas liber. Numărul diareicilor era în continuă creștere. Pe de altă parte, direcția SS și-a dat repede seama de incompetența totală a infirmierului. S-a decis numirea unei a doua persoane în organigrama infirmeriei. Direcția SS a impus și a insistat ca această persoană să fie un medic. Direcția autogospodărească a deținuților nu a avut încotro, a trebuit să se supună. Medicul a fost găsit printre deținuți. S-a nimerit un olandez. Tâmplarul criminal a devenit Kapo, iar medicul olandez lucra sub ordinele lui ! Treptat infirmeria se umanizează, medicul olandez dă dovadă de tact, de pricepere și de dăruire în muncă. În curând va reuși să salveze un diareic de la moarte, căruia îi disimulează o vreme vindecarea, pentru a-l opri pe lângă el ca infirmier. Se pare că epidemia dezinterico-diareică din vara lui 1943 a fost vindecată în exclusivitate cu ajutorul cărbunelui de lemn. Direcția SS s-a declarat satisfăcută, infirmeria se putea ocupa de acum și de alte boli. Medicul olandez a trebuit să insiste mult pe lângă deținutul criminal Kapo pentru ca acesta să aprobe ca locurile eliberate de diareici să fie ocupate de bolnavii de pneumonie și pleurezie, cu o temperatură de 38° și nu de 39,5°. Discuțiile cu energicul Kapo nu s-ar fi putut termina cu victoria medicului olandez dacă acesta nu ar fi beneficiat de sprijinul uni medic SS. Cu această ocazie s-a decis construcția unui bloc-infirmerie. Refugiul inițial devenise total neîncăpător. O altă boală gravă, inerentă vieții de lagăr a fost nefrita. Printre cauzele acesteia se număra subalimentația și diversele carențe alimentare, staționarea excesivă în picioare, complicațiile pneumoniilor și pleureziilor, sarea gemă, singura disponibilă în Germania și de care bucătarii făceau un usaj excesiv. Sarea gemă, de pământ, este nocivă din cauza lipsei de iod și a caracterului ei fosil, mineral. Sarea de mare este vivifiantă, prin contactul prelungit cu apa de mare, aerul atmosferic și lumina solară. Din cauza nefritei, numeroși deținuți prezentau edemuri, toată populația lagărului avea picioarele umflate. O să treacă, e din cauza sării, auzeai la tot pasul. Toată lumea spunea asta și nu se lua nici o măsură. Când era vorba de un edem fără gravitate, se întâmpla într-adevăr să treacă. Când edemul era consecința unei nefrite, mai devreme sau mai târziu bolnavul sfârșea de uremie. Medicul olandez a obținut ca bolnavii de nefrită să fie spitalizați, în care scop s-a decis construirea încă a unui bloc pentru infirmerie. Apoi a venit rândul tuberculoșilor și așa mai departe. La 1 iunie 1944, infirmeria cuprindea șapte blocuri (16, 17, 38, 39, 126, 127, 128), toate situate pe vârful colinei. Numărul total de paturi disponibile era de 1500, practic zece la sută din populația totală a lagărului. Fiecare bloc al infirmeriei este împărțit în mai multe saloane, lucru ce permite gruparea bolnavilor pe criterii de contagiozitate sau de altă

natură. Blocul 16 este în întregime rezervat administrației. Olandezul a fost avansat medic-șef³⁸. Lagărul își urma evoluția lui normală, trecuse din faza de Straflager în aceea de Arbeitslager. Față de această evoluție, direcția SS a luat inițiativa schimbării decanului “verde” al lagărului cu unul “roșu”. Schimbarea avea să dea peste cap toată direcția nomenclaturistă “verde”, o alta “roșie” fiind pe cale de constituire. Pentru o vreme, șeful infirmeriei a rămas același Kapo-tâmplar de la începuturile refugiului. Nu era ușor să-l dai la o parte : avea vechime în câmpul muncii! Nomenclatura “roșie” a știut însă cum să procedeze. Totul s-a aranjat de azi pe mâine. Vechiul Kapo a fost surprins pe când fura din hrana bolnavilor. Drept pedeapsă a fost trimis la Ellrich și înlocuit cu tânărul comunist Pröll.

*

* *

Pröll este un German de 27-28 de ani. În 1934 se pregătea să studieze medicina. Fiu de comunist, comunist el însuși, a fost arestat pe când era încă un copil. În cei zece ani care au trecut, a făcut cunoștință cu multe lagăre. Mai întâi, a fost internat la Dachau. Tânăr și în plină putere a putut supraviețui rigorilor începutului de lagăr. De altfel, atât direcția SS cât și deținuții manifestau tendința, normală, de a nu expune copii în mod excesiv. Grație acestei duble împrejurări, Pröll a reușit să se infiltreze la infirmerie unde a rămas câțiva ani buni, apoi a fost trimis la Mauthausen, pe același post. Nomenclatura “verde” de la Mauthausen l-a expedit însă cât a putut de repede la Auschwitz, de unde tânărul Pröll avea să ajungă la Natzweiler, unde a făcut cel mai lung sejur. Aici a fost o vreme Kapo al comandoului de întreținere a lagărului, apoi ajutorul decanului de lagăr. Deținuții care l-au cunoscut în această perioadă sunt unanimi în a declara că rar le-a fost dat să vadă o brută mai împlinită ! Schimbarea culorii nomenclurii de la Natzweiler l-a făcut să ajungă la Buchenwald, de unde a fost trimis la Dora ca om de încredere al comuniștilor și Kapo la infirmerie. La Dora, Pröll s-a comportat ca toți ceilalți Kapo, nici mai bine, nici mai rău. Intelligent, s-a priceput să organize infirmeria ieșită din apostolatul olandezului care, fără să-l iubească, îl aprecia ca pe un administrator competent. Bine înțeles, Pröll nu-și reglează conduita după jurământul lui Hippocrate. Este brutal. În cadrul armatei de infirmieri de care dispune de acum infirmeria, Pröll se conduce după criteriile politice, neglijând pe cele profesionale. Fierarul Heinz, un comunist care se infiltrase la infirmerie pe post de infirmier-șef, deja pe vremea tâmplarului “verde”, se va bucura de toată încrederea sa, împotriva opiniei tuturor medicilor. Când a fost vorba ca un student în medicină, ale cărui opinii nu erau suficiente de “roșii”, să devină infirmier, Pröll a preferat rând pe rând tot felul de turnători : ba un ceh, ba un polonez, ba un rus... Admiră pe Ruși și îi compătimentește pe Cehi, pe care îi consideră abandonați de Englezi și de Francezi, de unde disprețul pentru aceștia de pe urmă. Toată lumea este însă de acord : Pröll este un excellent organizator. În mai puțin de o lună, infirmeria a fost concepută pe principiul marilor spitale. Blocul 16 adăpostește administrația, serviciul de spitalizare și serviciul de urgențe. În blocurile 17 și 39 sunt instalate serviciile de medicină generală,

³⁸ . Medicul șef nu era “șef” decât pe plan medical. Din punct de vedere administrativ el era subordonat deținutului care îndeplinea funcția de **Kapo**. (NT).

urologie și neurologie. Blocul 38 este rezervat în întregime serviciului de chirurgie. Blocul 126 adăpostește serviciile de pneumonie și pleurezie, iar blocurile 127 și 128 sunt consacrate în întregime tuberculozei. Fiecare bloc dispune de medicul său responsabil, asistat de un infirmier-șef (Oberpfleger). Fiecărui salon îi este afectat un infirmier pentru realizarea tratamentului ordonat de medic și un om de serviciu, ordine și menaj (Kalifaktor), pentru curățenie, inclusiv cea a bolnavilor. Aceștia sunt instalați în paturi supraetajate (2 nivele), cu saltele din talaș, cearceafuri și pături. Trei regimuri alimentare sunt posibile, la indicația medicului :Hauskost : hrană asemănătoare celei din lagăr, rezervată bolnavilor fără probleme de natură digestivă.Schleimkost : supă ușoară de griș, fără pâine, fără margarină, fără cârnați, pentru bolnavii cu regim alimentar sever (diaree, dezinterie, enterocolită).Diätkost : două supe ușoare pe zi, dintre care una îndulcită, pâine albă, margarină, dulceață, pentru bolnavii ce au nevoie de un regim fortifiant. Nu se poate spune că infirmeria excelează prin calitatea tratamentului. Vinovatul principal este direcția SS, care manifestă multă zgârcenie în materie de medicamente. Din acestea, deja insuficiente, Pröll deturneză cea mai mare parte în folosul direcției nomenclaturiste a deținuților mafioți. La bolnavi nu ajung decât medicamentele de care mafia nomenclaturistă nu are nevoie. Bolnavii apreciază totuși faptul de a putea dormi mai mult, de a putea face o siestă, de a beneficia de rații alimentare mai abundente dacă nu mai bune decât cele obișnuite. Pröll limitează exercițiul funcției sale de Kapo la o vizită pe zi în diversele localuri ale infirmeriei. Cu această ocazie se constată o serie întregă de încălcări ale regulamentului. Sancțiunile sunt administrate direct și pe loc : urlete și lovituri generos distribuite și foarte temute de bolnavi. În ansamblul ei, viața la infirmerie ar putea fi mult mai agreabilă dacă infirmerii (Pfleger) și oamenii de serviciu și menaj (Kalifaktor), de frica șefului lor, Kapo Pröll, nu s-ar strădui cu tot dinadinsul să o facă dificilă și chiar intolerabilă.

*

* *

În fiecare seară, după apel, se face o coadă enormă la Infirmerie, Blocul 16. După cum am mai spus, în afara administrației, acest bloc cuprinde urgențele (Aussere-Ambulanz) și serviciul de spitalizare sau internări (Innere-Ambilanz). Serviciul de urgențe tratează orice bolnav sau accidentat care se prezintă, și care nu îndeplinește condițiile pentru a fi spitalizat. Cel de spitalizări sau internări decide cine și în ce condiții poate fi admis la infirmerie. Eventual prescrie concedii medicale pentru cei care ar trebui admiși, dar care din lipsă de locuri rămân pe afară. În mod normal, exceptând nomenclatura, care totalizează cam 10% din numărul deținuților, toată populația lagărului ar trebui spitalizată. Nu încapе îndoială : într-o lume normală, cei 90% din deținuți, care nu aparțin autogospodăriei mafioate, ar fi internați și tratați, în cel mai bun caz pentru slăbiciune generală extremă. În lagăr însă lucrurile se petrec altfel decât în lumea normală. Pentru slăbiciune generală, oricât ar fi ea de extremă, nimeni nu este internat în infirmerie. Nu sunt admiși decât cei care pe lângă slăbiciunea generală extremă mai primesc un diagnostic — și încă sub o serie de condiții pe care le vom vedea imediat, și care sunt decisive. Nici nu s-ar putea altfel în condițiile în care fiecare deținut, sau în orice caz nouă din zece, este un client potențial pentru infirmerie. Din aceste motive a fost stabilită o regulă : în afara cazurilor extrem de

grave, nici un deținut nu se poate prezenta la infirmerie mai des de odată la patru zile. Multe ar fi de spus cu privire la starea sănătății lagărului. Toți sau aproape toți deținuții suferă de furunculoze, consecință se pare a lipsei de carne și mai ales a crudităților din alimentație. Tot atât de răspândite sunt edemele și nefritele. Urmează diversele răni și plăgi la mâini și la picioare. Bocancii de lemn (Holzschuhe) sfârșesc prin a produce răni, iar mâinile trebuiesc folosite la executarea atâtor lucrări și operații neașteptate că nu-i de mirare numărul mare de răniți din lagăr. Bine înțeles, mulți sunt cei ce-și taie unul sau două degete, ce-și fracturează mâinile sau picioarele. Aceștia constituie clientela de toate zilele a serviciului de Urgențe (Aussere-Ambulanz) care, începând cu data de 1 iunie 1944 a intrat pe mâna lui Johnny, negrul american. Deja la Buchenwald, acesta făcea mare caz de competențele sale medicale și reușise să-și facă un excellent cazier politic³⁹. În ciuda aranjamentelor în care era un adevărat prestidigitator, Johnny a sfârșit prin a călca în străchini. Ne-a fost trimis aici, la Dora. Bine înțeles, ca medic ! Cineva a strecurat însă o notă în dosarul lui, în care se spunea că ar fi mai prudent să-l folosim doar ca infirmier. Comunist, democrat, antifascist și antirasist convins, Pröll l-a găsit foarte indicat pentru a fi numit în fruntea serviciului de urgențe. Johnny are sub comanda sa o întreagă companie de infirmieri germani, polonezi, cehi și ruși care habar n-au de meseria pe care o practică aici. Fac și desfac pansamente pe bieții deținuți, cum dă Dumnezeu. Furuncule, răni, migrene, fracturi, pentru toate au un leac universal : pomadă. Când te prezinți în fața lor, fiecare infirmier are pomezi de toate culorile în jurul lui. Pentru aceeași rană sau fractură ori durere de cap, astăzi îți dau pomadă roșie, mâine neagră sau galbenă, fără ca cineva să poată spune pe ce bază se face această alegere de culori. Din fericire, indiferent de culoarea lor, toate pomezile sunt antiseptice. În fața serviciului Innere-Ambulanz se prezintă oameni care speră să fie spitalizați. În fiecare seară, serviciul este asaltat de cinci sau șase sute de oameni, la fel de bolnavi și la fel de îndreptățiți să fie internați. Rar se întâmplă să fie mai mult de zece sau cincisprezece paturi disponibile. Care discipol al lui Hippocrate s-ar pune în situația medicului care trebuie să aleagă numai zece sau cincisprezece bolnavi...? Ceilalți sunt retrimiși în blocurile lor, cu sau fără concediu medical (Schonung). Vor veni din nou a doua zi și tot așa până când norocul le va surâde... Nimeni nu-i numără pe cei care dau ortul popii înainte de a putea fi admiși la infirmerie. Oricât ar părea de bizar, unii deținuți se feresc de infirmerie ca dracul de tămâie. Alții inventează fel și fel de pretexte pentru a evita sala de dușuri, de frică să nu se trezească, în loc de apă, cu un gaz mortal⁴⁰. Într-o zi, cu ocazia vizitei săptămânale a blocului, s-au găsit purici pe deținuți ce refuzau să se spele de frica gazării⁴¹. În astfel de cazuri se practica o dezinfectie

³⁹ . Am aflat că Johnny a fost destul de priceput pentru a intra pe sub pielea lui Katzenellenbogen, deținut ce se pretindea de origine americană și care, ca medic șef la Buchenwald a comis astfel de fapte că la eliberare a fost considerat printre criminalii de război. (NA).

⁴⁰ . Camerele de gazare care, după Madame Simone de Beauvoir, erau ba afirmate ba negate de anumiți soldați și ofițeri SS, nu au existat la Dora, după cum nu au existat nici la Buchenwald. Încă o remarcă : Dintre cei care descriu cu lux de amănunte ororile legate de acest supliciu, nici unul nu a văzut cu ochii lui așa ceva. Pe de altă parte, este bine să știm : execuția prin gazare este perfect legitimă în Statele Unite ale Americii. (NA).

⁴¹ . Cum se explică această teamă a unor deținuți ? De unde ideea că gazele toxice vin prin conductele de apă și prin sита dușurilor ? Cititorul de bună credință își va spune : unde nu este foc, nu iese fum. Așa este. Fum fără foc nu se poate ! Într-o lume de bună credință ! Dar într-o lume unde nu putem fi siguri pe nimic, unde nu putem crede pe nimeni pe cuvânt ? Într-o astfel de lume verificăm totul. De două , de nouă , de zece ori, de câte ori trebuie ! Ce fel de conduite trebuiau utilizate pentru a permite circulația repetitivă a acidului cianhidric (HCN) ? De ce tocmai acidul

radicală, care omora nu numai puricii ci și gazda lor. Cei care evitau infirmeria, aveau ideea lor fixă : le era frică să nu servească drept cobai și să se trezească cu vreo injecție mortală. Nu s-ar fi dus la infirmerie pentru nimic în lume. Rezistau cât puteau, duceau boala pe picioare, până când într-o zi comandoul lor depunea cadavrul fiecăruia pe platforma de apel. La Dora nu a existat un bloc de cobai și nu s-a practicat injecția mortală. Din câte mi-am putut da seama, așa ceva nu a existat nici în alte lagăre. Injecția mortală se practica uneori, dar nu contra deținuților de rând și nu de către direcția SS. Ea constituia un mijloc discret, comod și “ curat ” de a elimina un concurent în cadrul mafiei “ verzilor ” și “ roșilor ” din toate lagărele⁴².

*

* *

Printr-un fericit concurs de împrejurări, am reușit să mă spitalizez, să fiu admis în Infirmeria lagărului Dora. Minunea s-a petrecut în ziua de 8 aprilie 1944. De mai bine de două săptămâni duceam pe picioare o febră rebelă. Abdomenul, pieptul, mâinile, picioarele, întregul corp îmi era umflat. Edem generalizat. Umflarea începuse de la glezne. Ich auch, blöde Hund ! Și eu sunt la fel, idiotule, declarase Kapo-ul meu. A trebuit să continui încărcarea vagoanelor pentru Strassenbauer-ul 52 până când, într-o dimineață, m-am prezentat pe platforma de apel cu pantalonii în mână. Picioarele mi se umflaseră în așa hal că pantalonii nu mă mai încăpeau.

— Idiotule, ești și mizerabil pe deasupra, mă apostrofă același Kapo. La infirmerie.

Ca să-i înțeleg bine ordinul, mi-a administrat și câțiva pumni. Eram în 2 aprilie. Coadă la infirmerie. Sute de oameni. După o oră, trec prin fața medicului:

— Nu ai decât 37,8°. Nu te pot interna. Iți dau trei zile de concediu medical. Stai întins în pat, cu picioarele în sus. S-ar putea să-ți treacă. Dacă nu, vino din nou. Vorba vine, concediu medical ! Oamenii de ordine și menaj din bloc (Stubendienst) m-au folosit la șmotrul cotidian, care era treaba lor. La expirarea celor trei zile de concediu, m-am prezentat din nou la infirmerie. Intre timp, starea mi se agravase. Bine înțeles, ar trebui să te internez, îmi spuse medicul. Nu am decât trei paturi libere, iar voi sunteți trei sute de candidați, unii chiar în stare mai gravă... Încă trei zile de concediu. Ne vom revedea... Începusem să mă gândesc la crematoriu. M-am reîntors resemnat la bloc, unde mă aștepta primul meu colet. Grație acestuia am putut câștiga bunăvoința oamenilor de ordine și menaj, care m-au permis să rămân în pat vreme de trei zile. Pe 8 aprilie, când mi-a venit rândul să merg din nou la infirmerie, un pachet de țigări m-a plasat printre cei trei sau patru aleși ai zilei. Culmea este că nici nu mi s-a părut anormal proce-

cianhidric ? Pentru că așa pretind exterminaționiștii. Cine sunt exterminaționiștii ? Adversarii Bunei Vestiri. Adversarii celor ce anunță lumii Vestea cea Bună : Bucurați-vă oameni buni ! Camerele de gazare nu au existat. Ele nu au existat și nu există încă decât penitenciarele Americii. Revenind la conducte, ele s-ar fi găsit, dacă ar fi existat. S-au găsit conducte normale, nu altceva ! Fără urme de acid cianhidric. Pe baza vorbei din bătrâni, că fără foc nu iese fum, putem face însă și alte ipoteze. De exemplu : cine avea interesul și posibilitatea să lanseze din timp astfel de zvonuri ? Nu cumva se pregătea povestea holocaustică încă din timpul războiului ? Cel ce caută răspunsul la aceste întrebări riscă să găsească probe materiale. Undeva sus, se pregăteau spiritele pentru epoca de după război... (NT).

⁴² . Un astfel de caz va fi expus pe larg în partea a doua a volumului de față. (NT).

deul !Inainte de a mă instala în patul care mi-a fost atribuit, mi-am depus la intrare hainele și bocancii. Toate mi s-au furat, dar asta-i altă problemă. Apoi am intrat pe mâinile unui kalifaktor polonez care mi-a făcut un duș cât a putut el de rece. Dușul era ultima formalitate ce trebuia îndeplinită. In mod normal, dușul trebuia să fie cald. La infirmeria Dora însă, apa caldă era rezervată Cehilor, Polonezilor, Rușilor și Nemților. Polonezul meu se jura pe toți dumnezeii că nu are apă caldă. Sunt sigur că mințea. Numărul bolnavilor de pneumonie sau de pleurezie morți din cauza unui duș rece este incalculabil. Am fost internat de șase ori la Infirmeria Dora.. Prima dată, de la 8 la 27 aprilie 1944. Apoi de la 5 mai la 30 august și de la 7 septembrie la 2 octombrie. Următoarea internare de la 10 octombrie la 3 noiembrie, apoi de la 6 noiembrie la 23 decembrie. In sfârșit, ultima internare a fost de la 10 martie 1945 până la eliberare. Incă din prima zi de infirmerie m-am despărțit de Fernand. Am aflat că a fost trimis la Ellrich, unde a murit. Bine înțeles, eu am fost bolnav, chiar grav bolnav, probă că și acum, când scriu, sunt tot bolnav. Fernand însă avea numai douăzeci de ani !

*

* *

In infirmerie viața este reglată cu minuțiozitate. Deșteptarea la orele 5³⁰, o oră după deșteptarea lagărului. Indiferent de boală și de gravitatea ei, chiar cu 40° temperatură, trebuie mers pe picioare până la lavabo, apoi fiecare își face singur patul. In principiu, infirmierii și oamenii de serviciu și menaj (Kalifaktor) ar trebui să-i ajute pe bolnavii care nu se pot descurca singuri. Ajutorul lor se limitează la urlete, înjurături și lovituri. Apoi infirmierii iau temperatura fiecărui bolnav și o notează în foaia de observații, iar oamenii de serviciu și menaj spală pe jos cu apă din plin. In jurul orei 7⁰⁰, medicul blocului vizitează bolnavii, privește foile de sănătate, ascultă atât pe bolnav cât și pe infirmier, are o vorbă atât pentru unul cât și pentru celălalt. Apoi ordonă continuarea sau schimbarea tratamentului. Medicul este bun și înțelegător. Cu singura condiție să nu fie nici neamț, nici polonez, nici ceh ! In general, medicii comit eroarea de a acorda o încredere nemeritată infirmierilor, care apreciază sănătatea bolnavilor funcție de opiniile lor politice, de naționalitate, profesie și mai ales după coletele pe care aceștia le primesc sau nu. Am remarcat că medicul meu se lasă rareori influențat în sensul rău pentru bolnav, totdeauna însă în sensul bun. Bolnavul grav riscă de regulă următoarea întrebare :Pe când la crematoriu ?Incă două-trei zile...Toată lumea râde. Nimeni nu se gândește la efectul unor astfel de glume asupra bolnavului. In sfârșit, ajuns la ultimul bolnav, medicul își termină vizita și pleacă? Nu îl mai vedem până a doua zi. La orele 9⁰⁰ se distribuie medicamentele. Totul merge cât se poate de repede, mai ales că nu-s alte medicamente decât odihna și regimul alimentar. Din când în când și cu multă zgârcenie o aspirină sau un piramidon. La orele 11⁰⁰ se servește supa. Infirmierii și oamenii de ordine și menaj mănâncă cu multă poftă, copios chiar. Se servesc din fiecare regim. Abia apoi hrana ajunge și la bolnavi. Lucrul nu-i foarte grav dar are importanța lui. Nu trebuie să uităm nici la infirmerie că suntem într-un lagăr german, în plin război. De altfel, oricât s-ar ghiftui infirmierii, rămâne destulă mâncare, rație reglementară corectă, pentru toată lumea, chiar și pentru un supliment. Dacă nu pentru toți bolnavii, măcar pentru prieteni...După-amiaza facem siesta până la orele 16⁰⁰,

apoi discutăm și povestim. Seara ni se ia din nou temperatura. Urmează stingeră. Dormim bine, nopțile noastre sunt calme. Uneori ne trezesc zgomotele produse de Totenkommando-ul ce cară pe sub ferestrele noastre cadavrele către crematoriu. Cei mai favorizați, printre care mă numără și eu, primesc pachete. La infirmerie, pachetele sunt încă și mai bine vămuite. Au de traversat o verigă suplimentară înainte de a ajunge la destinatar. Țigările nu sunt permise la infirmerie. Ele sunt depuse la intrare, împreună cu efectele bolnavilor, care între timp se fură. Este preferabil să cazi la pace cu infirmierul-șef. Un partaj “echitabil” sau o altă retribuție și totul se aranjează: primim țigările plus permisiunea de a fuma pe ascuns. Prin același procedeu, împărțind tot pachetul cu infirmerii se obține creșterea temperaturii, respectiv prelungirea sejurului la infirmerie. În timpul verii, siesta se face în aer liber, la umbra fagiilor. Comandourile care construiesc socialismul național german prin împrejurimi ne privesc cu gelozie... Cât despre noi, ne apucă groaza la gândul că odată ieșiți din această oază ne așteaptă și pe noi aceeași construcție socialistă a Reichului german.

*

* *

În octombrie 1944, diareicii nu erau admiși la infirmerie decât foarte rar. Serviciul de spitalizare îi îndopa cu cărbuni de lemn și îi returna la blocurile lor. De multe ori, diarea trecea cu acest tratament. Alte ori însă, ea persista. În situația că diareea persistă vreme de peste opt zile și că ea se complică cu temperatură, bolnavii sunt admiși, în teorie. Practic trebuiesc reunite și alte condiții, cum a fost cazul meu : să fie locuri și, mai ales, bolnavul să aibă ceva de oferit. Măcar un pachet de țigări... Diareicii care traversează toate aceste etape se regăsesc în salonul 8 de la Blocul 17, al cărui infirmier este Ivan. Toată lumea îl știe pe Ivan, “docent” al Facultății de Medicină din Harkov, cum îi place să se prezinte, titlu care îi dă deja o anumită prestanță... Kalifaktorul lui Ivan este Stadjek, un polonez. Ivan și Stadjek au avut o mare contribuție la stabilirea și fixarea în memoria noastră a faimei salonului 8 de la Blocul 17. Acest salon este cunoscut sub numele de Iadul Infirmeriei. Crematoriul primește în fiecare zi două, trei sau patru cadavre de aici. Pentru orice diareic admis în infirmerie, medicul ordonă regimul alimentar corespunzător, pe lângă cărbunele de lemn. Pentru prima zi, regimul constă în a nu da nimic de mâncare bolnavului, pe cât se poate nici de băut. La rigoare, adică la aprecierea “docentului” din Harkov, bolnavul poate totuși primi puțină supă. Pentru a doua zi de spitalizare, litrul normal de supă trebuie împărțit între doi sau trei bolnavi. Apoi, rația crește din zi în zi până la normal și chiar normal plus supliment, funcție de dispariția diareii. Docentul din Harkov consideră însă că prima lui îndatorire, ca infirmier, este să se îngrijească pe sine însuși, nu pe bolnavi. Prea complicat și obositor să urmărească pe fiecare bolnav în parte. Mult mai simplu și mai practic este să se aplice bolnavului dieta absolută. Mănâncă pe săturate împreună cu Stadjek. Restul se vinde pe piața neagră. Diareicii nu mănâncă nimic, absolut nimic. După trei zile de post negru, bolnavii sunt atât de slăbiți că nu se mai pot ridica pentru a merge la WC. Fac pe ei. Stadjek are altele pe cap, doar nu o să stea cu rața după fiecare diareic. Incepând din acest moment, bolnavii sunt condamnați la moarte sigură. Stadjek se pune să supravegheze patul celui căruia i-a refuzat rața. De îndată ce simte mirosul, intră în călduri ! Incepe prin a administra pumni și șuturi bolnavului.

Apoi îl scoate din pat și îl trage după el până la baie, unde-i administreză un duș cât poate de rece. Infirmeria trebuie să rămână curată iar bolnavii care nu vor să se spele trebuie spălați cu forța. Continuând înjurăturile, Stadjek schimbă cearceaful și pătura, întoarce salteaua pe partea cealaltă și-l instalează din nou pe bolnav. Peste câțva timp, bolnavul are din nou dureri de burtă, din nou i se refuză rața sau ligheanul. Ce-i rămâne bolnavului decât să facă încă odată pe el? Urmează un nou duș rece și toate celelalte. A doua zi, bolnavul pleacă la crematoriu. Țipetele și rugămințile bolnavilor torturați cu dușul rece de către Stadjek se aud de dimineața până seara. Uneori “ docentul ” din Harkov sau medicul trec prin apropiere și, înțelegând ce se petrece, deschid ușa băii : Stadjek se explică : Er hat sein Bett ganz beschossen... Diese blöde Hund ist so faul... Keine warme Wasser⁴³. Explicația îi mulțumește. Nimeni nu verifică pe Stadjek. Doctor, Kapo, infirmier, fiecare pleacă în treaba lui... Bolnavii ce nu se pot spăla, trebuie totuși spălați. Dacă nu este apă caldă...

*

* *

Infirmeria ne ține la curent cu mersul războiului. Ziarul Volkische Beobachter și alte ziare germane sosesc în fiecare zi. Toată lumea ascultă radioul. Este vorba de informațiile oficiale. E și asta ceva ! Ne ținem la curent cu ce se petrece prin celelalte lagăre : deținuții care au trecut prin două-trei lagăre, înainte de a eșua la Dora, povestesc, cât e ziua de lungă, prin ce au trecut. Luăm cunoștință de ororile de la Sachsenhausen, Auschwitz, Mauthausen, Oranienburg etc. Aflăm că unele lagăre sunt foarte omenești, beneficiază de foarte bune condiții de viață. În august, vreme de zece zile, neamțul Helmuth a fost vecinul meu de pat. A sosit aici de la Lichtenfeld, lângă Berlin. Lagărul de la Lichtenfeld nu cuprinde decât nouă sute de deținuți și este păzit de către Wehrmacht. Deținuții sunt folosiți la curățirea dărâmăturilor și a molozului din cartierele bombardate. Muncesc 12 ore pe zi, ca peste tot, dar beneficiază de trei mese îndestulătoare (supă, carne, legume, uneori chiar vin). La Lichtenfeld nu există Kapo, în consecință nici nomenclatură, nici lovituri, nici înjurături. Viața e dură și acolo, ca peste tot. Se poate însă trăi omenește. Într-o zi, administrația lagărului din Lichtenfeld a făcut apel la deținuți, în căutare de oameni calificați. Helmuth este rectificator. Nu a avut de lucru ! Impins de dracu, a ieșit în față. A ajuns în Tunel la Dora, unde i s-a încredințat un aparat de forat în rocă. Opt zile mai târziu scuipa sânge. Înaintea lui făcusem cunoștință cu un deținut care petrecuse o lună în lagărul de la Wieda. Acesta mi-a povestit că cei 1500 de deținuți de acolo nu o duc tocmai rău. Ca peste tot, se muncește mult și se mănâncă puțin, dar se trăiește ca în familie : duminica după-amiază, locuitorii satului vin să danseze în vecinătatea lagărului. Deținuții cântă din acordeoane. Se leagă prietenii, țărani aduc provizii. Între timp, se pare, situația ar fi evoluat înrău. Direcția SS a intervenit, Weida devenind în mai puțin de două luni un lagăr tot atât de inuman ca și Dora. Majoritatea celor veniți din alte lagăre povestesc lucruri oribile. Printre aceștia însă, cei de la Ellrich par să trăiască în cele mai îngrozitoare condiții. Când ajung aici sunt într-o stare inimaginabilă. Suntem convinși cu toții că nu au nevoie să inventeze nimic. În general, când se vorbește de lagărele germane de concentrare sunt amintite mai

⁴³ . S-a că... pe el. Câine idiot și leneș. Nu am apă caldă. (NA).

ales Buchenwald, Dachau, Auschwitz. Injust : In anii 1944-1945, lagărul Ellrich era cel mai rău din toate. Deținuții nu erau nici cazați corect, nici hrăniți corect... Infirmerie nu exista. Toată lumea lucra la terasament sub supravegherea drojdiei “ verzi ” și a soldaților SS. Aici, la infirmerie, l-am cunoscut pe Jacky, clown din Médrano. Jacky văzuse multe la viața lui, era un dur printre duri. Când ne auzea plângându-ne cu privire la viața de lagăr, răspundea în mod invariabil : Pentru mine, cu doi ani și jumătate la Calvi⁴⁴, astea-s nimicuri. Degeaba vă plângeți : la Calvi era aceeași muncă, aceeași hrană insuficientă. Nu aveam nomenclaturiști să ne bată... Eram însă legați în lanțuri, mitard⁴⁵-ul pe deasupra. Champale, marinar pe Marea Neagră, care făcuse cinci ani la Clairvaux⁴⁶ nu prea era de acord, dar nu avea argumente. In ce mă privește, pe baza a ceea ce văzusem cu ochii mei la veselii⁴⁷ din Africa, nu aveam nici un motiv să cred că exagerează⁴⁸. La 23 decembrie 1944 am părăsit infirmeria cu intenția fermă de a nu mai pune picioarele acolo. Diverse incidente mă determinaseră la această ieșire, care însă nu putea fi o soluție pentru mine. Deja în iulie 1944, Pröll își făcuse singur o injecție cu cianură de potasiu. Nimeni nu l-a înțeles. Apoi a prins să circule zvonul că urma să fie arestat și spânzurat pentru complot. A fost înlocuit de către Heinz, fierarul comunist. Heinz era o brută de cea mai joasă specie. Intr-o zi a surprins un bolnav cu febră în vreme ce-și umezea buzele. Bolnavul nu avea dreptul să bea apă, dar nici nu băuse. Iși umezise numai buzele. Pentru asta, Heinz l-a bătut până la moarte. Acest Heinz era în stare de orice. Multe i se urcaseră la cap... La secția de Chirurgie, Heinz ținea neapărat să opereze bolnavii de apendicită, deși chirurgul responsabil, Cehul Cesipiva, era de față... Se povestea că în prima fază a infirmeriei, pe vremea când aceasta era condusă de tâmplarul “ verde ”, se ocupase personal de un Algerian, al cărui braț fusese strivit între două vagoane, în Tunel. Ii descărnase acestuia complet mușchii din articulația umărului, așa cum se face cu porcii, când se pregătește jambonul. Algerianul urla ca din gură de șarpe, căci operația se făcea fără anestezie. Pentru a-și duce la bun sfârșit chirurgia, Heinz găsi mijlocul de a-l anestezia pe Algerian : cu pumnii lui de fierar, i-a aplicat câteva lovituri unde știa el. Un an după eveniment, toată lumea își amintea de urletele Algerianului. Multe lucruri de acest fel se povesteau pe seama lui Heinz. Bolnavii nu se simțeau în securitate câtă vreme el era prin preajmă. In ce mă privește, într-o zi, către sfârșitul lui septembrie, mi-a făcut o vizită, împreună cu chirurgul Cesipiva. Pentru a mă vindeca de nefrita mea, Heinz a decis că trebuie să mi se scoată rinichiul drept. L-am rugat pe unul din bolnavii atinși de altă boală să urineze în locul meu. Am obținut astfel o analiză negativă. Am fost retrimis în comandoul meu, ceea ce și doream. Bine înțeles, nu am putut să fac față regimului de muncă. După câteva zile m-am prezentat din nou la infirmerie și

⁴⁴ . Oraș portuar în Corsica, important centru turistic și balnear. (NT).

⁴⁵ . *Mitard* : regim de izolare totală pe ciment umed și în lanțuri. Pedepsă la modă în închisorile celor cinci Republici Franceze, până în zilele noastre. (NT).

⁴⁶ . Clairvaux : Sat al comunei Ville-sous-la-Ferté, în apropiere de Bar-sur-Aube, departamentul Aube, cunoscut prin mănăstirea cisterciană și închisoarea deosebit de dură. (NT).

⁴⁷ . Veselii : traducere din francezul “ *Joyeux* ”, nume sub care sunt cunoscuți soldații de infanterie lejeră din Africa de Nord. Uneori îi întâlnim și sub numele de “ *zéphirs* ” sau “ *zouavs* ”. In timpul celui de al II-lea Război mondial, sub comanda viitorului mareșal Leclerc, zouavii marocani și algerieni s-au remarcat în regiunea Monte Cassino din Italia care, după cucerire, le-a fost lăsată vreme de trei zile la dispoziție totală : să fure, să violeze, să ucidă tot ce mișcă. (NT).

⁴⁸ . In *Drojdia Pământului (La lie de la Terre)*, Arthur Koestler face un tablou al lagărelor franțuzești care confirmă punctul meu de vedere. In aceeași ordine de idei trebuie citată cartea lui Julien Blanc, *Joyeux, fais ton fourbi* (Joyeux, fă-ți calabalăcul). (NA).

am fost imediat readmis. Totul a mers cum a mers până către începutul lui decembrie, când Heinz a fost arestat și înlocuit cu un Polonez. Cu aceeași ocazie au fost arestați mai mulți infirmieri, chirurgul Cesipiva, avocatul Boyer din Marsilia și alte personalități din lagăr. Nu s-a știut cauza exactă. Se bănuia o istorie cu posturile străine de radio ascultate clandestin. Direcția SS a considerat totdeauna subversivă ascultarea posturilor străine de radio. Noul Kapo, fiind Polonez, a instalat în fruntea diverselor blocuri și servicii medicale numai medici polonezi. Mi-am dat seama imediat ce fel de medic era Polonezul. Cum m-a văzut, a decis că nefrita mi se trage de la dinți. A dat ordin să fie scoși dinții tuturor nefriticilor. Dentistul a protestat cât a putut. Nu auzise nici el despre așa tratament. Pentru a-mi salva dantura, m-am învârtit astfel încât să părăsesc infirmeria cu indicația *Leichte Arbeit*, muncă ușoară. Am avut norocul de a fi afectat ca Schwunk (ordonanță) pe lângă plutonierul major (*Oberscharführer*) care comanda compania de câini. Reântors la viața muritorilor de rând, am găsit că lagărul s-a schimbat mult.

CAPITOLUL V

NAUFRAGIU

În decembrie 1944, Dora este un lagăr important, care nu mai depinde de Buchenwald. Dimpotrivă, alte lagăre depind acum de el : Ellrich, Osterrod, Harzungen, Ilfeld⁴⁹, etc. Ellrich este aproape gata, celelalte în plină construcție. Convoaiele lor sosesc mai întâi la Dora, după cum convoaiele acesteia treceau altă dată prin Buchenwald. La Dora are loc dezinfectarea, numerotarea, ecusonarea și repartitia deținuților pe sub-lagăre. S-a ajuns la cifre matricole care depășesc sută de mii. În fiecare seară, camioanele aduc cadavre de la aceste sub-lagăre spre a fi arse la crematoriul Dora. Roata concentraționară se învâрте... Blocul 172 este gata. El adăpostește Biblioteca, Teatrul și Cinematograful, care funcționează exclusiv pentru Direcția nomenclaturistă și protejării ei. De mai multe luni, Bordelul funcționează din plin, fetițele satisfăcând nevoile aceleiași clientele. Blocurile sunt confortabile: apa curge, radioul funcționează⁵⁰, paturile sunt la locul lor, cu saltele de paie și pături, fără lenjerie de pat. Perioada dificilă a trecut, soldații SS sunt mai puțin exigenți. Scopul lor, construcția lagărului, este deja realizat. Direcția SS a devenit mult mai atentă la viața politică a lagărului. Vânează în permanență complotiști imaginari și sabotori. Aceștia de pe urmă sunt reali, chiar foarte numeroși. Îmbunătățirile materiale evidente ce s-au produs în viața lagărului nu au nici un efect în ce privește masa deținuților. Mentalitatea direcției nomenclaturiste autogospodărești nu s-a schimbat. Ea se comportă ca și cum ar vrea să ne impună, în blocurile moderne pe care le avem la dispoziție, viața oamenilor de altă dată din caverne; mai exact, viața prin care au trecut mai toți nomenclaturiștii, cu mijloacele materiale ale lagărului din vremea sosirii lor. Nomenclaturiștii ambiționează să ne facă viața la fel de grea ca cea cunoscută de ei la începutul construcției lagărelor. Așa merg lucrurile din totdeauna pe lumea asta. În noaptea de 23-24 decembrie, un comando a ridicat pe platforma de apel un imens brad de Crăciun. În dimineața zilei de Moș-Ajun, la apel, bradul strălucea, plin de lumini multicolore. Cu această imagine în ochi au plecat deținuții la muncă în acea zi. De la Moș-Ajun și până la Bobotează, la fiecare apel de seară a trebuit să ascultăm O Tannenbaum în interpretarea Musik-kommando.

⁴⁹. Direcțiile nomenclaturiste din aceste lagăre sunt în mâna " verzilor ", pe care " roșii " din Dora i-au depărtat de centru spre a le face imposibilă revenirea la putere. (NA).

⁵⁰. Cu alte prilejuri, autorul arată că radioul era interzis, chiar aspru pedepsit. El folosește termenul francez de epocă, TSF, care însemna transmisiuni fără fir, adică radio. Ori deținuții nu aveau acces liber la radio. Unii ascultau din când în când, asumându-și riscuri mult mai mari decât elevii, militarii sau studenții din România comunistă, care riscau nu ștreangul ci exmatricularea din școală, respectiv facultate și reeducarea pe vreun șantier la fel de dificil ca cel de la Ellrich... Este vorba probabil de un sistem de " radio-difuziune ", care a existat, după război, în imensul *Kibboutzim* ce purta numele de Republică Populară Română. În fiecare casă și chiar pe stâlpii din centrul orașelor și satelor existau mici cutiuțe din lemn (30/28/20, cm) sau megafoane publice, mai mici sau mai mari, care se porneau și se opreau singure, dirijate de undeva de la un centru numit de *radioficare*. Oamenii se radioficau atunci obligatoriu, așa cum începem astăzi să ne holocosticăm. Nimeni nu îndrăznește să refuze radioficatul. Radioficarea a fost abandonată după generalizarea televiziunii, mult mai eficace în materie de propagandă, agitație, dirijare și îndobitocire a maselor. O astfel de radioficare a existat și în lagărele germane. În pasajul de mai sus autorul omite să precizeze, intrând în contradicție cu el însuși. De aici necesitatea prezentei note. Aspectul trebuie verificat și pe alți autori. (NT).

Ascultarea nu era facultativă, dimpotrivă : trebuia să ascultăm în mod cuviincios, să ne reculegem... Altfel riscam să fim loviți de nomenclaturiști. O Tannenbaum se cânta la sfârșitul apelului, înaintea comenzii de rupere a rândurilor. Cât privește condițiile noastre de viață, două elemente noi contează din ce în ce mai mult : mai întâi înaintarea concomitentă a Rușilor de la Est și a Anglo-Americanilor de la Vest, care a provocat un teribil exod penitenciar către Dora; apoi bombardamentele din ce în ce mai intense, care împiedică aprovizionarea normală a lagărelor.

Incepând din ianuarie 1945, convoaiele de evacuați sosesc într-o stare indescriptibilă⁵¹. Lagărul conceput pentru o populație de aproximativ 15 000 de oameni adăpostește uneori 50 000 și chiar mai mulți. Ne culcăm câte doi, și chiar câte trei într-un pat. Nu mai primim pâine, căci aprovizionarea cu făină a încetat. În locul pâinii primim trei cartofi nu prea mari. Rația de margarină și de cânat s-a redus la jumătate. Rezervele lagărului se subțiază văzând cu ochii întrucât sosesc mereu noi și noi deținuți care trebuie să și ei hrăniți. Se pune problema reducerii la jumătate a porției de supă. Hainele ce se rup nu mai sunt înlocuite. Berlinul a încetat să ne mai aprovizioneze. Tot așa cu bocancii. Ne descurcăm cum putem cârpind și reparând vechiturile, care altă dată se aruncau.

În ce privește munca efectivă, lagărul a devenit o veritabilă întreprindere de sabotaj. Materiile prime nu mai sosesc la Tunel, lucrul stagnează. Afară-i iarnă, este frig. Inutil însă de cerut geamuri pentru înlocuirea celor sparte. Ni se răspunde invariabil că nu mai avem. Orice deținut cu experiență își poate însă procura clandestin geamul dorit. Nu mai primim nici vopsea pentru întreținerea echipamentelor corespunzătoare din blocuri. Șeful de bloc care duce lipsă se descurcă : prin intermediul vreunui protejat sau al vreunui obligat, fură vopsea din depozitele Zavatsky. Într-o zi, producția de V_1 și de V_2 se blochează din lipsa unui anumit conductor electric. Fiecare deținut din Tunel furase cel puțin un metru din acest conductor, pentru... șireturi la bocanci! Într-o zi primim ordin să montăm o linie ferată suplimentară. Traversele necesare așteptau de cel puțin un an în apropierea gării Dora. Direcția SS își închipuia că ele sunt la locul lor. Abia acum, când se pune problema construirii căii ferate, se constată că traversele s-au volatilizat. Se ordonă o anchetă. Rezultă că la începutul iernii, traversele au fost tăiate una câte una de către deținuți, la cererea civililor, care le-au cărat cu rucsacul întru completarea rațiilor insuficiente de lemne pentru încălzit. Lemne de încălzit nu se mai distribuie. Rezervele s-au terminat, altele nu mai sosesc. Civiii sunt sancționați, se comandă alte traverse. Câteva zile mai târziu, în locul lor primim giroscopae...

În Tunel, actele de sabotaj nu mai pot fi numărate. Direcția SS a avut nevoie de luni de zile pentru a înțelege cum sabotau Rușii rachetele V_1 și V_2 , la care lucrau : urinau discret în circuitele integrate și apareiajul radio-electronic. Maeștri neîntrețuți în materie de hoții, Rușii sunt la fel de pricepuți și în ce privește sabotajele. Tot ei au pus la punct o tactică specială de evadare. Bine înțeles, și asta duce tot la spânzurătoare, soartă ce-i așteaptă pe toți cei ce sunt prinși.

Foarte puțini sunt cei ce s-au încumetat să evadeze de la Dora. Cei care au încercat, au fost prinși cu ajutorul câinilor. Readuși în lagăr erau, în general, spânzurați. Setința nu se pronunța nu pentru tentativă de evadare ci pentru crimă de război. Cel ce evada era obligat să fure ceva pe unde trecea, tocmai în vederea reușitei evadării. Furtul constituia crimă de război și pentru asta îi aștepta ștreangul. Pentru evitarea acestui inconvenient, Rușii au inventat o altă metodă. Mai

⁵¹ . Capitolul următor ne va arăta ce va să zică un transport de evacuare. (NA).

întâi se ascundeau în lagăr, sub un bloc de exemplu. Erau căutați pretutindeni. Bine înțeles, nu erau găsiți. După opt zile cercetările erau abandonate. În acest moment părăseau lagărul cu un comando oarecare și evadarea avea toate șansele de reușită. Nimeni nu-i mai căuta. Totul a ieșit la iveală în ziua când în loc să evadeze câte unul, ca până atunci, au vrut neapărat să încerce o evadare colectivă. Dacă nu mă înșel erau zece. Sătui de atâtea evadări, soldații SS au avut ideea de a reuni întreg lagărul pe platforma de apel și de a lăsa câinii liberi prin lagăr. Acestora nu le-a trebuit mult pentru a-i descoperi pe cei ascunși⁵².

Sabotajele continuă. Nimic nu le poate opri. Înainte de a fi utilizate, rachetele V₁ și V₂ sunt încercate. Cele care nu funcționează corect sunt trimise la Harzungen, pentru demontare și verificare. Rachetele demontate la Harzungen se retrimite la Dora pentru recondiționare. Aici însă sunt sabotate din nou, în același fel. Vreo treizeci de rachete V₁ și V₂ fac un dute-vino interminabil între Dora-Harzungen și Harzungen-Dora !

Direcția SS a lagărului Dora este depășită de împrejurări, total dezorientată. La intrarea în Tunel se află o magazie unde se depun toate piesele în principiu nefolosibile : șuruburi, piulițe, șaibe, bucăți de tablă, câte și mai câte... Un comando special, cu oameni ce nu pot presta decât muncă ușoară, este însărcinat cu trierea acestor piese care și-ar putea găsi întrebuințarea. Odată triate, ele sunt puse în lăzi speciale, pe categorii : într-o ladă șuruburi mai mari, în alta șuruburi mai mici, în alta buloane sau șaibe, etc. Când toate lăzile sunt pline, Kapo-ul dă ordin ca ele să fie golite în unul și același vagon. Odată plin, vagonul este agățat la o garnitură oarecare și pleacă. Destinație necunoscută. După două zile, vagonul ajunge la Ellrich, unde se reîncepe descărcarea în vederea trierii. Un comando special, tot pentru munci ușoare, le cară cu roaba de la Ellrich la Dora, prin Tunel, la magazia de care am amintit. Apoi reîncepe trierea lor de către comandoul de munci ușoare Dora. Aceleași piese, nefolosibile în principiu, călătoresc de la Dora la Ellrich cu trenul și de la Ellrich la Dora cu roaba, prin Tunel⁵³ !

Din incidente în incidente și din bombardamente în subțierea continuă a rației alimentare, din comploturi fictive în sabotaje reale și spânzurători ajungem la eliberare.

De-a lungul acestei perioade am fost ordonanța comandantului companiei de câini. O muncă ușoară ce consta în a face cismele majurului cu cremă, a-i peria hainele, a-i face patul, a menține curățenia în dormitorul și biroul său, a merge la cantina SS pentru mâncarea lui. Dimineața, către orele opt, treaba mea era terminată. Restul zilei discutam în stânga și în dreapta, mă încălzeam pe unde puteam, citeam ziarele, uneori ascultam radioul⁵⁴. De fiecare dată când îmi dă supa pentru majurul meu, bucătarul SS îmi dă și mie o porție bună. Ceilalți treizeci SS care locuiesc în același bloc mă folosesc și ei la diverse treburi : le spăl gamelele, le fac cismele cu cremă, dau cu mătura prin camerele lor, etc. Ca

⁵² . Am văzut o singură tentativă de evadare în acest fel, cu câteva săptămâni înainte de eliberare. (NA).

⁵³ . Isprava amintește munca patriotică din lagărul socialist, nu național german ci sovietic și de democrație populară, ce a durat din 1945 până în 1989. Nu munceau comandourile ci școlile, facultățile, cazărmile, liceele, scările de blocuri etc. De exemplu, se săpau gropi. Devenise o instituție națională : mai întâi, fiecare săpa groapa celuilalt ! Apoi, gropile săpate astăzi de unii, erau astupate mâine de alții... Lagărul socialist rezolva astfel trei probleme majore : problema săpatului gropii aproapelui, problema astupării gropilor și problema șomajului... (NT).

⁵⁴ . În partea a doua a lucrării, autorul e mai rezervat în privința radioului, afirmând că n-ar fi ascultat clandestin pentru nimic în lume; că o singură dată a ascultat din ordinul majurului său, pentru a-i traduce din franceză în germană o emisiune BBC. Ipoteza noastră cu privire la diferența dintre radio și radio-difuziune sau radioficare poate explica aceste aparente contradicții. (NT).

răsplată îmi lasă alimentele care le prisosesc, și pe care le duc seara camarazilor din blocul meu. In acest fel trăim cu toții.

Ca urmare a contactului direct cu soldații SS, încep să-i văd altfel decât până acum. Văzuți de departe, par cu totul altfel. Nici o comparație nu-i posibilă. In public par niște brute. Când vorbești cu ei, individual, sunt niște mielușei. Mă examinează cu curiozitate, mă întreabă una și alta, îmi vorbesc cu căldură, îmi cer opinia mea cu privire la sfârșitul războiului, ascultă cu atenție ceea ce le spun. Sunt oameni simpli : foști mineri, muncitori în uzine, meșteri de tot felul. In 1933 erau șomeri. Hitler i-a scos din mizerie și le-a dăruit zece ani de viață ca în visele cele mai frumoase. Nivelul lor intelectual nu-i prea înalt. In schimbul vieții ușoare pe care le-a procurat-o regimul național-socialist, execută munca neplăcută pe care acesta le-o impune. Se cred în regulă cu propria lor conștiință, cu morala, cu patria germană, cu întreaga omenire. Sunt foarte sensibili la nenorocirea mea personală, din cauza căreia am ajuns la Dora. In schimb trec cu capul pe sus, mândri ca niște păuni, printre ceilalți prizonieri, a căror pază le este încredințată. Nu le-ar trece prin minte că aceștia sunt oameni ca și ei, sau măcar ca mine !

Anomaliile vieții de lagăr trec neobservate pentru ei. Când, din întâmplare, remarcă unele probleme, le pun cu toată sinceritatea pe seama Direcției nomenclaturiste sau chiar pe seama întregii mase de deținuți. Nu reușesc să înțeleagă de ce suntem slabi, murdari, palizi, în zdrențe, câtă vreme Guvernul celui de al III-lea Reich ne furnizează toate cele de care avem nevoie : hrană, mijloace impecabile de igienă, o locuință confortabilă într-un lagăr modernizat în limitele posibilului, distracții sănătoase, muzică, bibliotecă, terenuri se sport, bordel, pom de crăciun, etc... Dacă nu știm sau nu putem profita de toate astea, nu-i decât vina noastră. Dovadă că Hitler are dreptate și că, cu câteva excepții, aparținem unei omeniri inferioare atât pe plan fizic cât și moral.

Ar fi exagerat să spunem că sunt individual responsabili de răul care se face sub ochii lor, cu complicitatea și colaborarea lor inconstientă sau deliberată. De fapt sunt victime ale ambiantei, ale conjuncturii istorice. Victime ale acestei ambiante specifice în cadrul căreia, scăpând controlului indivizilor și rupând în mod colectiv orice tradiție, popoarele, fără distincție de regim sau de naționalitate, decad din când în când și pe rând la răspântiile periculoase ale evoluției sau ale istoriei lor.

La 10 martie a sosit la Dora un convoi de 24 de femei Bibelforscher⁵⁵. In același timp, o ordonanță din Berlin prevenea Direcția SS că aceste femei trebuiesc folosite numai pentru munci ușoare. Munca mea agreabilă de ordonanță s-a dus pe copcă ! In locul meu va fi afectată una din aceste femei.

Pentru a scăpa de cine știe ce comando periculos, mi se pare prudent să profit de starea mea de sănătate pentru a mă interna încă odată la infirmerie. De la fereastra acesteia am asistat la bombardarea localității Nordhausen la 3 și la 5 aprilie 1945, cu două zile înainte de a pleca cu unul din faimoasele convoaie de evacuare.

⁵⁵ . Sub acest termen ce se traduce prin cercetător al Bibliei, regimul național socialist german desemna ceea ce numim astăzi secte sau pocăiți : bapțiști, adventiști de ziua a șaptea, penticostali, martori de-ai lui Jehova, etc. (NT).

CAPITOLUL VI

PĂMÂNTUL OAMENILOR LIBERI

Plouă. O ploaie fină, de aprilie, rece ca gheața, inexorabilă, să nu scoți nici câinele din casă. O ține de două zile. Incepe a treia noapte de ploaie continuă.

Convoiul de vagoane dezarticulate ce scârțâie a jale se înfundă trist în uriașa gaură neagră. O locomotivă matusalemică transpiră și suferă, tușește, scuipă, patinează, se scapă pe ea. De o sută de ori a ezitat, de o sută de ori a refuzat efortul ce i se cere.

Și plouă, plouă, fără speranță.

În vagon, sub cerul liber, optzeci de epave umane învârtite și încârligate unele peste altele. Trăiesc ? Morți ? Dumnezeu știe ! Dimineața au reușit cum-necum să se scoale, înghețați, în zdrențe, slăbiți, transparenti, cu ochii înnebuniți, ieșiți din orbite. Cu un efort supraomenesc s-au scuturat de toropeala care nu se poate datora numai somnului. Au înțeles că este ziuă și că plouă.

Spălați, cu trăsăturile ascuțite de o ploaie care le traversează zdrențele, cu pielea de bidoane turtite reunind câteva ciolane în mișcare, în rânduri strânse și decise orbește, au făcut mai mult în delir decât în realitate preparativele necesare exodului. S-ar fi lăsat desigur și mai antrenați în mișcări instinctive fără număr dacă nu s-ar fi văzut fiecare mai curând în gestul celui de lângă el decât în propria sa ființă.

Prin ceața delirului și prin ploaia mocănească ce cade fără oprire, i-au văzut pe cei în uniformă, înarmați până-n dinți, plantați în cele patru colțuri ale vagoanelor, impasibili și vigilenți. Atunci și-au amintit de destinul lor, fără să dea vreun semn că reintră în realitate. După care, au recăzut și mai adânc în tristețea și absența dintre somn și veghe, dintre viață și moarte.

Și plouă, plouă, într-una. Cerul întreg se scurge prin aerul greu, umed și negru, încărcat de miasmele propriilor noastre corpuri.

Când au plecat erau o sută.

Reuniți în grabă, sub vigilența câinilor gata să se repeadă pentru te miri ce, aruncați unul peste altul în vagon, printre lovituri și urlete, ca niște pachete de boarfe, au fost surprinși mai întâi când s-au văzut gata de plecare, pe platforma neîncăpătoare, dar fără merinde pentru călătorie. Au înțeles imediat că-i așteaptă o nouă încercare.

— Achtung ! Achtung ! — au fost preveniți fără tranziție : Ziuă în picioare, noaptea așezați ! Nicht verschwinden ! Pentru orice încălcare sofort erschossen ⁵⁶ ! Înțeles ?

Vagon deschis, frig, ploaie, nu mai contează după câte am văzut. Dar fără merinde, fără nimic de băgat în gură ? Asta nu s-a mai văzut !

De săptămâni bune nu s-a mai distribuit un gram de pâine în lagăr. Ne-am mulțumit cu resursele din siloz : o supă transparentă de napi, uneori un litru, alte ori pe jumătate, plus doi cartofi seara — după o zi de lucru la fel de grea ca totdeauna.

⁵⁶ . Atențiune ! Atențiune ! Nici o încercare de evadare. [Cine încearcă va fi] împușcat fără somație.

Nimic de mâncare. Această amenințare părea atât de mare că cei mai mulți nici măcar nu au realizat că Americanii s-ar găsi la numai doisprezece kilometri.

— Nimeni de mâncare. Ziua în picioare, noaptea așezați...

Prima noapte, trei sau patru care au manifestat prematur dorința de a satisface o nevoie urgentă, au fost apucați de guler, lipiți de peretele vagonului și executați fără altă formalitate.

— Craa-ack ! , făceau gloanțele traversând scândura, craa-ack !

Singura soluție posibilă a sfârșit prin a se impune. Va face fiecare în proprii lui pantaloni. Prudent și cu multe precauții, mai întâi, de parcă așa murdăria ar fi fost mai mică. Apoi din ce în ce mai liber, fără perdea.

Ziua următoare, trei sau patru s-au prăbușit de epuizare. Un glonț în cap i-a ajutat să-și incheie socotelile cu lumea asta.

— Craa-ack ! făcea glonțul traversând podeaua vagonului, craa-ack !

Corpurile le-au fost aruncate afară după ce s-a notat cu grijă numărul matricol. În pragul celei de a treia nopți, rândurile ni s-au rărit considerabil. Spaima inițială a fost urmată de teroare, iar aceasta de un abandon total. S-a renunțat la căutarea unei ieșiri din acest iad, s-a renunțat la tot, la orice intenție sau speranță de viață. Fiecare se lasă și se simte murind în propria-i zeamă.

Și plouă, plouă, plouă mereu !

Între timp s-a pornit un vântuleț dintr-o parte care umflă mai mult sau mai puțin prelată rău ancorată și sub care, la fiecare colț al vagonului, sentinela își petrece lungile ore de gardă. Miasmele parcă s-au mai risipit iar soldații SS, excitați și nervoși mai întâi, deși nu mai puțin încrezători și deciziși, au devenit dintr-o dată temători și îngrijorați. De câțiva timp se aud din ce în ce mai rar împușcături și arme care se încarcă, clinchete de revolvere... Câini, chiar și acești câini teribili, minune... Cu ocazia numeroaselor opriri, latră și urlă parcă mai puțin ! După patruzeci și opt de ore de dute-vino, din linie moartă în linie moartă și din schimbare de direcție în schimbare de direcție, convoiul se găsește la mai puțin de douăzeci de kilometri de punctul de plecare. Seara târziu, convoiul a apucat-o spre Sud-Vest, după ce a încercat în zadar să o ia spre Nord, spre Sud și spre Est. Dacă și această direcție ne este interzisă, ca celelalte, înseamnă că suntem înconjurați și că vom fi prinși. Soldații SS au ridicat mai întâi din sprâncene. Apoi și-au transmis vestea din vagon în vagon, de la capul până la coada trenului, după care fiecare s-a retras parcă în el însuși.

— Suntem înconjurați, ne vor prinde !

Asta i-a dat peste cap.

— Vom fi prinși. Aceste corpuri pe jumătate moarte se vor trezi la viață, vor ridica degetul pentru a acuza, vom fi în flagrant !

În cursul dimineții i-am auzit pe soldații SS strigându-se frecvent unii pe alții cu voci guturale, zicându-și unii altora plezanterii ieftine, râzând zgomotos și nefiresc, adresându-se fetelor care de-a lungul parcursului erau și ele din ce în ce mai triste și mai preocupate, nerăspunzând decât prin încurajări tot mai rare, mai firave, mai neconvingătoare. Acum e liniște deplină. Ai putea crede că soldații SS au dispărut dacă nu s-ar auzi din când în când o brichetă și dacă nu s-ar vedea ici și colo punctul aprins din vârful țigării. Asta-i tot ce întrerupe liniștea de moarte, tot ce tulbură negrul umed și pufos al nopții de aprilie.

Cerul este ineputabil. Plouă, plouă într-una, plouă fără speranță...

Iată însă că vântul a prins putere. Suflă din ce în ce mai ascutit printre scândurile vagonului, pe unde apa coboară în trombe. Prelata din colțul soldatului SS se umflă peste măsură, pliurile sunt tot mai pronunțate. Undeva în spate, un

punct de legătură a cedat. Apoi un altul. Prelata se agită ca un drapel al nimănu, lovind peretele exterior al vagonului. Soldatul SS trage o sfântă înjurătură. Apoi, morfolindu-și nemulțumirea printre dinți încearcă s-o repună la locul ei. Degeaba. Abia reușește într-o parte că prelata zboară în cealaltă.

— Gott verdamnt ! Blestemul lui Dumnezeu. Afurisită prelată !

Încă o tentativă, tot infructuoasă, apoi renunță. Dintr-o dată se întoarce către nenorocitul cel mai apropiat.

— Dû, strigă el !... Dû, câine idiot !

Câinele idiot, omul adică, a auzit, a înțeles de unde vine apelul. Și-a adunat ultimele-i forțe și s-a ridicat cu teamă în priviri. Când a înțeles ce i se cere, s-a mai liniștit. S-a înălțat cum a putut pe oblonul vagonului, sprijinindu-se cu genunchii și agățându-se cu mâinile de ce a găsit. Apoi, cu multă grijă pentru a nu aluneca în exterior, a readus prelata la locul ei de origine și a menținut-o în această pozitie până când soldatul a fixat-o ca la început.

— Fertig ?

— Ja, Herr SS.

Spunând acest da, dintr-o dată i-au ieșit mințile din ceață. Cu viteza fulgerului s-a luminat și a înțeles totul. Dacă nu ar fi fost întunericul și ploaia, ochii i s-ar fi văzut într-o lumină de care nu se mai credea nici el în stare. A înțeles că-i în genunchi pe jumătate agățat în afara vagonului, că trenul nu merge prea repede, că plouă, că noaptea este neagră să o tai cu cuțitul, că Americanii sunt probabil la doisprezece kilometri, că libertatea...

— Libertatea, o libertate !

Gândul la libertate l-a făcut alt om. Cât ai clipi din ochi. O secundă mai înainte s-a temut să nu cadă afară. Ce ironie ! Să nu cadă unde ? În libertate ? Dă Doamne ! Intreg creierul i se aprinde, simte în corp din nou căldură și putere :

— Ja, Herr SS, repetă el. Ja ! Ja ! Ja...a... a...

Înainte ca soldatul să fi bănuțit o umbră din cele ce se petreceau sub ochii lui, scheletul descărnat, mortul pe jumătate își încordă mușchii într-un suprem efort și-și arcui brațele peste marginile oblonului, aruncându-se dintr-o mișcare contra direcției de deplasare a vagonului. Aude salva seacă de gloanțe slobozite pe urma lui dar știe că nu poate fi atins deoarece se află într-un unghi mort. Corp și suflet se simte înghițit în neant.

Câteva împușcături străbat negrul nopții. Trenul se depărtează, liniștea indiferentă a naturii se închide peste propria lui dramă, care se limitează acum la zgomotul regulat al ploii și al vântului ce slăbește în intensitate.

*

* *

Acum s-a oprit. Nu mai plouă.

Au trecut niște ore : două, trei, poate patru. Cerul și-a revenit. Negrul gros și spongios pare să se miște colo, jos, contra rambleului căii ferate.

Ochii au încercat mai întâi să vadă ceva, apoi brusc s-au închis printr-un reflex de parcă ar fi intrat sub apă.

Gâtul uscat și sec i se contractă într-un apel de salivă care nu reușește să spele gustul de pământ ce i s-a pus pe limbă. Gestul început de mână s-a oprit ca

paralizat la jumătate. Simte o durere vie în cot și în umăr. Apoi, nimic ! Intreaga-i simțire se scurse într-o plăcută senzație de căldură. Era convins că doarme.

La un moment dat se simte cuprins și învăluit de frig. Pielea pieptului s-a dezlipit de hainele ude. Prrr ! Aerul rece pătrunde. Ar fi vrut să se ghemotocească, să-și lipească genunchii de piept : Aii !... Corpul nu-l mai ascultă întru totul. Iși zise că doarme, că nu-i trezit de-a binelea... Pleoapele i se zbat spasmodic, își forțează ochii să rămână deschiși. Ii fixează undeva în negrul opac, absolut și greu. Il apucă o tuse nebună care rupe totul în el. Persistă impresia că zace tăiat în felii dispartate și dureroase pe iarba zemoasă, nămolită.

Incearcă să-și adune gândurile. De la prima tentativă simte un fel de șoc dureros în creieri :

— Dumnezeule, câini...

Asta l-a trezit de-a binelea. Retrăiește tot. O cascadă de evenimente îl asaltează, se succed și se întrepătrund : îmbarcarea, convoiul, iadul din vagon, frigul, ploaia, foamea, prelata, vântul, saltul în negrul nopții... Dacă ar fi să aleagă încă odată ? Câini... Orice Dumnezeule, numai moartea aia în propriul că...

Ar vrea să se depărteze. Deocamdată însă nu-i nimic de făcut. Diversele-i părți ale corpului par fixate separat, fiecare în propriile-i cuie și pe propriul support. Ar vrea să se adune, să-și strângă părțile componente. Totul scârțâie și pârâie, oasele-i strigă prin piele unele la altele. Trebuie să se miște. Cu orice preț.

Gândurile îi iau o anumită direcție : o cale ferată este un obiectiv militar pentru asediatori, un accident de teren pentru cei în defensivă. Nemții sunt obligați să o folosească, să o apere, să se replieze pe ea oricât i-ar costa. Il vor regăsi...

— Hm ! Să fug ! Cum Doamne ! Măcar câteva sute de metri, undeva mai la o parte, să pot aștepta Americanii. Mai întâi ar trebui să mă pun pe două picioare !

Da. Mai întâi pe două picioare, își zise cu voce tare. Pieptu-i horcăie niște rezonanțe cavernoase, murmurul buzelor îi scoate din gură mai mult granulații pământoase. Nu-i ușor nici să scuipe...

— Pscht ! ztt !...

Cu precauții infinite se pune să-și adune brațele, unul după celălalt. La stânga totu-i în regulă. La dreapta persistă durerea din cot și din umăr.

— Totuși, parcă mai slăbește în intensitate, își zise din nou, cu voce tare, simțind că-i revine graiul.

Repetă mișcarea meticulos : odată, încă odată . Durerea scade dacă-mi pun în mișcare mușchii și articulațiile. Fracturi nu sunt. Deja respir mai bine.

Acum e rândul picioarelor. Mai întâi își palpează mușchii cu multă grijă. Nu-i ușor, îi vine să urle... Odată în sus, apoi în jos, nici o fractură pe o parte, dacă nu se înșală. Iși impune să fie calm. Calm și metodic.

Reușește să se pună pe șezut. Părțile vătămate sunt și mai dureroase, cataleplazma de zdrențe și mai înghețată. Golul din burtă împunge parcă jur-împrejurul vidului din centru. Ii este foame. Semn bun ! Se miră chiar cum de nu i-a fost foame până acum. Iși duce mâna la cap. Bereta de ocaș este la locul ei. Ii vine să râdă. Iși aduce aminte de blachiurile speciale de pe bocancii lui. I-a pierdut cu totul în focul evenimentelor. Dar n-o să plângă pentru asta. Se pipăie peste tot. Intregul corp este acoperit de noroi. Pe deasupra, abia acum descoperă că-i înfășurat într-un ghem de sârmă. Incepe să se elibereze din păienjenișul metalic. Se învârte pe o parte, pe cealaltă, se pune în patru labe, încă un efort și gata. E liber, liber și în picioare.

Nu-i vine să creadă. Deja în picioare. Va lua imediat distanță. Nemții n-au decăt să se replieze, să se agațe cu orice preț de calea lor ferată... Ba nu. Nu chiar

așa repede. Pământul se învârte în fața ochilor lui, acum se învârte și el, simte că se va prăbuși, că s-ar fi prăbușit deja dacă picioarele înnorite nu l-ar fi atras ca un magnet spre centrul pământului. Nu-i sigur că va putea pași, ar fi păcat să-și facă rău printr-o nouă căzătură. Mai bine s-o lase domol. Se înghemotocește la nivelul zero. Dacă nu poate merge se va deplasa de-a bușilea, dar tot nu va rămâne pe loc. Din nou își amintește convoiul, câinii, Nemții ce nu vor întârzia să se replieze încă odată, Americanii...

— Se zice că-s la doisprezece kilometri. Nu. Nici gând. Ar fi prea de tot. Reușește în sfârșit să-și elibereze picioarele din cleștele etanș al nămolului. Pfloc, pfloc !

Pe genunchi și pe coate, ca un vierme sub tortură, coboară o pantă și traversează un fel de groapă plină cu apă lipicioasă, apoi o parcelă de iarbă. Iată-l ajuns pe o porțiune proaspăt arată. Pământul aderă în plăci, se lipește pe genunchi, pe coate. Se oprește, își trage sufletul o clipă...

Noaptea parcă-i mai puțin neagră, cerul mai înalt. Tufișurile și arborii izolați din jur se precizează prin ceața ce devine transparentă.

Se va lumina de ziuă. Altă problemă ! La câteva sute de metri, în vârful unei ușoare coline se vede ceva ce persistă în negru. Trebuie să fie o pădure. Își fixează ca prim obiectiv să atingă pădurea pe care o zărește. Efortul îl încălzește, îi tonifică mușchii și articulațiile. Durerile se localizează de-a lungul corpului, pe partea dreaptă. Reușește să se scoale, să pășească cu picioarele goale și insensibile, să meargă. Nu prea repede, căci piciorul drept parcă nu-i al lui, iar umărul arde de parcă ar fi în flăcări. Totuși merge, avansează. Indoit, inmuiat, rupt și răsucit dar avansează către pădure. Trebuie să ajungă. Nu va renunța pentru nimic în lume înainte de a atinge pădurea. Se încordează, trebuie să ajungă. Apoi se va ascunde, se va îngropa în gaură de șarpe. Americanii vor sosi, va fi salvat.

*

* *

Restul s-a petrecut ca într-un vis. Un vis în doi timpi, lung, extenuant. Ajuns la pădure, a renunțat de a se afunda prea tare. Și-a zis că e mai înțelept să se așeze undeva, mai retras, între tufișurile nu prea dese, de unde va putea să vadă în toate direcțiile, fără să fie văzut. S-a făcut ziuă. Panta de la picioarele sale a ieșit din umbră, platoul de câmpie și prerie confuză s-a precizat, calea ferată se vede ca o panglică. Departe, în golul dintre două coline, o stâncă își ridică creștetul printre fumurile ce se înalță din coșuri invizibile. Pe cer se formează un fel de pată albă, iradiantă, indicând locul unde soarele stă să răsară. Apar câteva căruțe care se duc fără probleme. Un civil cu banderolă pe braț se învârte în sus și în jos de-a lungul căii ferate. Sub ochii lui se întinde un colț de natură asemănător întru totul cu ceva bine cunoscut de el între Alsacia și Franche-Comté. Același cer, același platou de câmp și de iarbă, aceeași pădure, aceiași arbori izolați, aceeași clopotniță și cale ferată. Dacă mama lui ar fi fost aici, la ora asta, nu ar fi întârziat să remarce că “cerul se spală” și “timpul se usucă”. A privit îndelung doi cai ce trăgeau o grapă, undeva la cinci sute de metri, spărgând bulgării de pământ. Bătrânul care-i conduce parcă-i Baci Todor iar femeiușca ce ține coarda în spatele grapei nu-i alta decât propria lui nepoată, al cărei părinte, Tony, este prizonier în Germania ! Printr-o neașteptată asociație de idei îi apare dintr-o dată imaginea soției lui aplecată peste leagănul unui zgăibălici de doi ani... Se trezi și din nou îl prinseră

grijile : Nu. Nu se poate. A fost o vedenie. Americanii nu pot fi la doisprezece kilometri. Totul e calm. Mult prea calm. Nimic pe aceste câmpii, ierburi și păduri nu aduce a război, cu atât mai mult a dezastru. În Franța, în 1940 ...

Grijile îl prind din urmă. Ce se va alage de el ? Cum să mă adresez acestor oameni într-o așa ținută ?

La prins foamea, o foame chinuitoare. A luat o crenguță și a dus-o la gură : o rețetă de-a mamei sale, pe vremea când se plângea de sete agățat de fusta ei, în plină vară, la vreme de recoltă. A mai uitat un pic în ce situație se află. Timpul trece, soarele a reușit să iasă din nori, determinând fel și fel de forme pe cer. Ceasul unei biserici a dat ora exactă. Este amiaza. Totul e calm. Baci Todor, caii, femeia, omul cu banderolă, toți au dispărut. După-amiaza s-a scurs în aceleași condiții. Soarele puternic i-a uscat complet hainele, care încep să arate cumva. Vede mai multe atelaje decât dimineața. Un om a trecut pe aproape, cu un fel de coasă mecanică pe umeri. Mai, mai să-l atingă. Nu s-a mișcat, și nu a fost văzut. A înțeles însă că nu poate rămâne acolo multă vreme fără să-i fie remarcată prezența. Se va gândi a doua zi, duminică. Nu i-a fost greu să socotească zilele din moment ce știa că au părăsit lagărul miercuri seara. Mâine dimineață voi fi liniștit. După-amiază însă, cu obiceiul ăsta al Nemților de a se plimba prin pădure...

A venit seara, apoi noaptea. Cel cu banderola pe mână, care supraveghează linia ferată, se duce și vine tot timpul de-a lungul șinelor. Nici o alarmă, nici un zgomot de motor pe cer. Nimic. Ca o vatră de jăratec, luna răspândește lumina ei misterioasă fermecând totul în cale. Zgomote surde se aud undeva departe. Nu-s mai aproape de patruzeci, poate chiar de cincizeci de kilometri. Dacă ar fi lansat câinii după mine m-ar fi găsit de zeci și sute de ori până să vină Americanii. Ar trebui să mă mișc, să le ies în cale. În ce direcție să o iau ? Incepuse să-și piardă speranța când o alarmă i-a readus curajul și optimismul. Avioanele s-au învârtit ore întregi deasupra lui, lăsând ici colo câte o bombă, nu prea departe. Nimeni nu l-a deranjat, nici avioane de vânatoare, nici artilerie antiaeriană. Primele avioane au plecat, altele au venit și tot așa, până dimineața.

Iată însfârșit o alarmă, o adevărată alarmă, cea pe care o aștept de mult !

— De data sta, da !

S-a făcut ziuă. Ceața s-a șters cum ți-ai șterge ochelarii. Soarele pare irezistibil, cerul este perfect senin. Un cer de duminică, un adevărat cer de duminică, de adevărată primăvară. Să tot fi fost zece trecut când a început marele bombardament.

*

* *

— Tac !... Tac !... Tacatacatac !... Tac !

A evaluat distanța după sunet. Să tot fie patru, poate cinci kilometri. Cam pe direcția clopotniței, un pic dincolo de ea.

— Tac ! Tac !... Tac, tac, tac !... Tac !

Mitraliera a insistat. Acum îi răspunde alta :

— Tac ! Tac !... Tac, tac ! Tac ! Tac !

— Buumm ! Buumm ! Buumm ! Buumm !

Tunul. Proiectilele nu au căzut prea departe, totuși dincolo de sat.

— Buumm ! Buumm !... Buumm, buumm ! Un timp... Buumm ! Buumm, buumm... Alt timp... Buumm ! Buumm ! Buumm !

Loviturile vin drept către el, tirul este regulat. Trebuie să se pună la adăpost. O formidabilă explozie se produce nu departe în spatele lui, aproape deasupra lui :

— Brr...uumm !

Apoi încă una. I-au sărit timpanele de la locul lor. Plouă cu proiectile.

— Br...uumm ! Br...uumm ! Apoi se aude ecoul :

— Buumm ! Buumm ! Buumm !

Soare magnific, cer radios, totul pustiu în jur, omul cu banderolă a dispărut. A rămas singur.

— Brr...uumm ! Buumm ! Buumm !

Este chiar în axa tirului pe care calea ferată îl taie aproape perpendicular și pe care Nemții speră să o păstreze. Speră ei, dar nu vor reuși. Se vor retrage către pădure, măcar pentru a se dezmeticii. Către pădure ? Adică vor da peste el. Il vor găsi.

— Nu. Așa ceva nu se poate. Trebuie părăsită poziția. Piciorul nu-l mai doare aproape de loc, pământul s-a uscat, a devenit dur. E în deplinătatea facultăților lui. Ultimul act al tragediei nu mai poate întârzia mult, trebuie evitată orice eroare, orice pas greșit. Coboră sigur de el :

— Nici prea aproape de calea ferată, nici prea aproape de pădure.

Duelul continuă.

— Buumm !... Buumm !... Buumm !... Buumm !...

— Brr uumm !... Brr uumm !... Brr uumm !... Brr uumm !...

Vede fum dincoace de clopotniță. Americanii lungesc tirul.

— Buumm !... Buumm !... Buumm !... Buumm !...

Il lungesc și mai mult. Loviturile cad chiar pe linia ferată. Pământul este împrăscat în jerbe de fum, pe o linie oblică în raport cu calea ferată. Se simte miros de obuze.

— Drace, trebuie să mă lungesc !

Ar fi vrut să mai înainteze. Un tufiș izolat este la doi pași.

— Prost adăpost.

Preferă o brazdă profundă care separă două parcele la cincisprezece pași în fața lui. Se face una cu pământul :

— Zz... Buumm !... Zz... Buumm !... Zz... Buumm !... Zz... Buumm !...

În ultimul moment. Doamne mulțam ! Fluieră în aer, cade peste tot. Tunul din spate, ce se apropie, reîncepe. Loviturile sale par mai surde, mai îndepărtate.

— Se retrag !

Americanii lungesc tirul, Nemții îl scurtează, progresie pe de-a-ndăratelea. Dintr-o dată este prins în centrul unui adevărat cutremur de pământ, într-un nor de fum, de fier și de pământ. Este aproape îngropat de viu și se întreabă care sfânt din cer l-a ajutat să nu se pulverizeze cu totul.

Între două deplasări pe de-a-nvârtitelea, riscă o privire pe deasupra umărului brazei. Forme bizare, de culoare gri, traversează calea ferată, una după alta, în salturi rapide. Se fac una cu pământul, chiar în umărul căii ferate. Deschid foc susținut. Hop !... Cincisprezece pași în spate. Hop ! Încă cincisprezece ! Parcă-și plasează ștafeta, fiecare saltă exact la rândul lui.

E clar. Se vor retrage peste mine. Încearcă să evite lupta în câmp deschis. Nu se vor opri până la pădure.

— Numai de n-ar veni unu să se lipească chiar de mine

Se aude un foc la zece-cincisprezece pași în stânga, un altul în dreapta. Nimeni nu răspunde.

— Cu cine se bat nebunii ăștia ?

Tirul artileriei se lungește cu încetul, a atins pădurea, ba chiar a depășit-o. Impușcăturile se încrucișează pe deasupra lui, de când, acolo, pe linia ferată, alte forme gri au luat-o cu asalt și progresează către pădure.

Hop !... cincisprezece pași înainte, clac... Hop ! Incă cincisprezece pași. Clac... Hop ! Foc întreținut.

Asediații slăbesc, riposta din pădure este tot mai slabă, se termină complet.

Dintr-o dată exclamații și urale umplu cerul și văzduhul :

— Uraaa !... Uraaa !... Uraaa !... Uraaa !... Uraaa !...

Tunurile continuă, bubuiturile lor sunt din ce în ce mai surde, se depărtează progresiv. Puștile și mitralierele au tăcut.

— Uraaa !... Uraaa !... Uraaa !... Uraaa !... Uraaa !...

— Pleacă parcă din toate colțurile universului și se repercutează din aproape în aproape. Nu se mai termină :

— Uraaa !... Uraaa !... Uraaa !... Uraaa !... Uraaa !...

Adineauri, cei ce se retrăgeau erau câteva zeci, cel mult o sută. Aceștia sunt pe puțin o mie. Ascultând parcă de o comandă nevăzută sau atrași ca de o forță misterioasă se îndreaptă toți către același punct.

— Uraaa !... Uraaa !... Uraaa !... Uraaa !... Uraaa !...

Trec de o parte și de alta, aleargă, aleargă...

Sfârșitul i-a îmbătat pe toți. Nu l-a văzut nimeni. Rămâne liniștit, la locul lui. Niciodată nu se știe. In aceste momente de excitare și de nebunie... Nu trebuie să mă semnez înainte de vreme. Mai întâi se calmeze apele.

In sfârșit, îndrăznește să se miște de la locul lui.

Se așază. La 800 de metri, oameni nervoși, nu mai mult de cincisprezece, supraveghează totul cu mitraliera în mână. Ceilalți au pătruns adânc în pădure. In fața lor, cu spatele la pădure, alți oameni sunt aliniați, rigizi, cu mâinile la ceafă. Alții, în sfârșit, cu brațele ridicate, cu pușca în aer, se prezintă unul câte unul, supravegheați îndeaproape își aruncă armele la pământ, se așază și ei între cei cu mâinile la ceafă.

— Gata. Să se termine odată !

Unul prea lent este iuțit cu un șut bine țintit. Un altul este trezit la realitate cu un pat de pușcă în abdomen. Un al treilea a vrut probabil să tergiverseze, sau să protesteze pentru ceva. Cra-a-a-ac ! O mitralieră i s-a descărcat în piept. Americanii nu admit tergiversări, nici proteste. Incă vreo câțiva pumni, câteva șuturi unde trebuie, câteva paturi de pușcă. Convoiul este gata.

— Pas de front către clopotniță !

Grupul trece la înălțimea sa, cam la o sută de metri. Prizonierii în coloană câte cincii, în întregime dezecipați, cu vestoanele desfăcute, bocancii fără șireturi, mâinile la ceafă, avansează docili și în liniște. In stânga și în dreapta un cordon format de șapte-opt oameni îi insultă și-i umilește. Tocmai acum s-a gândit și el să se manifesteze. Se ridică dintr-o dată :

— Ehoo ! Ehoo !

Ridică o mână într-un gest de apel.

Reacția nu a întârziat : grupul s-a oprit, patru oameni s-au detașat în pas de curse și mai înainte ca el însuși să-și fi dat seama ce se petrece, țevile a patru mitraliere s-au lipit de pieptul și de spatele lui. Așa sunt sigur că nici cei din față,

nici cei din spate nu vor trage. Intrebările sunt amenințătoare, într-o limbă pe care el nu o înțelege.

— French man, spuse el.

E tot ce știe în engleză, nu-i sigur de găselnița lui. Este privit cu ochi mari și neîncrezători. E clar, nu a fost înțeles. Francez ! Nici acum. Nimeni nu-l înțelege. Riscă ultima sa resursă lingvistică :

— Französische Häftling !... Franzous !

De data asta, în sfârșit. Una din cele patru mitraliere își abandonează ținta.

— Was ? Explică scurt, în fraz sacadate. Iși dă seama că are de-a face cu un German, doi Spanioli și un Iugoslav, ce vorbesc între ei un jargon italian. Au înțeles. Toate mitralierele l-au abandonat. I se întinde o ploscă. Bea : un lichid iritant și rece pe care ar vrea să îl scuie. Face o grimasă.

— Koffé, zice neamțul, gut koffé !

Totți îl îmbie cu biscuiți tari ca piatra, ciocolată, conserve, țigări. Mai întâi o țigară... Totuși, nu-i timp de pierdut.

— Schnell, zise neamțul. Wir Müssen...

Și-au dat seama de starea lui. Doi dintre ei au ținut neapărat să-l ia pe umerii lor. Au început să-l ducă așa, ca pe un trofeu viu. Râdeau și glumeau fără încetare, avansând nu mai puțin către grupul lor.

— Sin ? Sin ? A întrebat unul din escortă.

— Yes, a răspuns el.

Ceilalți nu au zis nimic. Nu era decât un Englez sau un American în echipă. Trupe de șoc, și-a zis el amintindu-și de Brigăzile Internaționale din Spania ! Se apropia seara. Mica trupă s-a pus în mișcare, către clopotniță. Se ținea dificil în echilibru pe două perechi de umeri. Sugea fără grabă, salivând din abundență, biscuiți și ciocolată. Avertismente, înjurături și amenințări au reînceput să plouă pe prizonierii docili care avansează greu cu bocancii lor fără șireturi și cu mâinile la ceafă :

— Porco Dio !... Gott Verdamnt !

Din când în când, neamțul ia cuvântul :

— Dù !... Blöde Hund !... Dù - arătând câte un prizonier. Apoi, scoțând pistolul și întorcându-se către cel pe care îl duc pe umeri :

— Muss ich erschiessen ? Il împușc ?

Prizonierul umflă niște ochi cât cepele, terorizați și rugători în același timp, pândind răspunsul : surâde neutru și resemnat.

— Dù hast Glück !... Mensch ! Blöde Hund... îl scuipă cu dispreț :

— zst ! Lumpe !

Rolurile s-au inversat. Din sarcasme în sarcasme, din poante în poante și din amenințări în amenințări, cortegiul învingătorilor în triumf și al învinșilor fără piuit pătrunde în sat înainte de căderea nopții. Trec pe lângă o gară minusculă, asemănătoare întru totul celei pe care o cunoaște bine, între Alsacia și Franche-Comté. Pe frontonul gării, în litere gotice, a citit numele localității : Munschlof. Au traversat o linie ferată. Apoi l-au coborât, s-au detașat împreună cu el de grup și încet, unul ajutându-l pe celălalt, s-au pus în mișcare. Nu se auzea decât zgomotul asurzitor al impozantelor mașini de război care traversau satul în viteză, către noile poziții de luptă. Satul era pustiu dar intact. Cei slabi, cei deprimați, cei care vreme îndelungată au trăit departe de lume sunt adesea, precum bolnavii, de o extremă sensibilitate. O sensibilitate care se manifestă pe de-a-ndoaselea. A fost neplăcut surprins și contrariat de îndață ce a luat contact cu realitatea. Mai

întâi în fața comandantului, apoi când își regăsi convoiul și, în sfârșit, în acea vilă unde a petrecut două nopți.

Simpatic din cale afară comandantul : engleza, germana, italiana, franceza, toate limbile păreau să-i fie familiare. Și apoi tonul lui amical : Mai întâi, alege o cameră amice. Mănâncă, odihnește-te, prinde forțe, odihnește-te. Vom vedea pe urmă. Bați la prima ușă, cea care ți se pare mai convenabilă. Oamenii mei nu au timp, lasă-i cu ale lor. Ciocănești undeva. Dacă ți se deschide, ceri de mâncare. Ceva cald. Ai nevoie de ceva cald. O să-ți dăm și noi un supliment, însă unul rece. Nu răspunde când ciocănești, intri!. Că este sau că nu este cineva acolo, simte-te la tine acasă. Acești oameni sunt acum slugile noastre. Le-a venit rândul. Să facă față. Nu-ți fie frică, la cel mai mic semn de lipsă de respect... Cu aceeași monedă. Înțeles ? Vino să mă vezi mâine. Până atunci... Sper că nu ești rănit, nici bolnav... Bine înțeles slăbit. Pe mâine. Incearcă să găsești o altă pereche de pantofi și un alt costum ! A doua zi a revenit. Comandantul era în fotoliu, pe terasă. Cocheta cu două frumoase cucoane care râdeau zgomotos și păreau dispuse a face față cu brio, în sensul militar al expresiei, unor persoane de celălalt sex. Femeia suferă râzând legea războiului, își zise el. În Franța, în 1940, damele...

Comandantul, cum îl zări : A, iată-te ! Spune-mi te rog, de ieri seară am moștenit o mulțime de oameni ca tine. Soldații mei îi adună și îi transportă la Arbeitsdienst⁵⁷. Nu știu ce să mă fac cu ei. Un tren, un tren plin. Nu am cu ce să-i transport în spatele frontului. Mă tem că vor da ortul popii, până la ultimul. În ce draci de pensiune ați fost voi, toți aștia. Ah, mizerabilii ! Nu te jena amice de cucoanele astea...

Bun, schimbă el vorba. Poți merge pe picioarele tale ? E-n regulă. Nu cumva să dai pe la Arbeitsdienst... Direcția Vest... Evadat, ajuns prin propriile puteri într-o zonă amicală... Convenția La Haye, deportat, prioritate... Faci semn primei ambulante pe care o întâlnești... În opt zile ești la Paris... Ai toate drepturile, cum să-ți spun... Îți vom da merinde pentru drum. E tot ce ai găsit de aseară până acum ? Nu se poate. Vei speria rândunele în drum către orașul-lumină, zise el privind-și porumbițele ce gângureau. Nu ai găsit nimic unde ai dormit ? Asta-i bună ! Ah ! Francezii aștia. N-o să-i putem învăța nici odată nimic... Frantz !...

Se prezentă un planton. Câteva cuvinte în jargon anglo-german :

— Also, bye, bye !... Urmezi tânărul ghid. Îți va da ceva de-ale gurii. Noroc bun ! Nu uita, data viitoare poate o scoți mai bine la capăt.

Încărcat cu conserve, cu zahăr, cu ciocolată, biscuiți, țigări și altele pe care nu știa unde să le mai pună s-a regăsit afară. Vrând să revadă convoiul, a luat-o către gară. Oameni peste tot, civili și soldați. Se duceau și veneau, toți cu treburile lor. Unii erau grăbiți, alții mai schimbau o vorbă. Toți îi deschideau cale liberă. Hainele pe care le purta impuneau respect și considerație. Echipe speciale trăgeau din vagoane corpuri în zdrențe, descărnate, murdare, bărboase, pline de noroi... Civili ajutau și priveau îngroziți, nu le venea să creadă. Cadavrele erau aliniate la marginea căii ferate, notându-se cu grijă numerele, atunci când acestea mai erau vizibile. Căută printre morți vreun cunoscut. Doi civili germani aduseră pe o targă un schelet omenesc :

— Kaputt, spune unu. Nein, răspunse celălalt. Atmet noch... respiră încă...

⁵⁷ . Lagăr al Serviciului Muncii, *Todt*. (NA). *Todt* era o cunoscută întreprindere germană din epocă, ce funcționa în bună parte pe baza muncii deținuților. A executat diverse lucrări în numeroase lagăre, între altele crematoriile umane, inclusiv cele de la Auschwitz și Birkenau. (NT).

Il recunosc pe Barray. Barray era un inginer din Saint-Etienne. Dormiseră trei luni pe aceeași saltea de paie, deveniseră prieteni. Iși promisese să-și scrie, de vor scăpa. Unul din cei în viață îi spuse cum s-au petrecut lucrurile. A murit de pumnii deținuților nemți. Delira de foame. La un moment dat, în plin delir, a cântat Marseieza. Deținuții germani s-au simțit insultați și l-au pedepsit. Soldații SS au asistat cu zâmbetul pe buze. Li s-a părut mai amuzant decât monotonul și ritualul revolver.

— Barray !... Nu ai avut noroc, amice ! Se depărtă zicându-și că există cu adevărat o fatalitate, că anumite presimțiri se verifică. De cel puțin cincisprezece zile Barray se jura pe toți sfinții că în luna de Quasimodo vom fi cu toții liberi. Iși zise totuși că va trebui să scrie văduvei și celor doi orfani, despre care au vorbit adesea pe saltea. Cel ce-i povestise delirul cu Marseiaza, Scăpatul, cum îi zicea cei din jur, i-a povestit și istoria convoiului. Doi kilometri după ce au trecut de gară, sâmbătă în zori, trenul a fost imobilizat. Soldații SS au coborât în grabă toți oamenii valizi, i-au grupat într-o coloană imensă și, printre urlete de câini și focuri asazine de revolver s-au pierdut în natură. Au abandonat morții, muribunzii și pe toți cei care, în debandada de nedescris, au avut norocul să fie confundați cu aceștia. În mod vizibil erau prea mulți și nu au avut timp pentru a-i ucide unul câte unul, sau poate nu au avut chef.⁵⁸ Continuă inspecția convoiului. Pe un vagon deschis, de care nimeni nu se ocupa, vede un fel de trunchiuri însuflețite ce tremurau printre cadavre, în ciuda soarelui de zile mari. Se înghesuiau unii în alții spre a se încălzi, victime ale unui frig de care numai ei sufereau.

— Ce mai așteptați ?

— Bof... Așteptăm să dăm ortul popii. Nu se vede ?

— Cum ?

— Da, să dăm ortul popii. Mai suntem paisprezece în viață. Ceilalți au luat-o înainte. Ne așteptăm rândul...

Nu-i venea să creadă că s-au putut detașa într-atât de viață.

— Aștia deja au dat în primire. N-are nici un rost să te mai ocupi de ei. Au trecut deja “ dincolo ”, s-au acomodat și se simt bine. Viața devenise pentru ei o pedeapsă, iar moartea o eliberare pe care o doreau cât mai rapidă...

Trecu indiferent mai departe. În lagăr cunoscuse mulți de acest gen. Oameni care trenau după ei un fel de fatalitate, pe care nu puteai să-i vezi fără să-ți spui că sunt deja morți, că-s niște cadavre rătăcite care nu știu pe unde nici cum s-o ia pe ceea lume, unde sufletul le-a ajuns mai de mult. Cadavre ambulante cum erau, nu pierdeau totuși ocazia să te abordeze spre a-ți face capul calendar : că războiul se va termina în două luni, că Americanii vor fi aici, Rușii dincolo, Germania în revoluție, etc. Erau obositori din cale afară, te călcau pe bătăături. Într-o bună zi dispăreau de pe firmament. Cele două luni trecuseră fără să se întâmple nimic. Americanii habar n-aveau, Rușii la fel, revoluția ca în conul Leonida și reacțiunea... Se desprinseseră de lumea asta, o cotiseră către ceea lume la data fixată. La ziua fixată se făceau mici, ca vaporul ce se depărtează. Astora paisprezece nu le mai poți face nimic. Vapoarele lor pleacă azi. Totul e programat. Voluptatea plecării li se citește în ochi. Se întâmplă că vaporul lor pleacă chiar azi, în ziua eliberării. E ultima plecare de acest fel, dar nu ai cum să o împiedici. O știa bine, dintr-o experiență de atâtea ori repetată în anii de lagăr. Doi pași mai încolo îl prinse remușcarea.

⁵⁸. Intre timp s-a adus dovada că soldații SS nu au avut ordin de a ucide oamenii. A se vedea prefața autorului la cea de a doua și a treia ediție. (NA la ed. a II-a).

— Ce stați așa, ca icoanele în biserici. Mișcați-vă ! Americanii golesc deja vagonul de lângă voi. Vă iau imediat în primire. Veți mânca. Satul ăsta are un spital. Nu l-a crezut nici unul din cei paisprezece. Iși făcuse însă datoria să insiste, să-i trezească. Era în regulă cu el însuși.

Zece, douăsprezece, cincisprezece vagoane de morți și de muribunzi.

— Să mori aici, azi ! Să rezisti până azi și să mori acum !

La coada trenului erau rezerve de alimente : saci cu mazăre, făină, cutii de conserve, pachete cu toate erzațurile imaginabile, alcool, bere, vin, haine, bocanci și altele. Luă un sac de soldat și o pereche de bocanci italieni, cu carâmbul ce urcă peste gleznă, cu tălpile plate. Ii conveneau de minune. Plecă în grabă, bucuros să își șteargă de pe retină această mizerie.

A vrut să vadă și lagărul Arbeitsdienst Todt, unde comandantul îi spusese că sunt transportați cei în viață. Era la doi pași. O mare suprafață, frumos amenajată, înconjurată cu construcții din lemn. Peste tot schelete ce se mișcau încoace și încolo, cu mâinile pe burta în colici, cadavre din când în când. Infirmiere benevole roiau ca albinele de la unul la altul, încercând să-i facă să înțeleagă că ar trebui să rămână alungiți, în repaus absolut, în interiorul barăcilor. Rari erau aceia care păstrau încă în ochi și în inimă gustul vieții acesteia. Cei care ar fi putut fi încă salvați mureau unul după altul de diaree dezinterică. Comiseseră greșala de a mânca prea mult și dintr-o dată. Acum, după atâta foame, li se distribuiau alimente în prostie. Mâncau, apoi îi apuca o nevoie teribilă de aer, vroiau să iasă afară... Mureau în curte.

Comandantul avea dreptate. Locul lui nu este aici. De altfel e prea aproape de linia frontului, se aud împușcături. Va pleca. La nevoie pe jos, până la capăt. Iși aduse aminte de reîntoarcerea lui Ulise...

Se îndreptă către vila unde dormise noaptea trecută și unde-l aștepta o surpriză la care nu se gândise, sau de care uitase. Găsi acolo, la poarta unui hangar, un soldat american care a insistat să-l bărbierească. Nu-l putea refuza. America s-ar fi simțit lezată în interesele ei legitime...

Nu era chiar ceea ce se numește o vilă. O simplă căsuță dichisită, a unui inginer sau a unui pensionar, cum sunt atâtea în Franța, cu o frumoasă grădină în jurul ei. Ieri seară o găsisse pustie, toate ușile deschise. În bucătărie totul era pregătit : brânză bătută cu ierburi fine într-o farfurie, dulceață în alta. În sufragerie, ușile dulapurilor erau întredeschise. Lenjerie și diverse alte obiecte erau la vedere : pe divan, pe masă și pe câteva scaune. O valiză cu capacul larg deschis era în așteptarea celui care ar avea nevoie de ea. Ordine perfectă și în dormitor. A respirat aerul angoasei, al nenorocirii care-i lovise pe acești oameni ce au sperat până la sfârșit și care nu au plecat decât în ultimul moment.

— Nu-s prea departe, și-a zis el. Pot reveni dintr-un moment în altul.

Se culcase în patul cel mare din dormitor. Dimineața zăbovise în pat cât a fumat o țigară. S-a tras din căldura cearșeafului sub un larg fascicol de lumină solară reflectată de mobilele lăcuite. Către orele zece, părăsind casa pentru a merge să-l vadă de comandant, și-a adus aminte de exodul din 1940 când, înainte de a părăsi Alsacia, s-a gândit să-și mai vadă odată căsuța lui. S-a revăzut cu un creion în mână, gata să scrie o pancartă pe care ar fi vrut s-o agațe pe poarta casei. În ultimul moment l-a oprit așa, un fel de mândrie pe care totdeauna a crezut-o deplasată. Ar fi vrut să scrie următoarele :

“ Folosiți tot ce vă trebuiește, nu furați nimic, nu stricați nimic. Nu vă răzbuțați pe lucruri de ceea ce aveți a reproșa oamenilor... Nu-i faceți pe indivizi să plătească ceea ce credeți că este o eroare a Statului ”.

Din dulapul plin cu de toate, nu luase decât lenjeria strict indispensabilă : o cămașă, o pereche de chiloți, o batistă. De pe bufetul din bucătărie luase sandalele din piele sintetică ce-l amuzaseră pe comandant... A simțit o tentație veritabilă când, trecând prin fața garajului, a ridicat în ultimul moment perdeaua ce acoperea un Opel magnific. Intre timp totul dispăruse. Opelul era departe, mobilele distruse cu toporul, lenjeria furată, vesela spartă...

Civilizația, cultura n-au trecut încă oceanul... Doar armele, da armele... La capătul oceanului, în plin Atlantic, Noua Atlantidă merge pe urmele celeilalte...

— Iar eu mi-am făcut atâtea scrupule. Războiul, ah, războiul

Pe noptieră veghea un ceas deșteptător pe care-l remarcase deja. Rămăsese în mod miraculos la locul lui. Arăta orele 18³⁰.

S-a lăsat să cadă îmbrăcat pe pat și a adormit.

*

* *

A doua zi de dimineață luă calea drumului. Soarele era deja sus. Bubuitul tunurilor nu încetase. Dinspre Apus, direcția spre care se îndrepta el, puternice mașini de război se îndreptau către front. La ieșirea din sat, în fața unei case mai la o parte, mai multe persoane ardeau ceva la un foc improvizat dar bine întreținut. Erau șase : murdari, bărboși, nespălați, îmbrăcați bizar. Aruncau cărțile pe foc, scuipau și blestemau. A înțeles bine asta, deși n-ar fi putut spune în ce limbă se ținea acest autodafe ritual... Scânteia din ochii lor i-a amintit că pe pământ există ură, ură metodică, sistematică, profundă, totală, pe cât de nejustificată pe atât de imprescriptibilă.

Apropiindu-se văzu și mai bine. N-ar fi putut spune cărui neam aparțineau acești călăi de litere, de vocale și de consoane străine pentru ei... Cel mai pornit, alimenta focul cu cărți pe care le lua dintr-o grămadă de alături. La ardea cu o grijă rituală, să nu rămână nimic, holocaust total... Ceilalți priveau și transportau cărți din interiorul casei. Luciul bucuriei din ochii lor era nefirec, nimic uman în el. Transportați de ritualul lor păreau să asculte de o baghetă nevăzută. Citise câte ceva despre ritualurile satanice, osanalele drăcești de la miezul nopții. Acum însă, în plină zi ? Așa va fi de acum încolo ? Ei au câștigat războiul ?

În mod vizibil îi deranja. Curiozitatea fu însă mai mare decât teama. Se apropie și mai mult. Iși îndreptă privirile către “condamnați” : cărți editate în Belgia, în Olanda, în Franța, în Germania... Aparținuseră organizației național-socialiste de tineret din sat, după cum mărturisea ștampila și numărul de pe fiecare exemplar : Hitler-Jugend-Bücherei.

Aruncă un ochi mai atent, să-și dea seama de titluri, de autori : Critica lui Feuerbach, Hoții lui Schiller, Religia în limitele rațiunii pure a lui Kant, Goethe, Hölderlin, Fichte, Nietzsche, etc. Aceștia și mulți alți autori încă așteptau în linie precum condamnații la spânzurătoare din lagăr. Nomenclaturistul polițai de la Dora puneă cu groază în ochi ștreangul de gâtul victimelor. Lagărul întreg era îngrozit, nimeni nu se bucura în fața ștreangului : nici călăul improvizat, nici deținuții obligați să asiste, nici direcția SS care judecase și condamnase. Călăii de litere și de idei se bucură însă, sunt animați de ceva nefiresc, inuman.

În minte i se deșteptă icoana celor cincizeci și șapte de condamnați din duminica Floriilor. Când au apărut, încadrați de soldații SS, coloana lor părea imensă.

Dar aici, această grămadă de cărți, de litere, de idei ? Douăzeci de secole își așteaptă rândul la holocaustului vocalelor și consoanelor, al propozițiilor, frazelor, ideilor ! Printre cărți își așteptau rândul autori de o altă noblețe : Goebbels, Streicher și alții. Aceeași soartă, același ritual pentru toți, pentru toate cărțile, pentru toate generațiile ce vor veni. Călăii de litere decid pentru secolele viitoare. Ne vor șterge memoria. Nimeni nu va mai avea dreptul să-i citească pe acești autori. Vor arde tot, din toate bibliotecile lumii. Ca la Alexandria ! Cei șase nu sunt singuri. Alți șase execută același holocaust în biblioteca unei universități, alți șase în biblioteca unei academii, alți șase într-o bibliotecă de cartier...

Câte astfel de grupuri de șase și-au aprins deja cazanul holocaustic. Câte grupuri de șase vor ieși din măruntaiele pământului spre a șterge cu smoala holocaustului lor până și amintirea acestor autori, a cărților lor ?

Hârtia era de bună calitate, legătura normală, prezentare generală corectă, uneori impecabilă, chiar artistică. Totdeauna avusese slăbiciune pentru cărți. Pentru orice cărți. Nici odată nu suportase ideea că cineva i-ar putea impune ce trebuie și ce nu trebuie să citească, ce este voie și ce nu este voie !

Luă la întâmplare una în mână. Dû und die Kunst, scrisă de unul din liderii regimul socialist și național din Germania învinsă⁵⁹. Într-un gest mașinal deschise cartea la întâmplare. Căzu peste o reproducere în culori a pânzei lui Delacroix *La Liberté guidant le peuple*. O răsfoi mai cu atenție : nu lipseau nici Manet, nici Gioconda, nici Renoir, nici Madame Recamier, nici Martiriul Sfântului Ștefan... Gândul la contrastul cu iadul din care venea el îi făcea rău. Ceru autorizația să ia cu el această carte, deși era vorba de un fruct al civilizației care se dovedise atât de crudă pentru el și care va scandaliza lumea până la sfârșitul secolelor. Cu un surâs și o glumă deplasată, autorizația îi fu acordată, doar, doar s-o duce în treaba lui...

Plecă mai departe. Către Apus. Avea sentimentul că nu se va întâlni în veci cu nici o ambulanță binevoitoare, că va trebui să meargă pe jos până la capăt... Dintr-o dată se simți pe punctul de a intra într-o nouă aventură. Ar fi vrut ca ea să semene cu aventura lui Ulise, pe care-l evocase cu o zi înainte. Ulise trăise însă sub un alt cer, în alte vremuri. Adevărul însă este etern, minciuna secolelor nu-l poate atinge oricâte holocausturi s-ar aprinde la margine de drum. Nici șase, nici șaiszeci și șase, nici măcar șase sute șaiszeci și șase de călăi de litere și idei nu pot nimic contra adevărului. Căci adevărul este Dumnezeu, adevărul este Cristos, adevărul este viață, adevărul este cale... Călăii lui sunt minciuna, eroarea, rățâcirea, cazanele holocaustice cu smoală, manipularea holocaustică prin presă, holocausturile la margine de drum...

⁵⁹ . Liderul național-socialist în chestiune, autorul cărții ce-și aștepta rândul la holocaustul improvizat la margine de drum nu-i greu de identificat. Este vorba de Alfred Rosenberg, cunoscut mai ales pentru *Myth of the Twentieth Century* care, alături de *Mein Kampf* a cunoscut numeroase ediții în cei doisprezece ani de regim socialist și național german. Alfred Rosenberg va urma soarta cărților sale. Tribunalul Militar Internațional de la Nuremberg l-a găsit vinovat de a fi asociat într-un fel nepermis vocalele și consoanele în idei. Juriști, polițiști și călăi Americani, sovietici, englezi și francezi au stabilit atunci o jurisprudență încă în vigoare. Pe baza ei au fost promulgate "legi" holocaustice care interzic libera cercetare istorică, care fac din Holocaust o dogmă. O dogmă ce trebuie crezută. Punct ! Autorul vorbește și de Julius Streicher, ziarist cunoscut în epocă, redactor-șef la propria lui revistă, *Der Stürmer*. Acesta a fost încă unul din spânzurații de la Nuremberg. Vina lor ? Greu de spus că era mai mare decât cea a lui Socrate, condamnat și el cândva, într-un proces mai corect decât cel de care au avut parte Streicher și Rosenberg, la cerea a doi vajnici "apărători" ai tineretului ateniian al vremii: Antoniadis și Meletos. În 1945, în Europa nu mai aveau drept de viață decât descendenții acestora. Toți ceilalți au sfârșit în ștreang, pe rug, în uitare. (NT).

În fața lui se deschideau largi șoselele Apusului... Țărani pe câmpuri în floare, arbori cu frunza tânără, ferme, gospodării țărănești, oameni care-l rugau să-și povestească aventura și cărora el le-o spunea cu plăcere, străduindu-se să nu holocaustice vreo literă, vreo idee. Puterile fizice îi slăbeau. Forța lui era de altă natură. Certitudinea că nu are nimic de ascuns, nimic de pus pe foc, nimic de holocaustic, asta îl revigora, îi dădea forțe pe care nu le bănuise până atunci.

Șosele peste șosele, drumul părea fără sfârșit. Știa că acolo, undeva, la capătul de miraj al orizontului și la umbra brazilor îl așteaptă o căsuță, la marginea unui orașel. În curtea din fața casei un băiețel se juca în nisip. Cu ochii lui mari, îl privi mirat pe acest străin în haine de ocnaș. Era privirea lui Telemah, ar fi putut să jure... Atunci i se dezlegă limba. Găsi cuvinte normale, pentru alte urechi decât ale lui :

— Cum te numești tu, micuțule ? Unde-i mămica ta ?

Apoi șezu și plânse !